

TURU-
UURINGUTE
AS

RIIGIKANTSELEI

SOTSIAALMINISTEERIUM

Avaliku arvamuse seireuuring märts 2023

Riigikantselei ja Sotsiaalministeeriumi ühisseire

Küsitlus 15a. ja vanema elanikkonna seas

30. märts – 2. aprill 2023

TURU-
UURINGUTE
AS

Sisukord

- Uuringu taust……..Slaid 3
- Valimi profiil……..Slaid 4
- Majanduslik toimetulek ja kindlustunne……...Slaidid 5-9
- Turvalisus……..Slaidid 10-12
- Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisesse……...Slaidid 13-14
- Olulised infokanalid……..Slaidid 15-20
- Usaldus uudistekanalite vastu VF-UA konflikti teemal……Slaidid 21-24
- Eluga rahulolu ja optimism……..Slaidid 25-27
- Stress ja vaimne tervis……Slaidid 28-29
- Tervise enesehinnang……..Slaid 30
- Uni, liikumine, alkoholi ja narkootikumide tarbimine……Slaidid 31-33
- Muutused vaimses tervises ja lähedaste tugi……...Slaid 34
- Säilenõtkus……Slaidid 35-37
- Õnnetunne nooruspõlves……Slaid 38
- Rahulolu tööeluga……Slaid 39
- Rahvuslik identiteet ja kuuluvustunne Eesti ühiskonda……..Slaidid 40-41
- Kokkuvõte……..Slaidid 42-45
- Uuringu läbiviijad……..Slaid 46

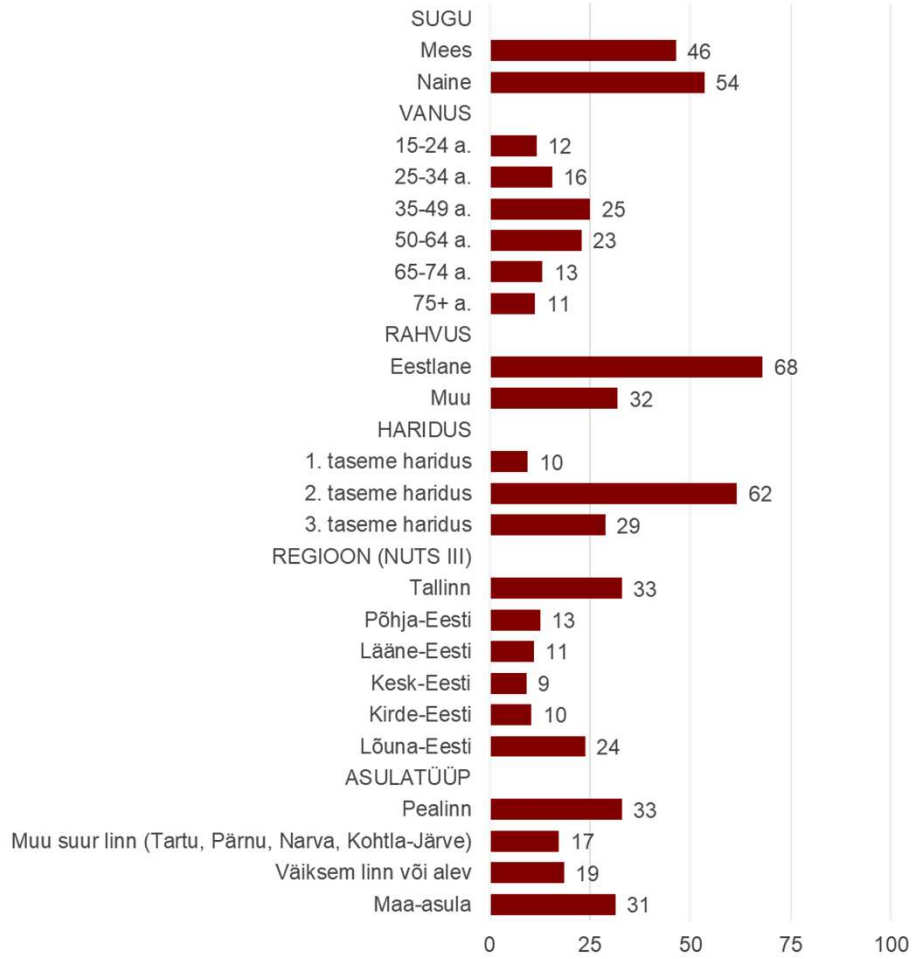
TURU-
UURINGUTE
AS

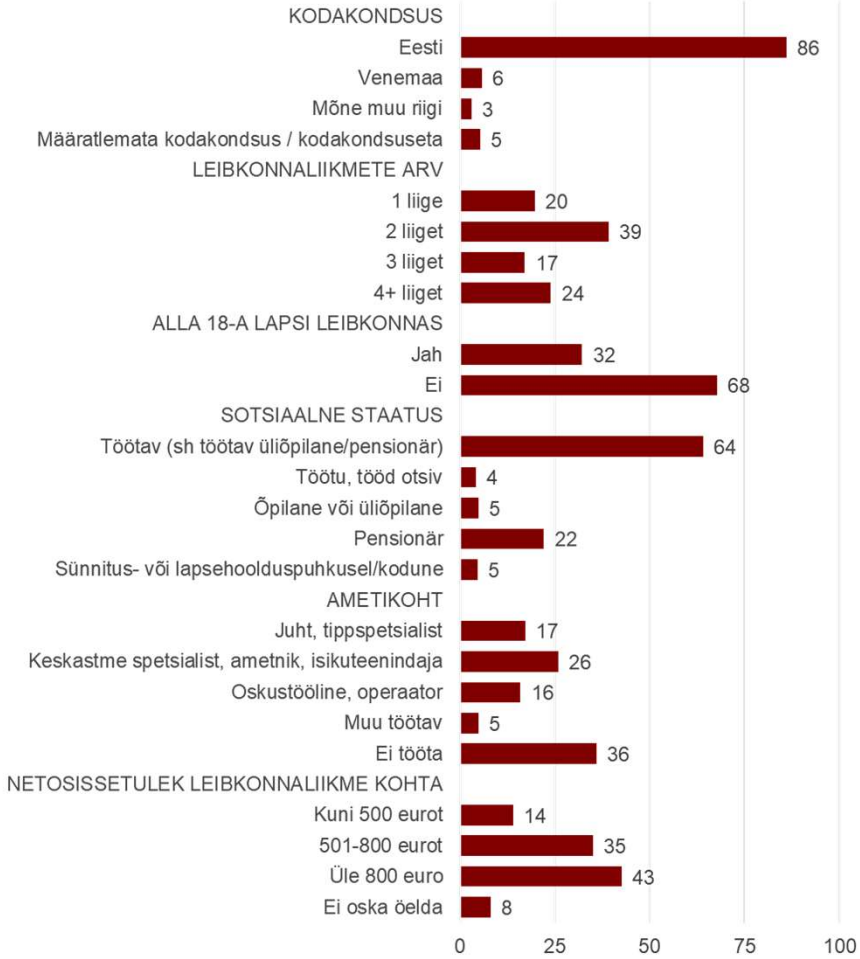
Uuringu taust

- **Eesmärk**
- Uuringu eesmärgiks oli kaardistada elanike hoiakuid erinevatel ühiskonnas olulistel teemadel (nt majanduslik toimetulek, vaimne tervis, turvatunne, kuuluvustunne Eestis ühiskonda, usaldus meediakanalite vastu jne.).
- **Sihtrühm, valim ja küsitlustöö**
- Uuringu sihtrühmaks on Eesti elanikud vanuses 15a. ja vanemad. Kokku vastas küsitlusele 1256 inimest.
- Valim on esinduslik Eesti regioonide, asulatüübi, vastaja soo, vanuserühma ja rahvuse suhtes. Lisaks proportsionaalsele põhivalimile (1003 Eesti elanikku) moodustati ka Ida-Virumaa lisavalim suurusega 253 vastajat. Peale küsitluse lõppu koondvalim kaaluti, et viia see vastavusse Eesti elanikkonna mudeliga.
- Küsitlus viidi läbi veebi- ja telefoniküsitluse kombineeritud meetodil. Küsitlus toimus ajavahemikus 30. märts – 2. aprill 2023.
- **Tellija**
- Tulemuste omandiõigus kuulub tellijale. Uuringu tellijateks on Riigikantselei ja Sotsiaalministeerium.
- **Veapiirid**
- Tulemuste laiendamisel üldkogumile (15-aastased ja vanemad elanikud) tekkida võiva maksimaalse valimivea suurus jääb 95%-lisel usaldusnivool 2,8% piiresse (väiksemate gruppide, nt vanuserühmad, vaatlemisel võib viga olla suurem).
- **Tulemuste esitamine ja võrdlusandmed**
- Käesoleva raporti joonistel esitatud andmed on ümardatud (esitatud pole komakohtadega arve), mistõttu ei pruugi vastuskategooriate osakaalude liitmisel saadav summa alati tulemuseks anda täpselt 100%. Vastuskategooriate liitmisel moodustatud summatunnused (nt täielikult/pigem usaldan vms.) on arvutatud ümardamata algandmete põhjal.
- Käesolevas raportis on ajaliste võrdluste tegemisel kasutatud andmeid nii varasematest samalaadsetest avaliku arvamuse (AA) seireuuringutest kui ka varasematest COVIDi-, riigitunnetuse- või riigikaitse-teemalistest seireuuringutest (mille tellija oli Riigikantselei).

Valimi profiil

N=1256, %

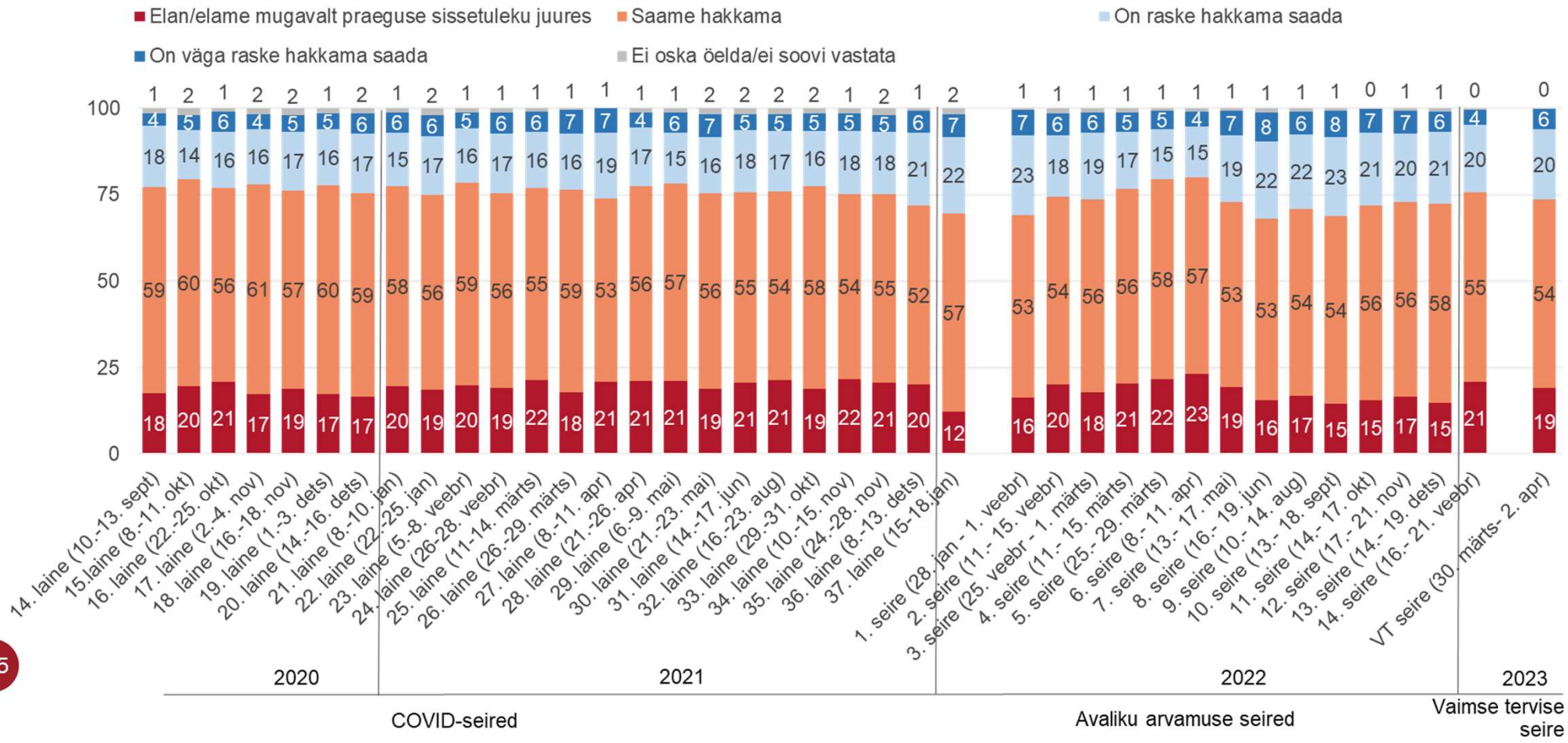
* HARIDUS: **1. taseme haridus**: Alg- või põhiharidus, kutseharidus põhihariduse baasil; **2. taseme haridus**: kesk- või keskeriharidus, kutseharidus keskhariduse baasil; **3. taseme haridus**: kõrgharidus

TURU-UURINGUTE AS

Majanduslik toimetulek, ajaline võrdlus 2020-2023

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat), %

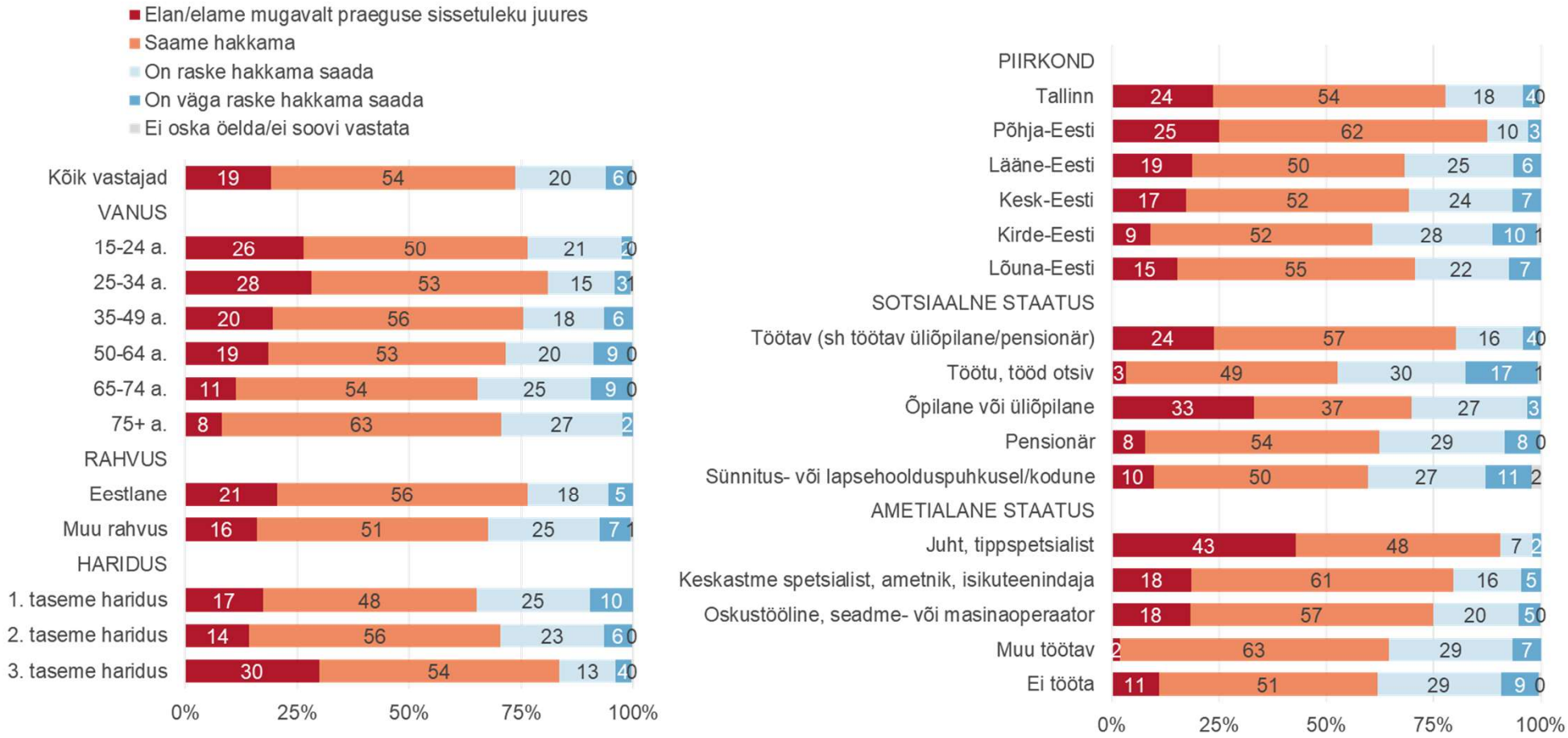
Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?

Majanduslik toimetulek, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

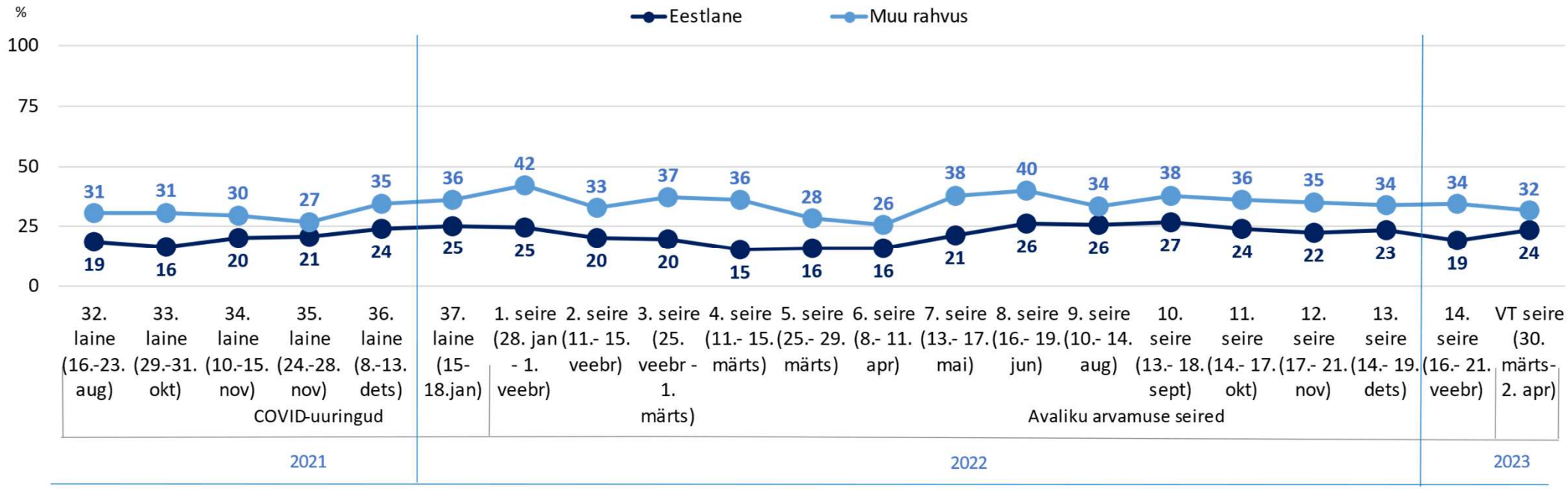
Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?

Majanduslike toimetulekuraskustega inimeste osakaal eestlaste ja muudest rahvustest elanike seas, august 2021- märts 2023

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat)

Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?
Hinnangu "praeguse sissetuleku juures on väga raske hakkama saada" või " praeguse sissetuleku juures on raske hakkama saada" andnute osakaal (%)

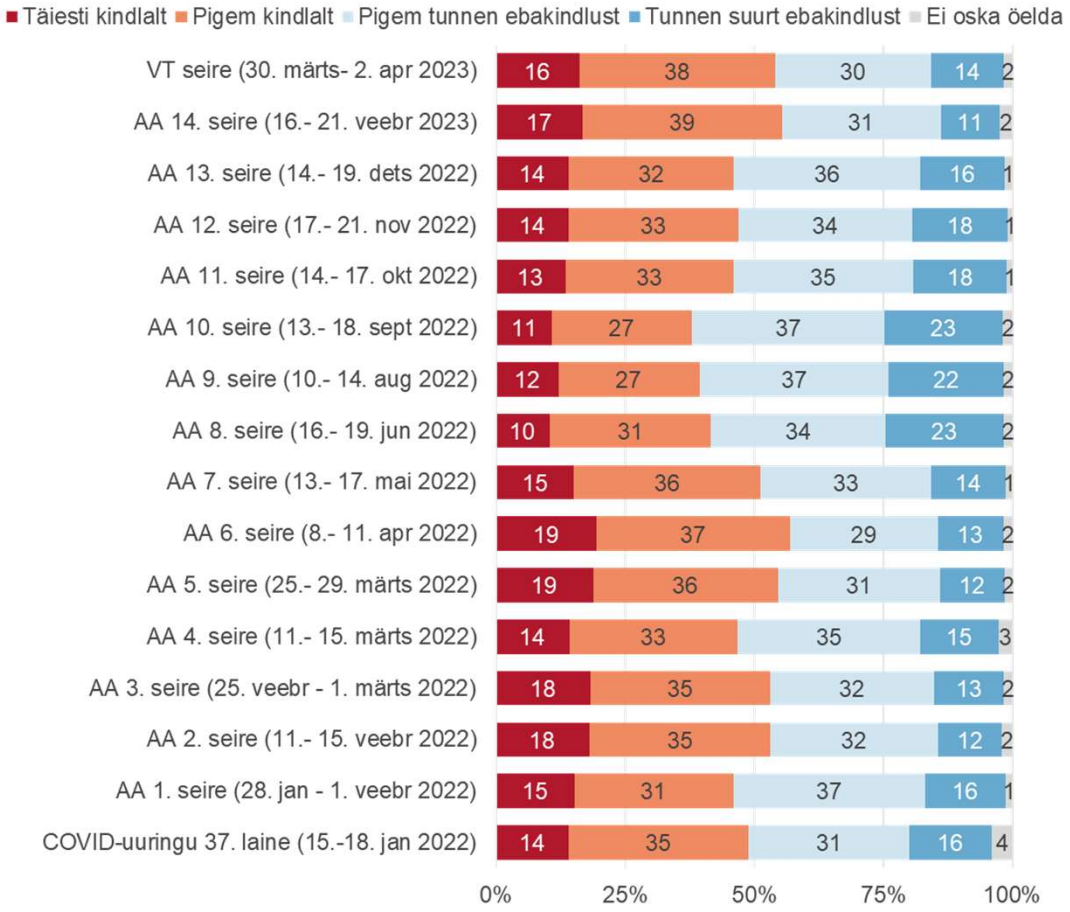

TURU-UURINGUTE AS

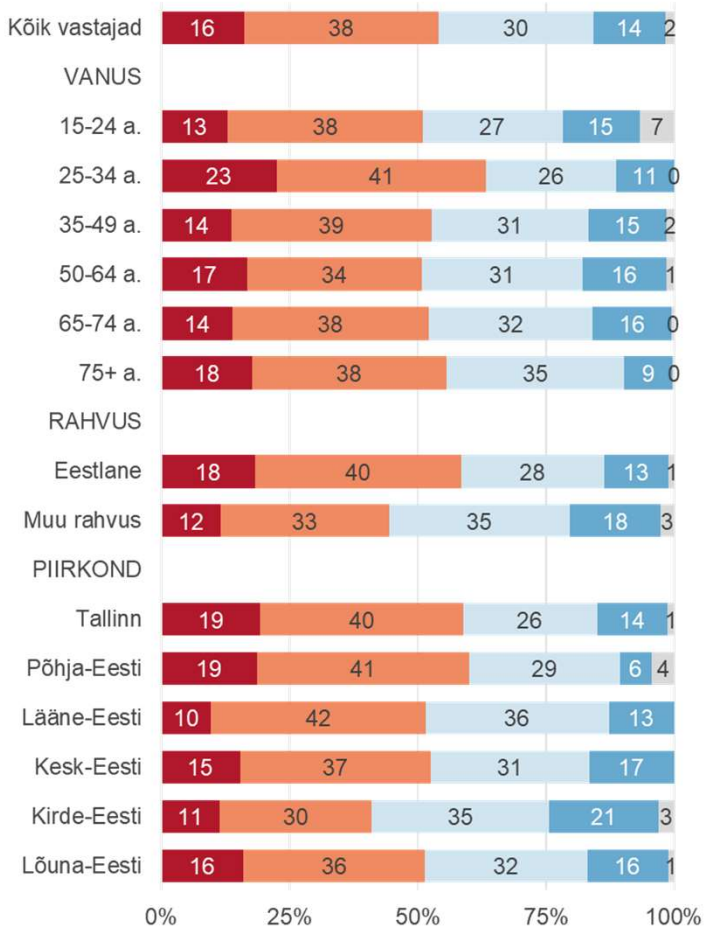
Majanduslik kindlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1255-1506 vastajat)

Mõeldes järgmise poolaasta peale ja hinnates oma leibkonna tänaseid sissetulekuid ja väljaminekuid, kui kindlalt Te tunnete, et saate planeerida ja katta oma (pere) kohustused ja kulud?

Taustrühmade võrdlus, VT seire

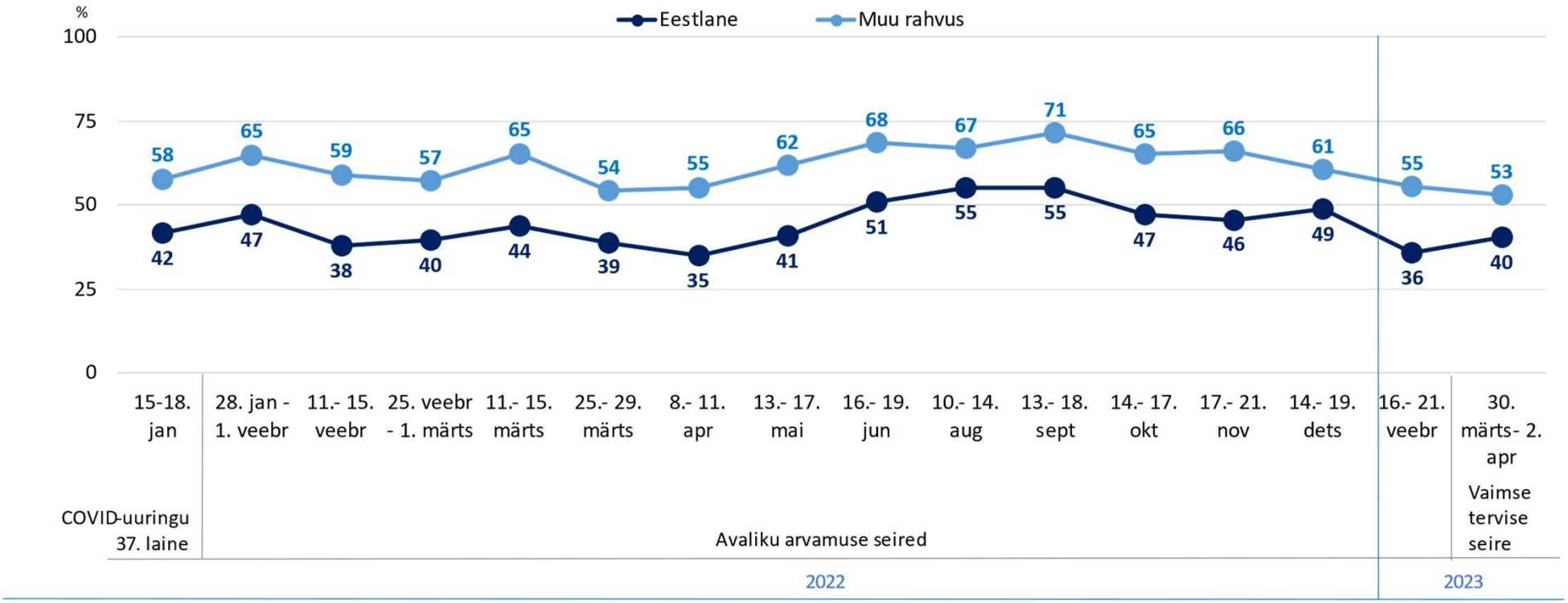

Tuleviku osas majanduslikku ebakindlust tundvate inimeste osakaal eestlaste ja muudest rahvustest elanike seas, jaanuar 2022- märts 2023

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1506 vastajat)

Mõeldes järgmise poolaasta peale ja hinnates oma leibkonna tänaseid sissetulekuid ja väljaminekuid, kui kindlalt Te tunnete, et saate planeerida ja katta oma (pere) kohustused ja kulud?

Hinnangu "pigem tunnen ebakindlust" või "tunnen suurt ebakindlust" andnute osakaal (%)

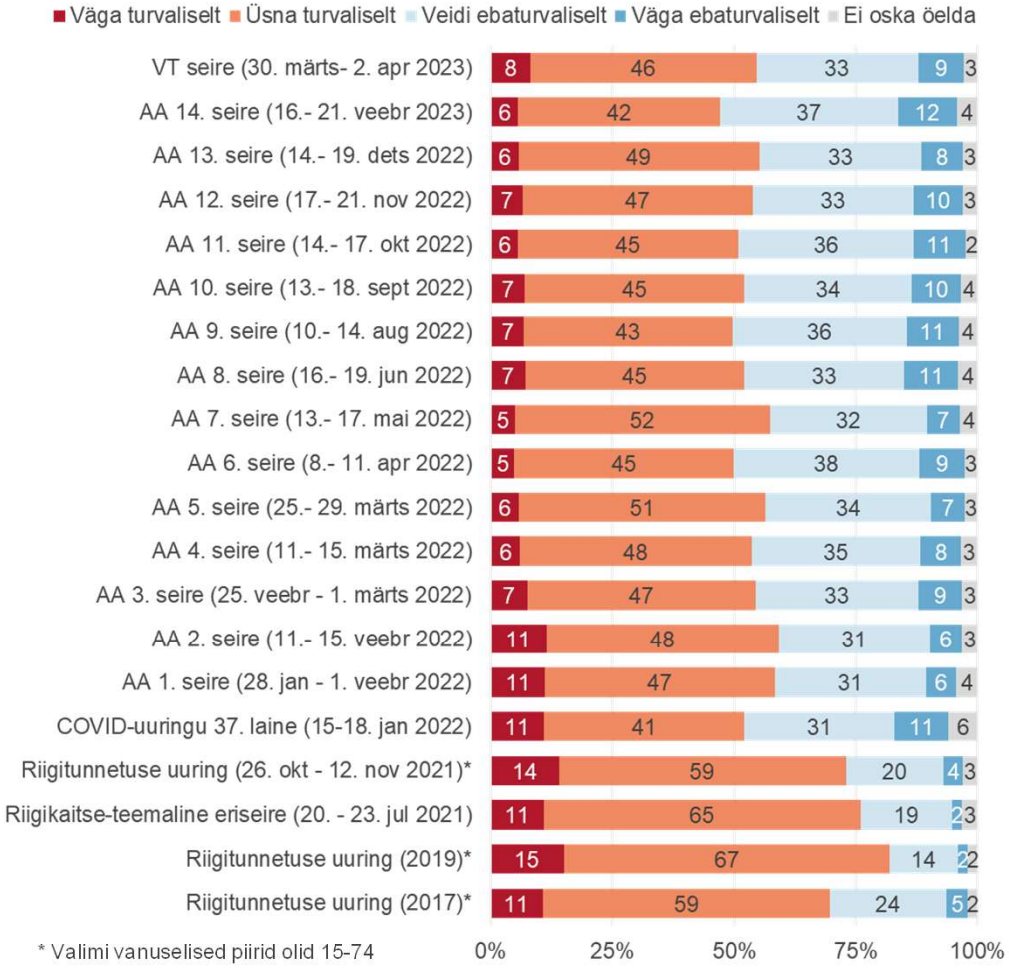

TURU-UURINGUTE AS

Eesti riigi turvalisus

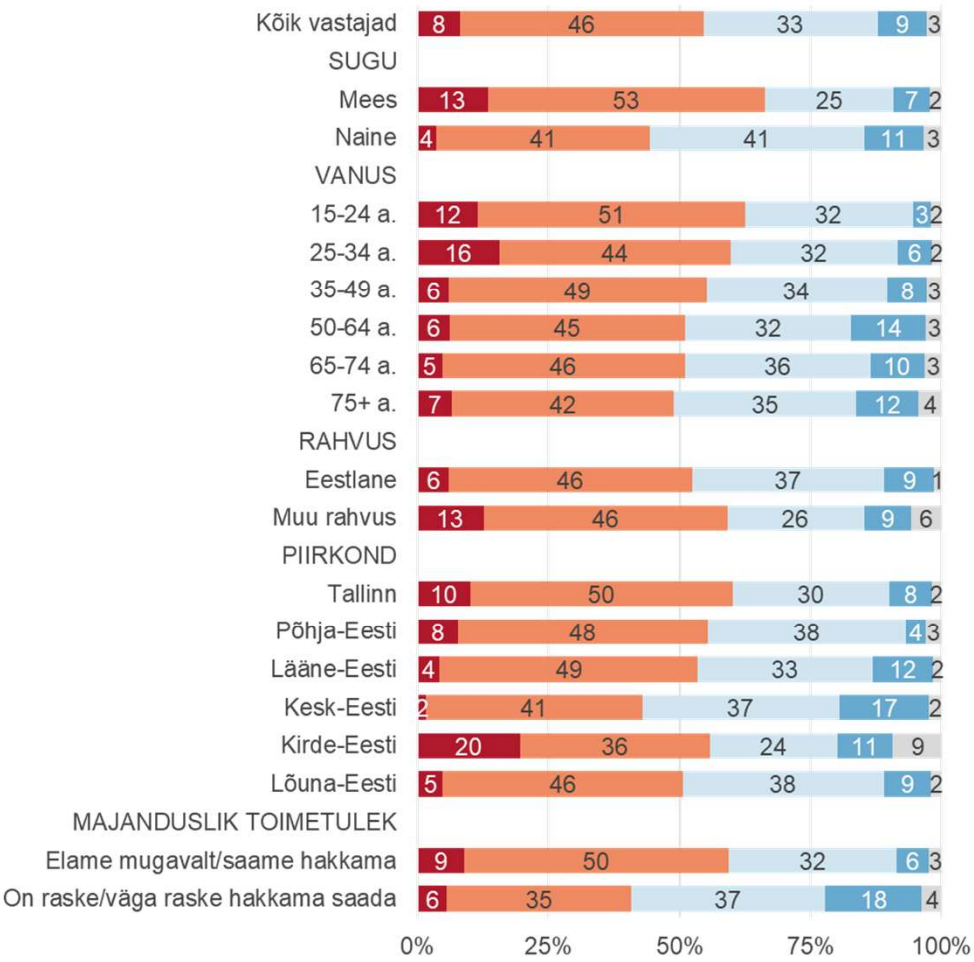
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1200-1850 vastajat)

Kui turvaliselt võib Eesti riik ennast praegusel ajal tunda?

* Valimi vanuselised piirid olid 15-74

Taustrühmade võrdlus, VT seire

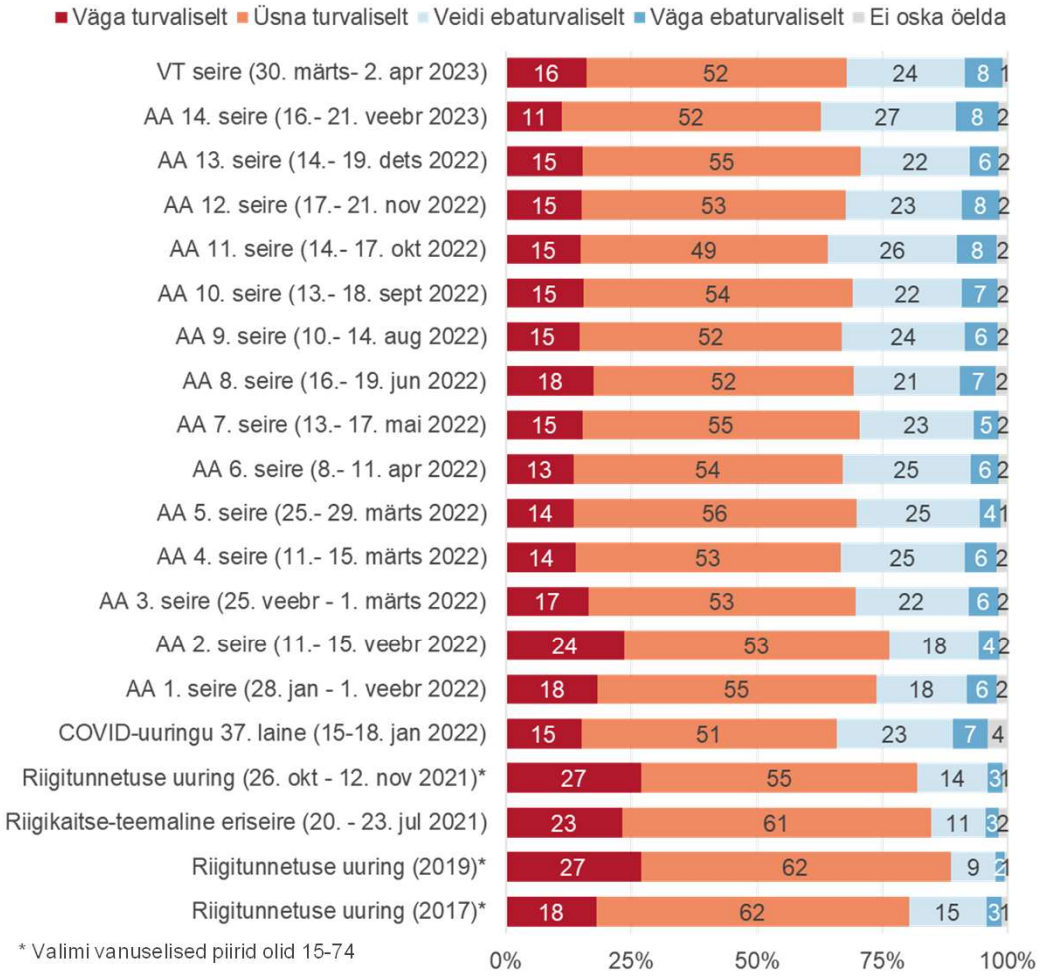

TURU-UURINGUTE AS

Turvatunne Eestis elades

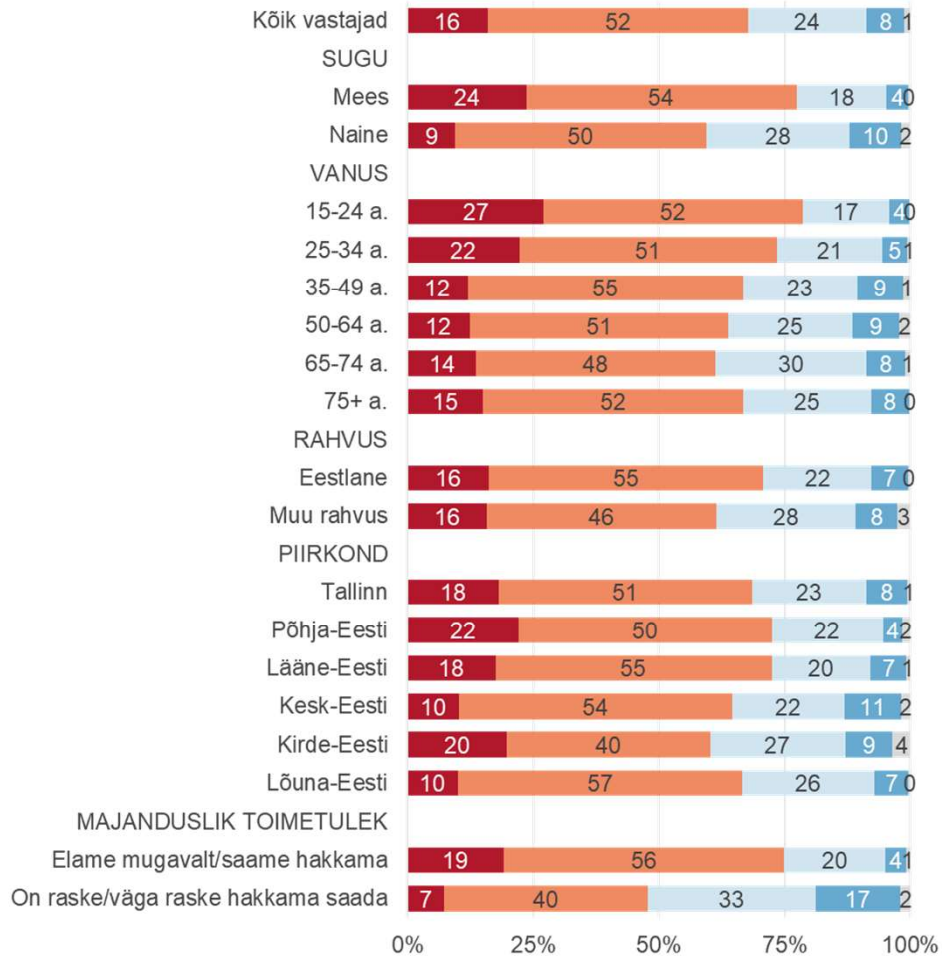
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1200-1850 vastajat)

Kuivõrd turvaliselt Te end tunnete praegusel ajal Eesti riigis elades?

* Valimi vanuselised piirid olid 15-74

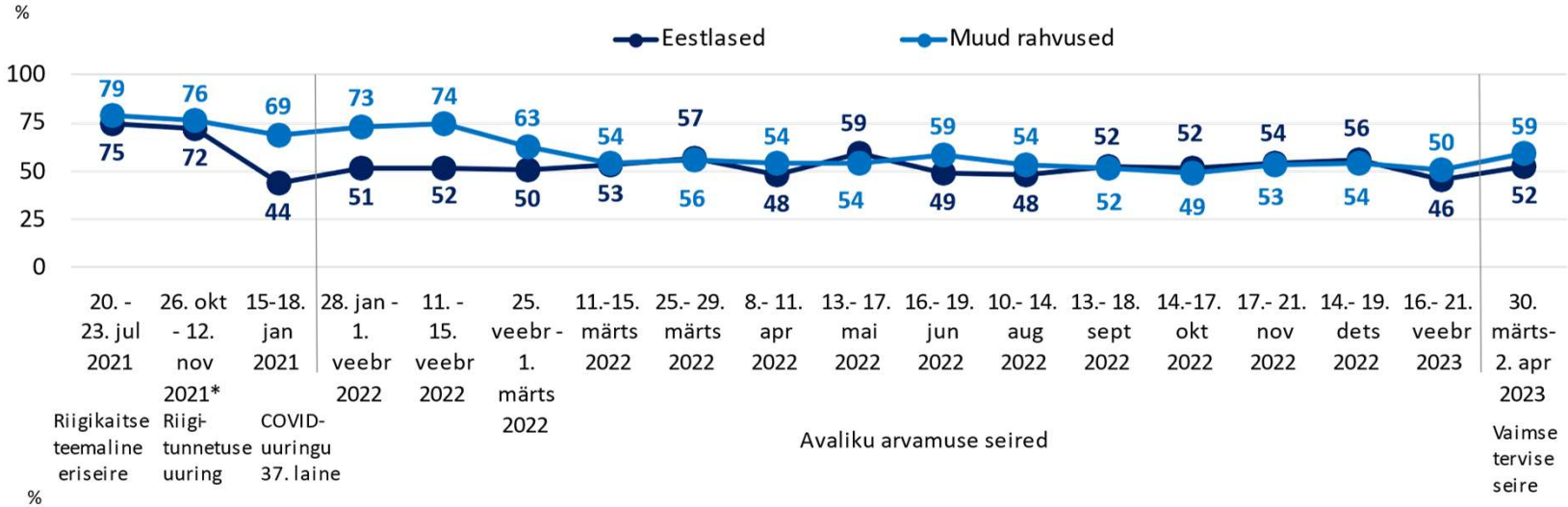
Taustrühmade võrdlus, VT seire

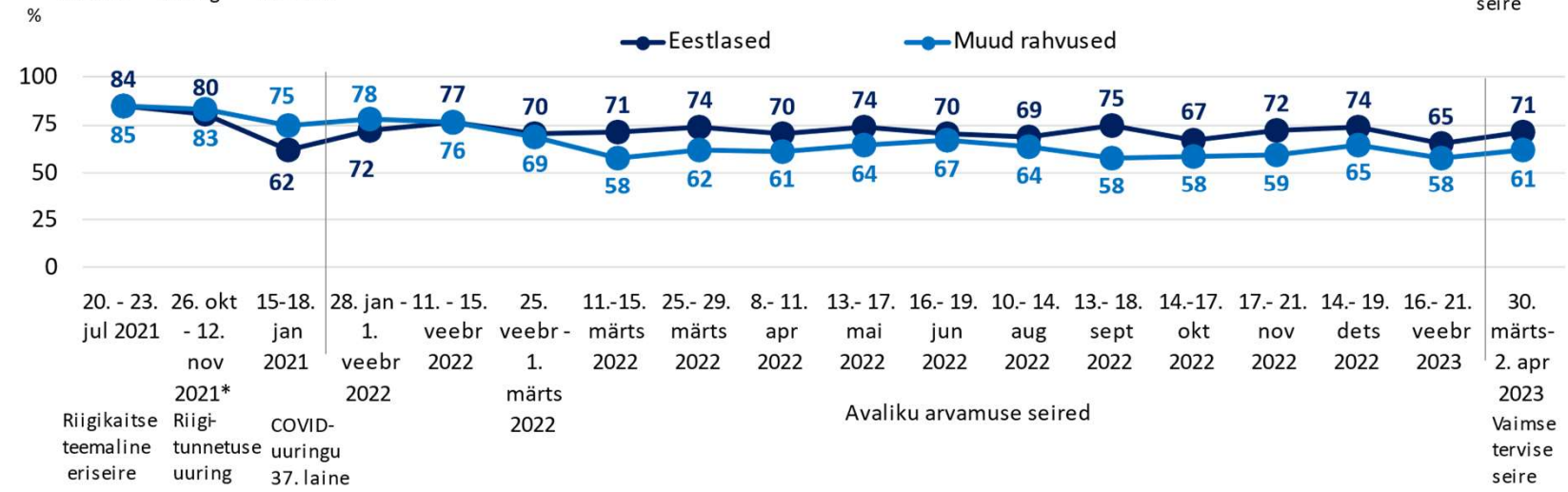
Turvalisus, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus, 2021-2023

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1200-1850 vastajat)

Kui turvaliselt võib Eesti riik ennast praegusel ajal tunda?
Hinnangud "väga turvaliselt"+"üsna turvaliselt"

Kuivõrd turvaliselt Te end tunnete praegusel ajal Eesti riigis elades?
Hinnangud "väga turvaliselt"+"üsna turvaliselt"

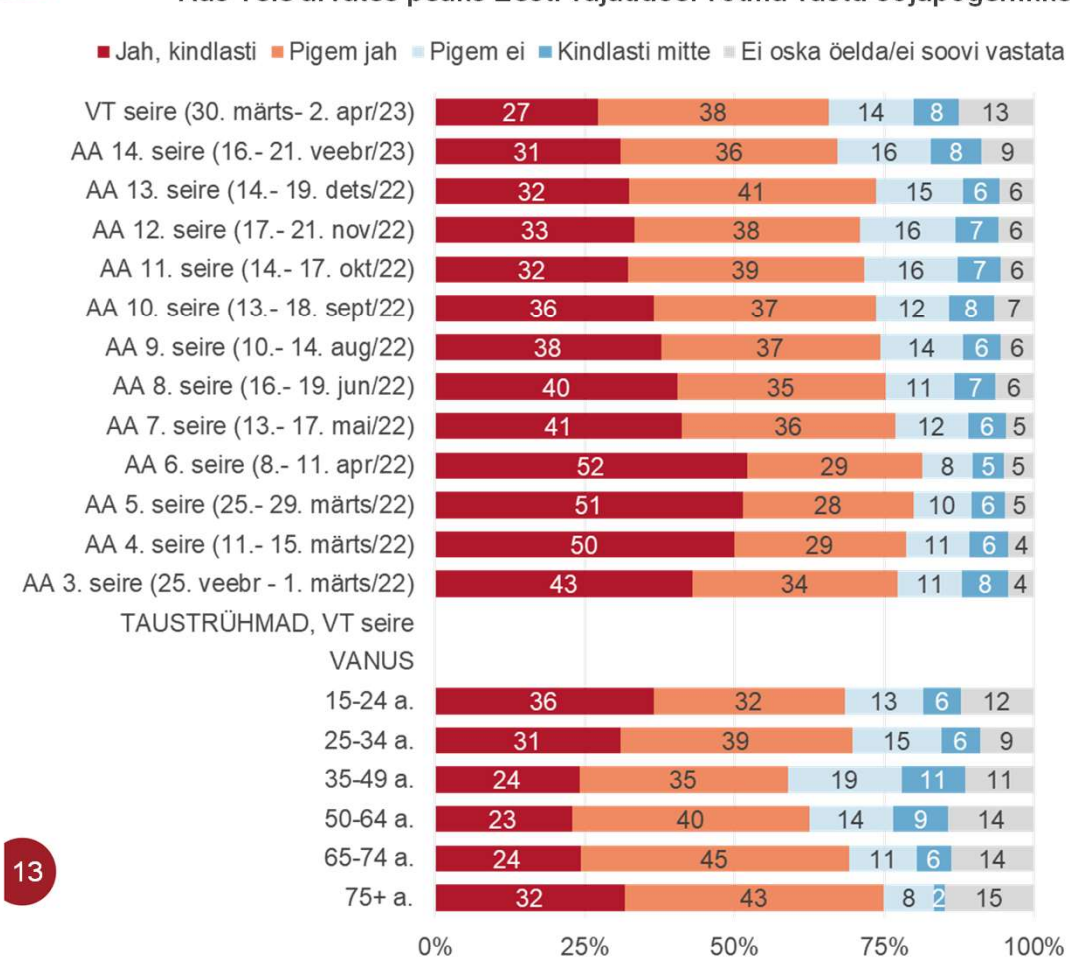
* Valimi vanuselised piirid olid 15-74

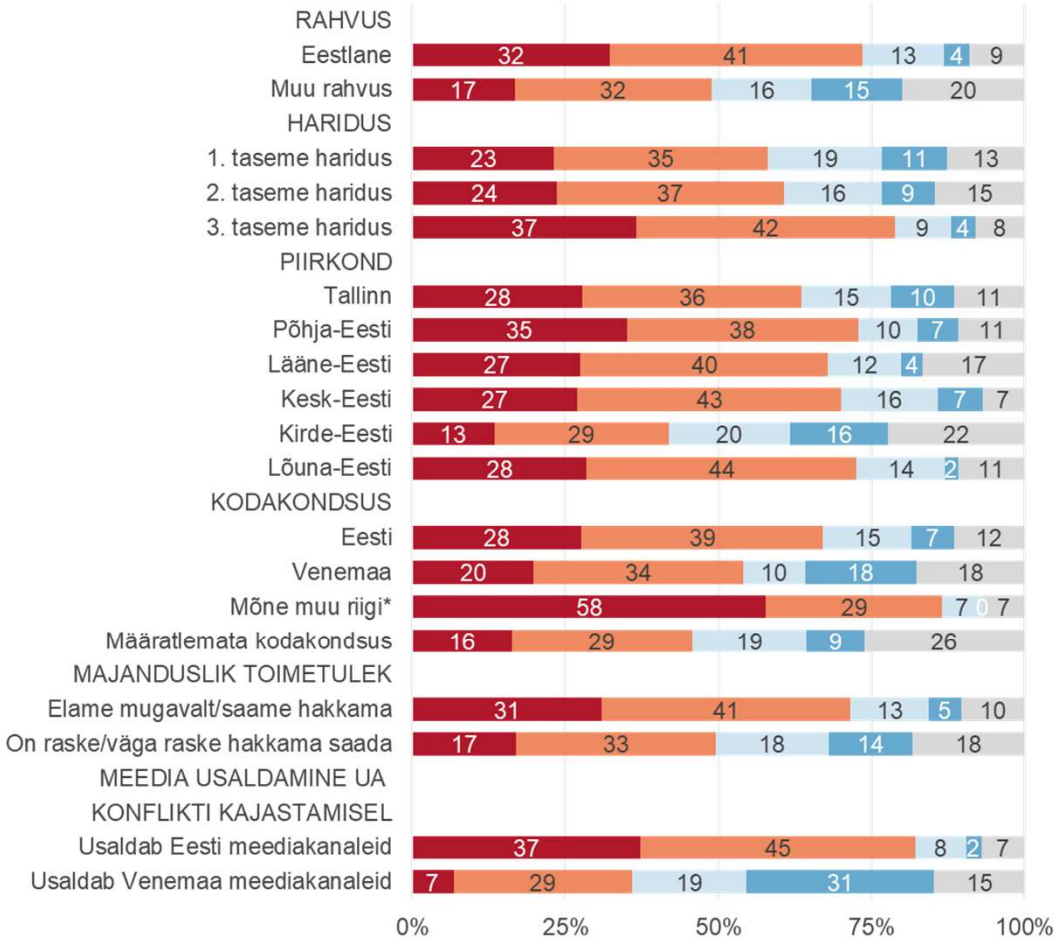
TURU-UURINGUTE AS

Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisesse

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1506 vastajat)

Kas Teie arvates peaks Eesti vajadusel võtma vastu sõjapõgenikke Ukrainast?

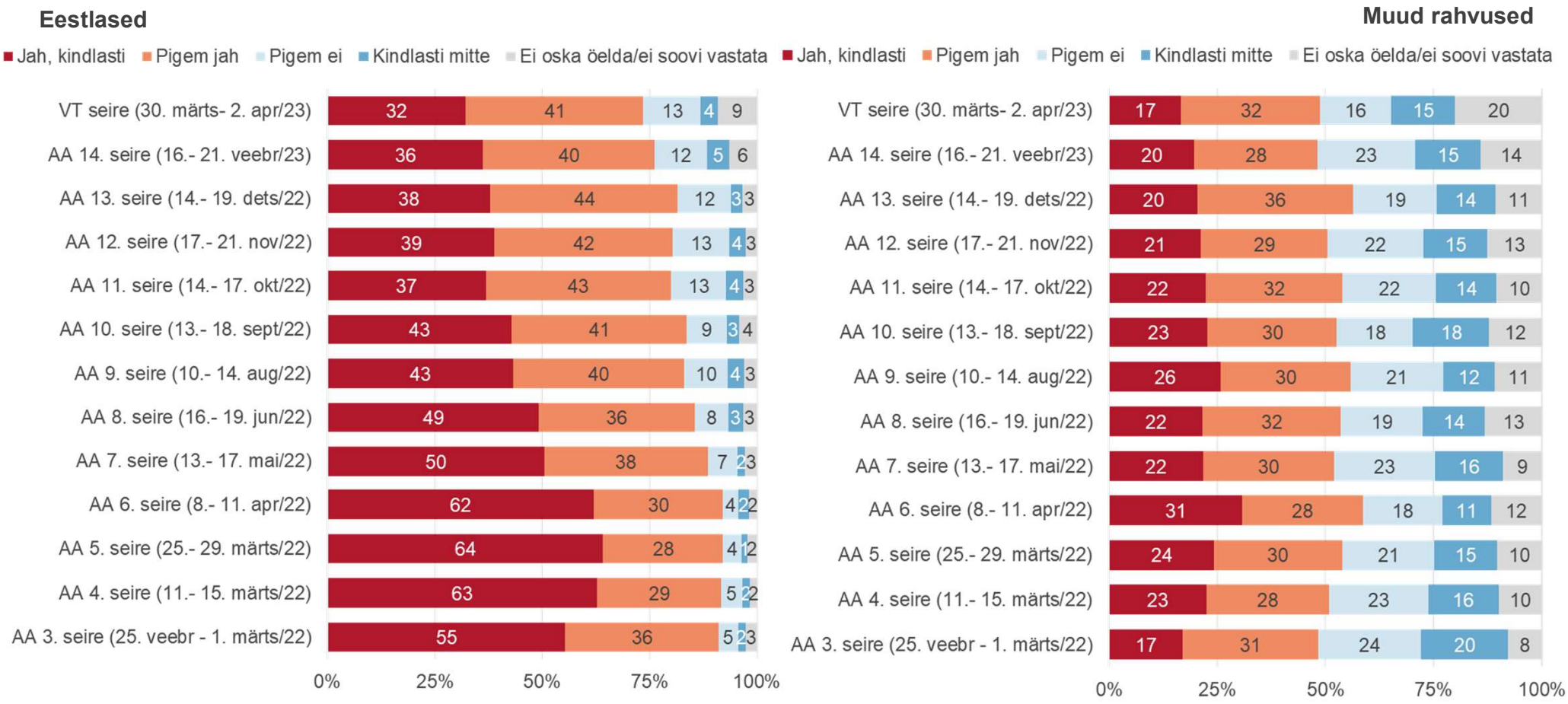
* Antud rühmas oli valim järelduste tegemiseks liiga väike.

TURU-UURINGUTE AS

Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisse Eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1506 vastajat)

Kas Teie arvates peaks Eesti vajadusel võtma vastu sõjapõgenikke Ukrainast?

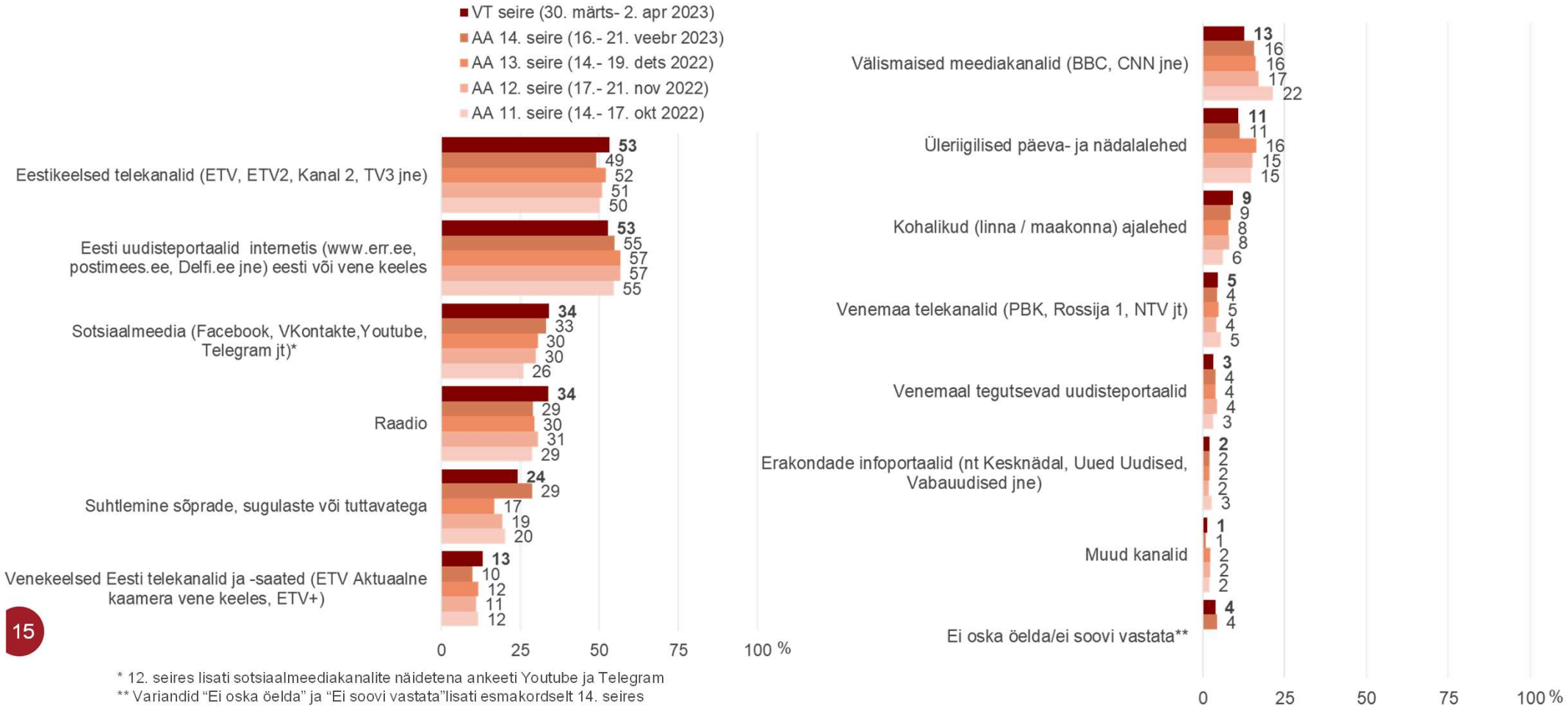

TURU-UURINGUTE AS

Infokanalite olulisus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1256-1506 vastajat)

Millised järgnevad meediakanalid on Teile infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina kõige olulisemad?

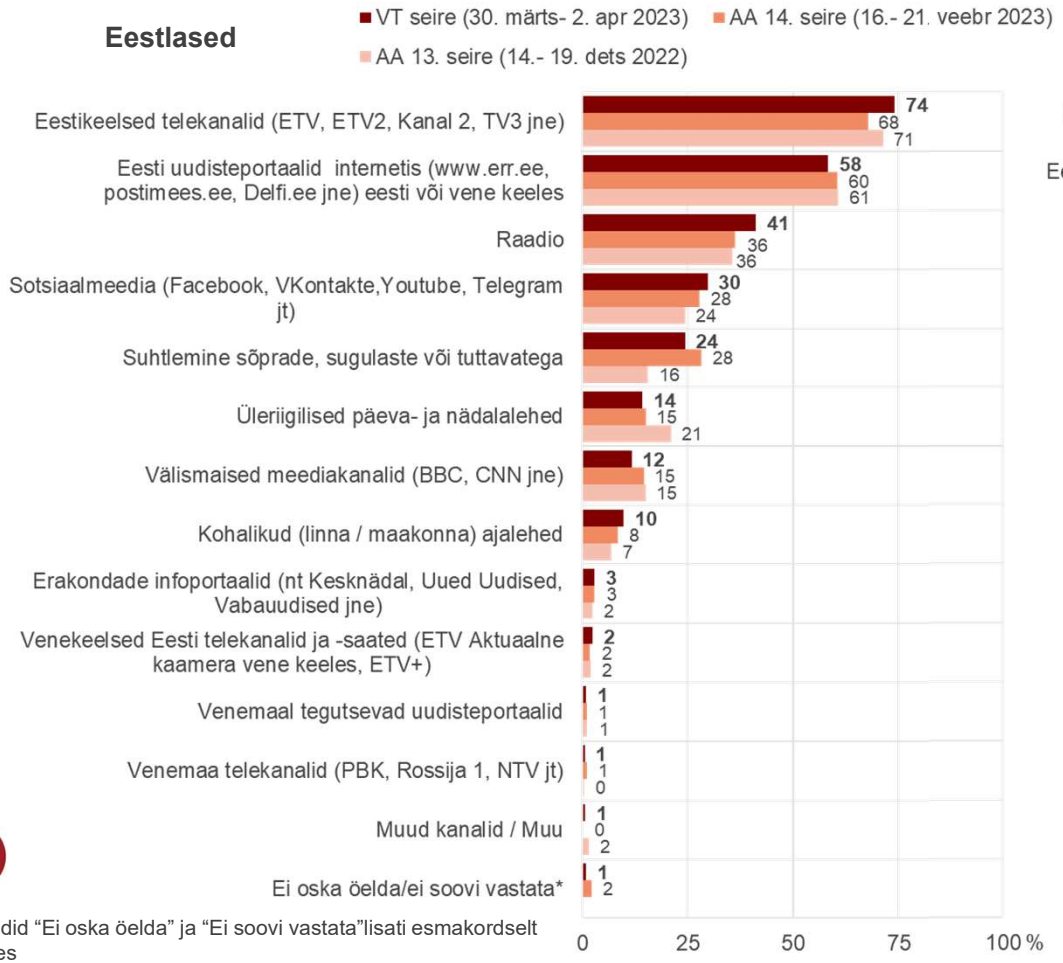
* 12. seires lisati sotsiaalmeediakanalite näidetena ankeeti Youtube ja Telegram

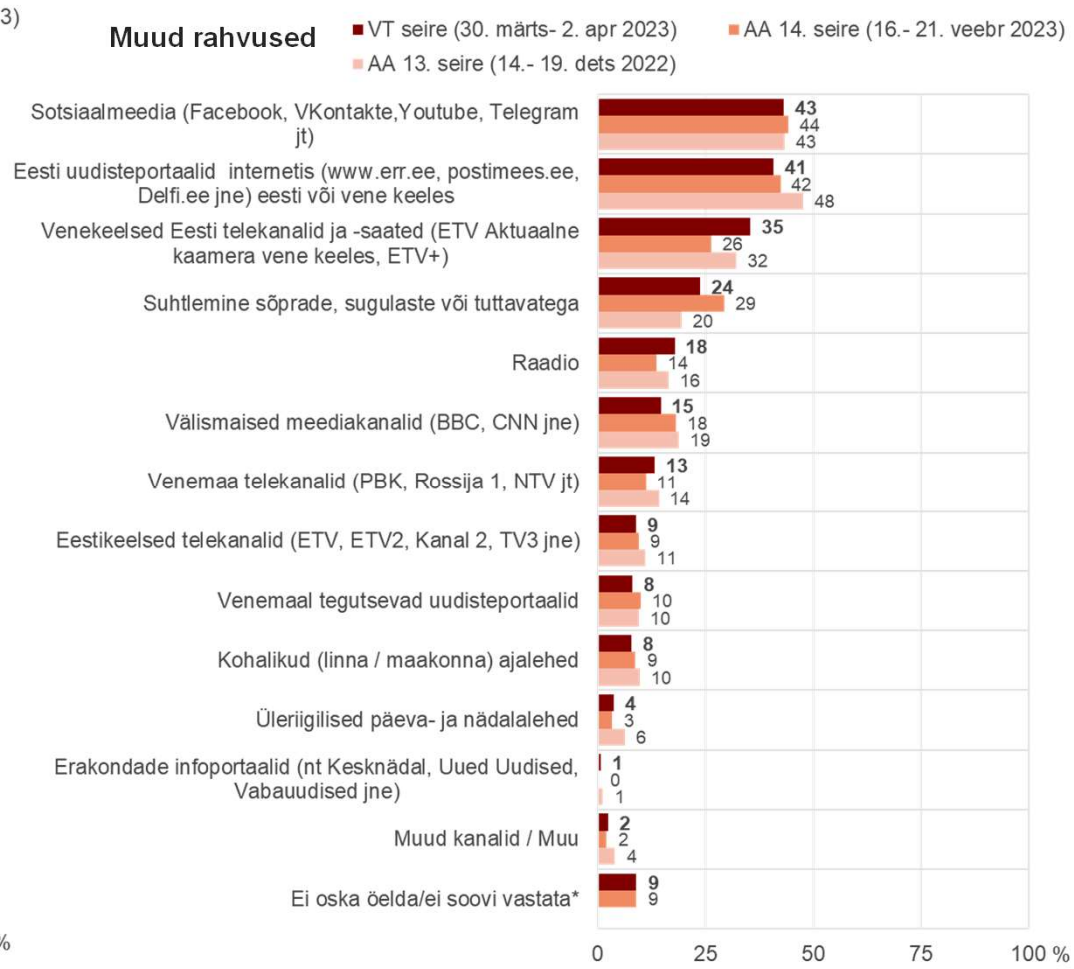
** Variandid "Ei oska öelda" ja "Ei soovi vastata"lisati esmakordselt 14. seires

Infokanalite olulisus, ajaline võrdlus eestlaste ja muudest rahvustest vastajate lõikes

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1256-1506 vastajat)

Millised järgnevad meediakanalid on Teile infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina kõige olulisemad?

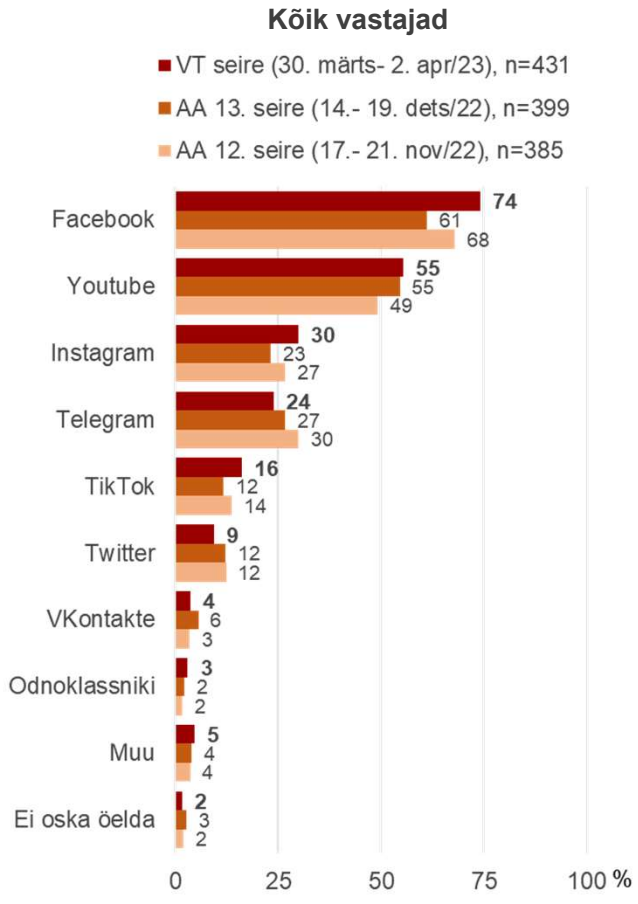

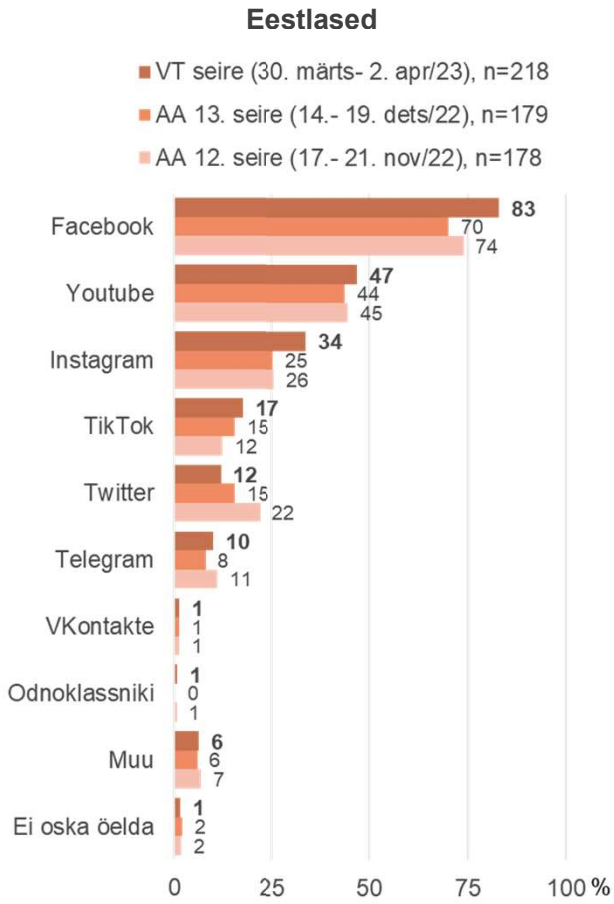
* Variandid “Ei oska öelda” ja “Ei soovi vastata”lisati esmakordselt 14. seires

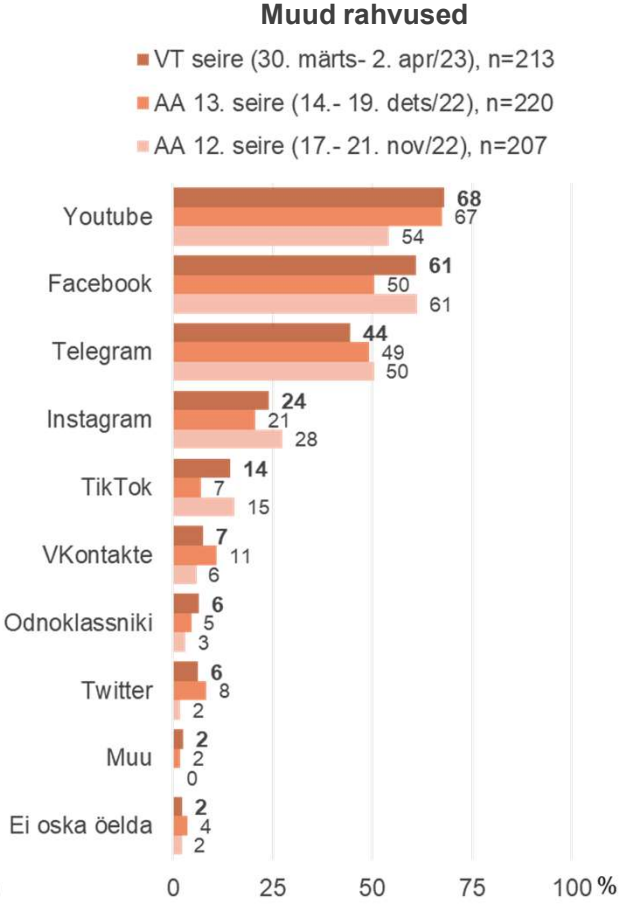
Sotsiaalmeediaplatvormid

Vastajad, kes nimetasid kolme olulisema infoallika seas sotsiaalmeediat, n=431 (varasemates uuringutes 385-399 vastajat)

Vastajatest 34% (sh eestlastest 30% ja muudest rahvustest elanikest 43%) märkis kolme enda jaoks kõige olulisema infokanali seas sotsiaalmeediat. Neile esitati täpsustav küsimus: **Ütlesite, et Teie jaoks on oluliseks infoallikaks sotsiaalmeedia. Palun täpsustage, milliseid sotsiaalmeediaplatvorme Te info saamiseks peamiselt kasutate..**

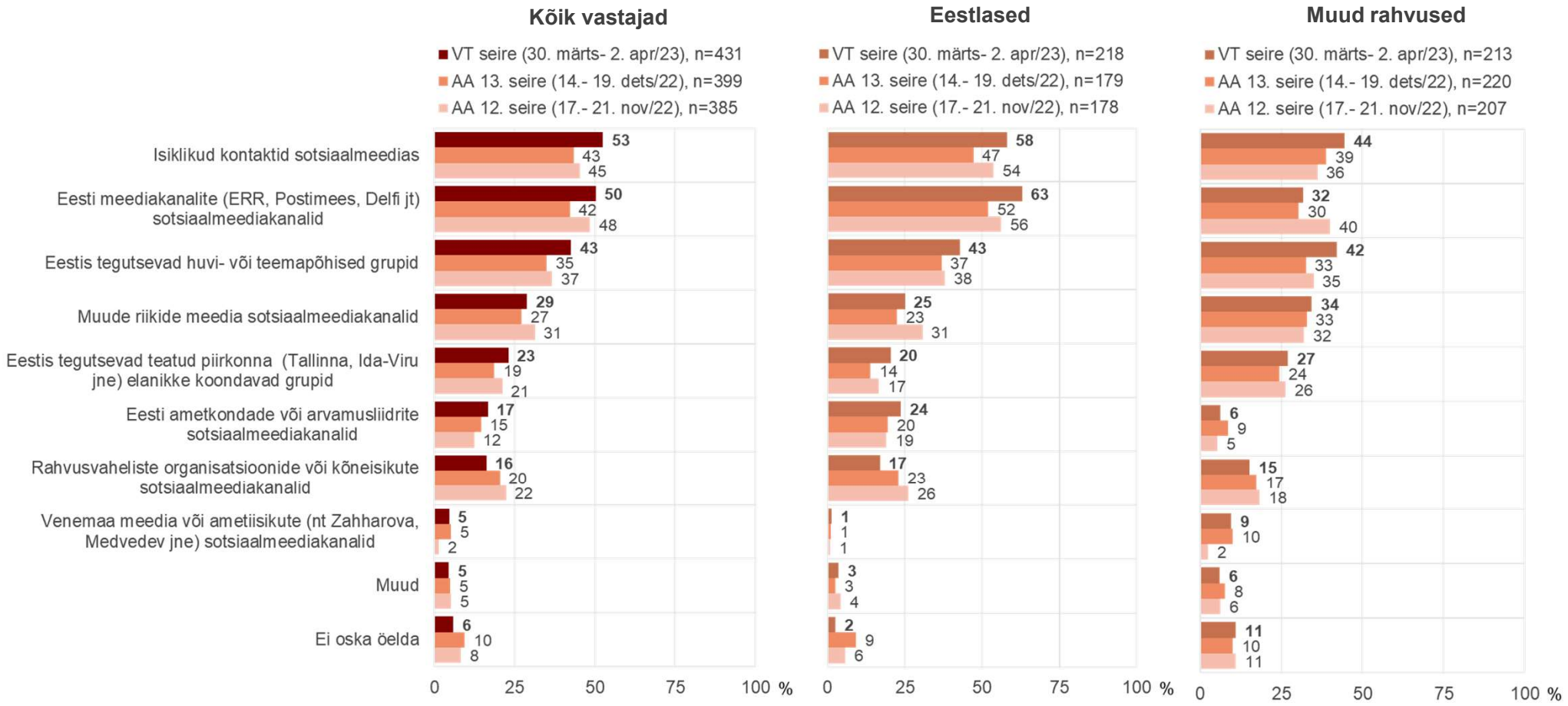

TURU-UURINGUTE AS

Sotsiaalmeediakanalid infoallikana

Vastajad, kes nimetasid kolme olulisema infoallika seas sotsiaalmeediat, n=431 (varasemates uuringutes 385-399 vastajat)

Vastajatest 34% (sh eestlastest 30% ja muudest rahvustest elanikest 43%) märkis kolme enda jaoks kõige olulisema infokanali seas sotsiaalmeediat. Neile esitati täpsustav küsimus: **Ütlesite, et Teie jaoks on oluliseks infoallikaks sotsiaalmeedia. Palun täpsustage, milliseid sotsiaalmeediakanaleid (Facebookis, Telegrammis, Twitteris või muul platvormil) silmas peate.**

TURU-UURINGUTE AS

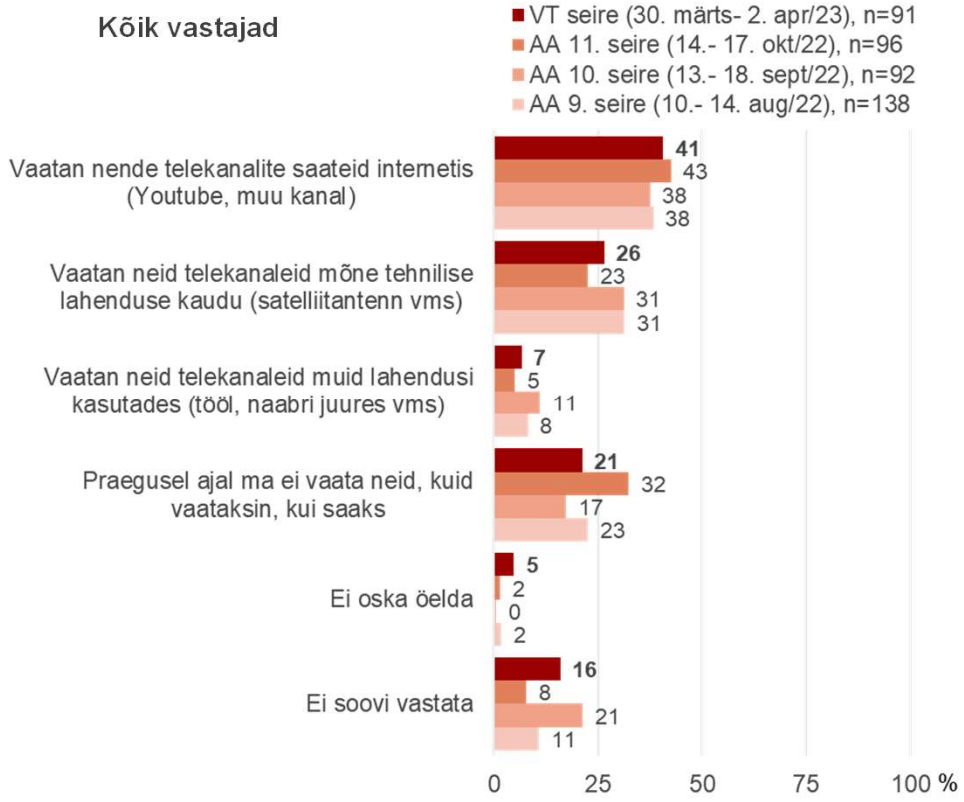
Viisid Venemaa telekanalite vaatamiseks

Vastajad, kes nimetasid kolme olulisema infoallika seas Venemaa telekanaleid, n=91 (varasemates uuringutes 92-138 vastajat)

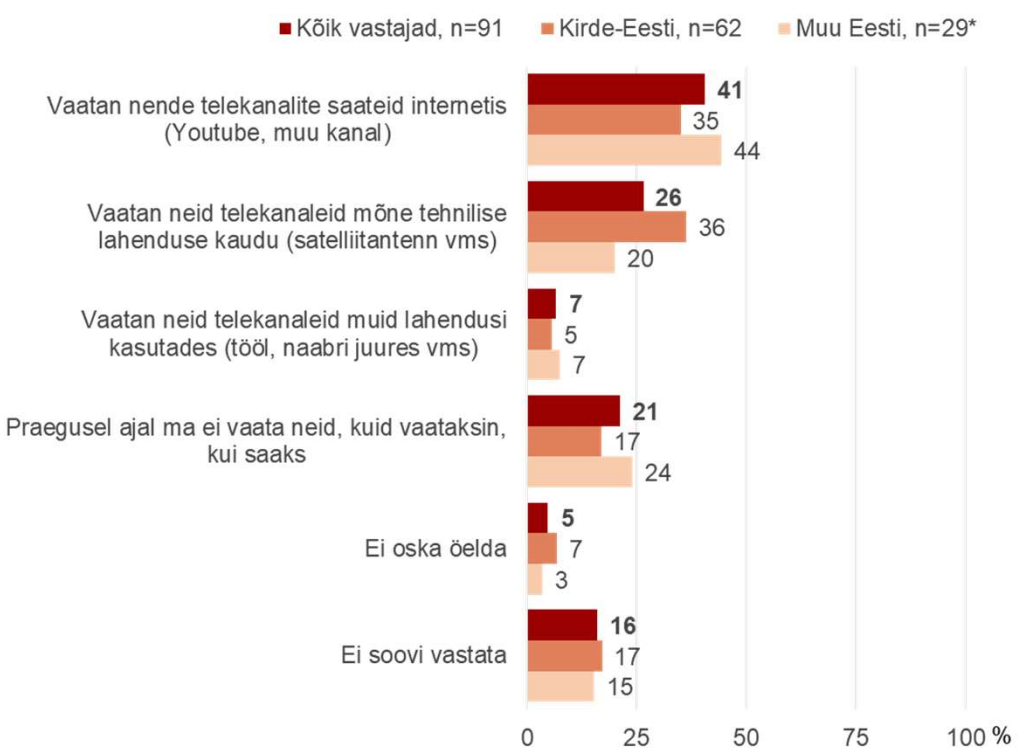
Vastajatest 5% (sh eestlastest 1% ja muudest rahvustest elanikest 13%) märkis kolme enda jaoks kõige olulisema infokanali seas Venemaa telekanaleid. Neile esitati täpsustav küsimus:

Ütlesite, et Teie jaoks on oluliseks infoallikaks ka Venemaa telekanalid (PBK, Rossija 1, NTV jt). Kas ja milliste lahenduste abil Te praegusel ajal Venemaa telekanaleid vaatate?

Kõik vastajad

Regioonide võrdlus, VT. seire

* Antud rühmas on valim järelduste tegemiseks liiga väike

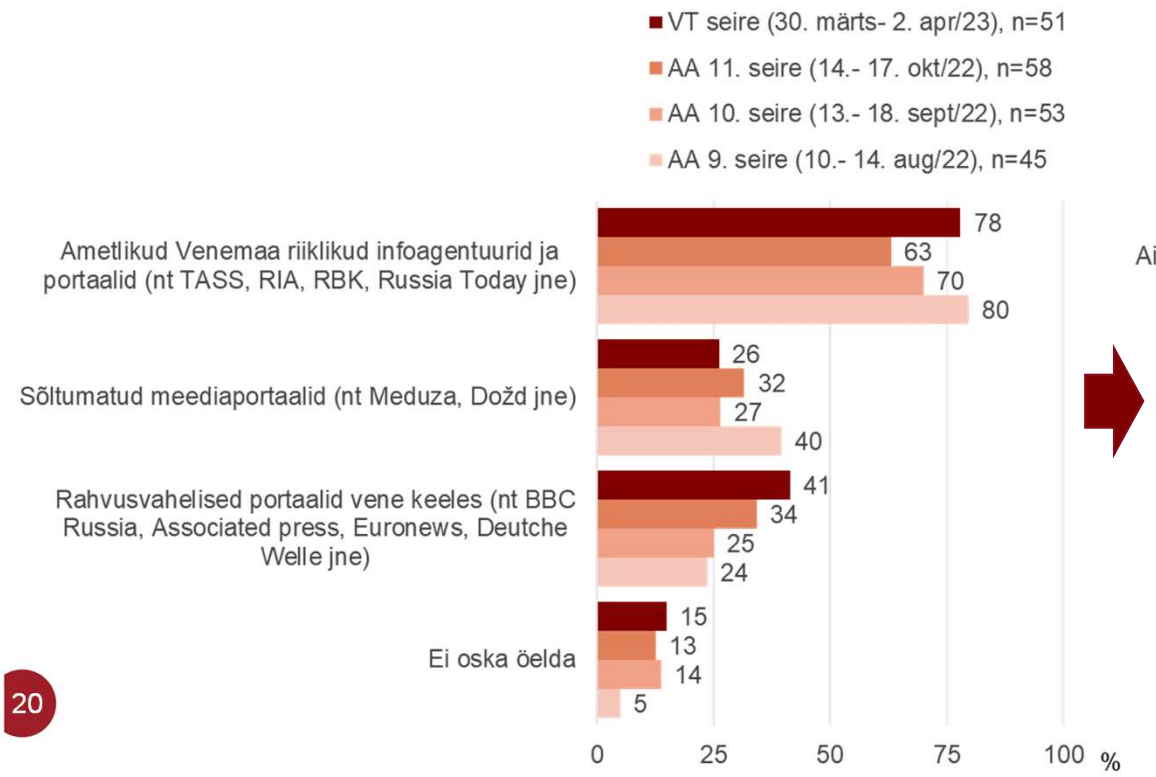
TURU-UURINGUTE AS

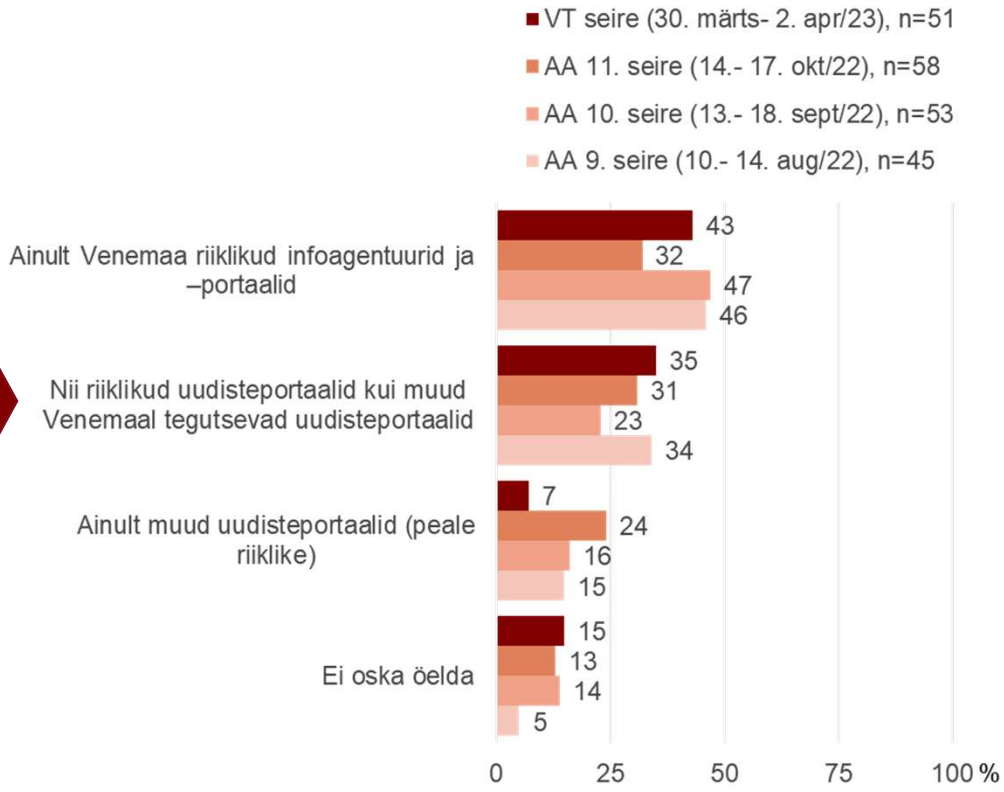
Venemaal tegutsevate uudisteportaalide jälgimine

Vastajad, kes nimetasid kolme olulisema infoallika seas Venemaal tegutsevaid uudisteportaale, n=51 (varasemates uuringutes 45-58 vastajat)

Vastajatest 3% (sh eestlastest 1% ja muudest rahvustest elanikest 8%) märkis kolme enda jaoks kõige olulisema infokanali seas Venemaal tegutsevaid uudisteportaale. Neile esitati täpsustav küsimus:

Ütlesite, et Teie jaoks on oluliseks infoallikaks ka Venemaal tegutsevad uudisteportaalid. Palun täpsustage, milliseid portaale silmas peate.

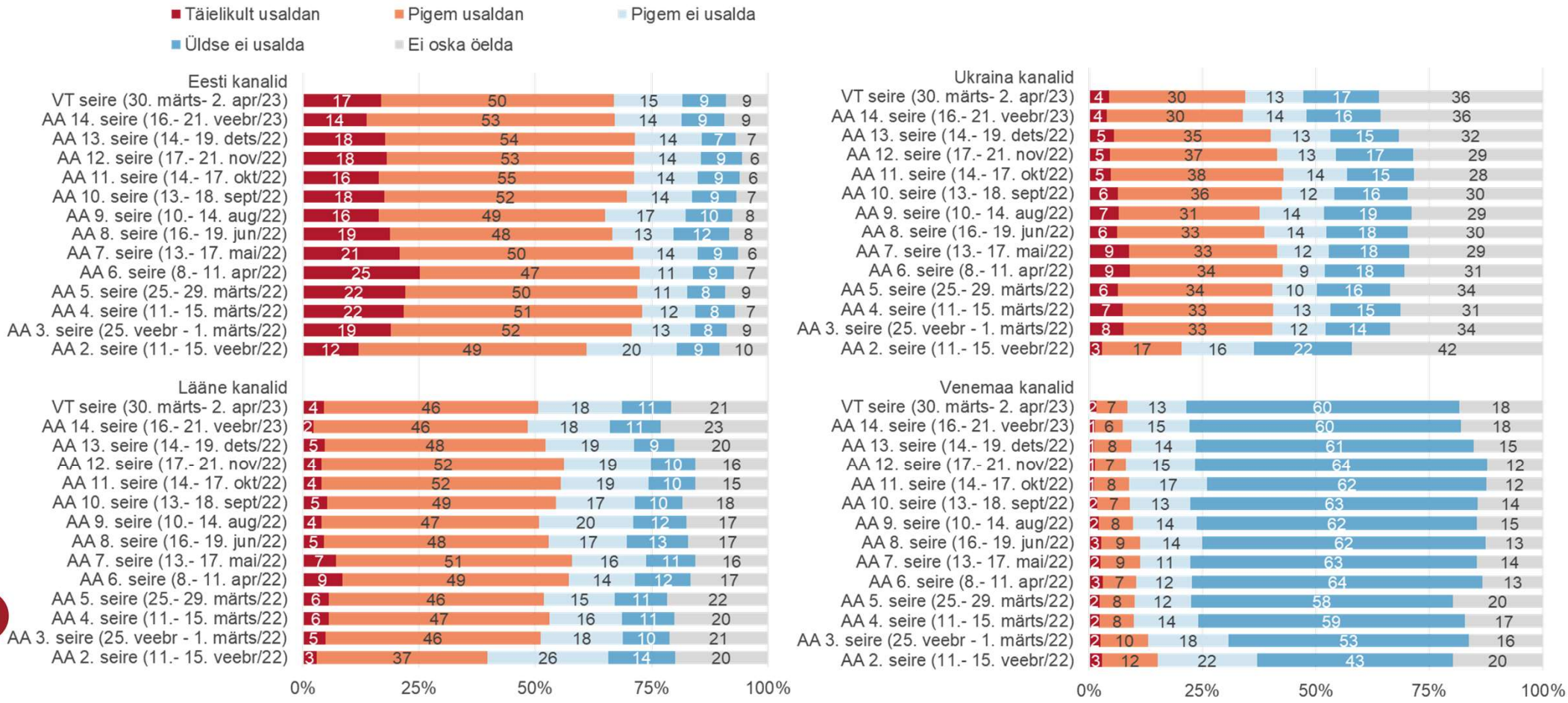

TURU-UURINGUTE AS

Usaldus uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1506 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaleid (sh infokanalid internetis)?

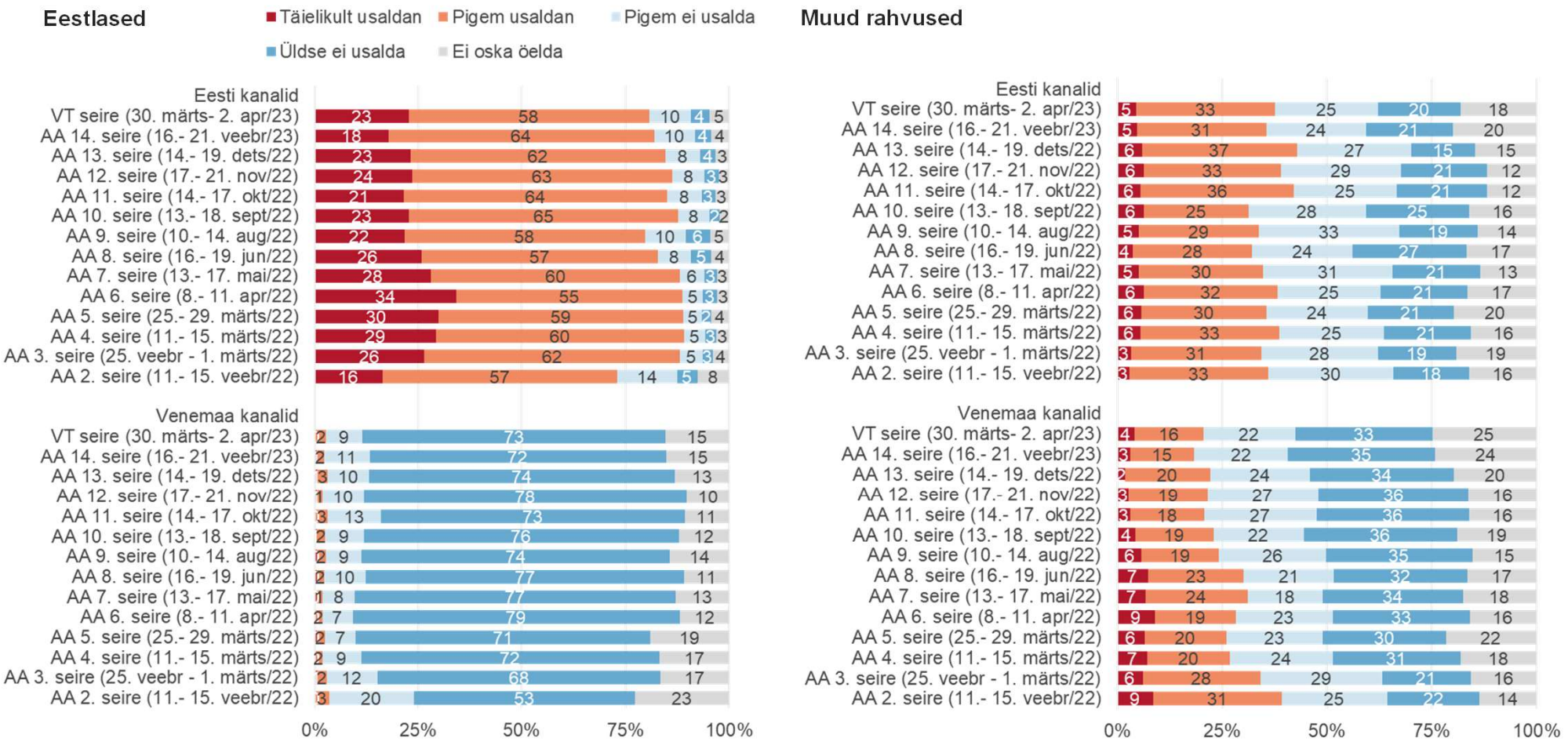

TURU-UURINGUTE AS

Usaldus Eesti ja Venemaa uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1506 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaleid (sh infokanalid internetis)?

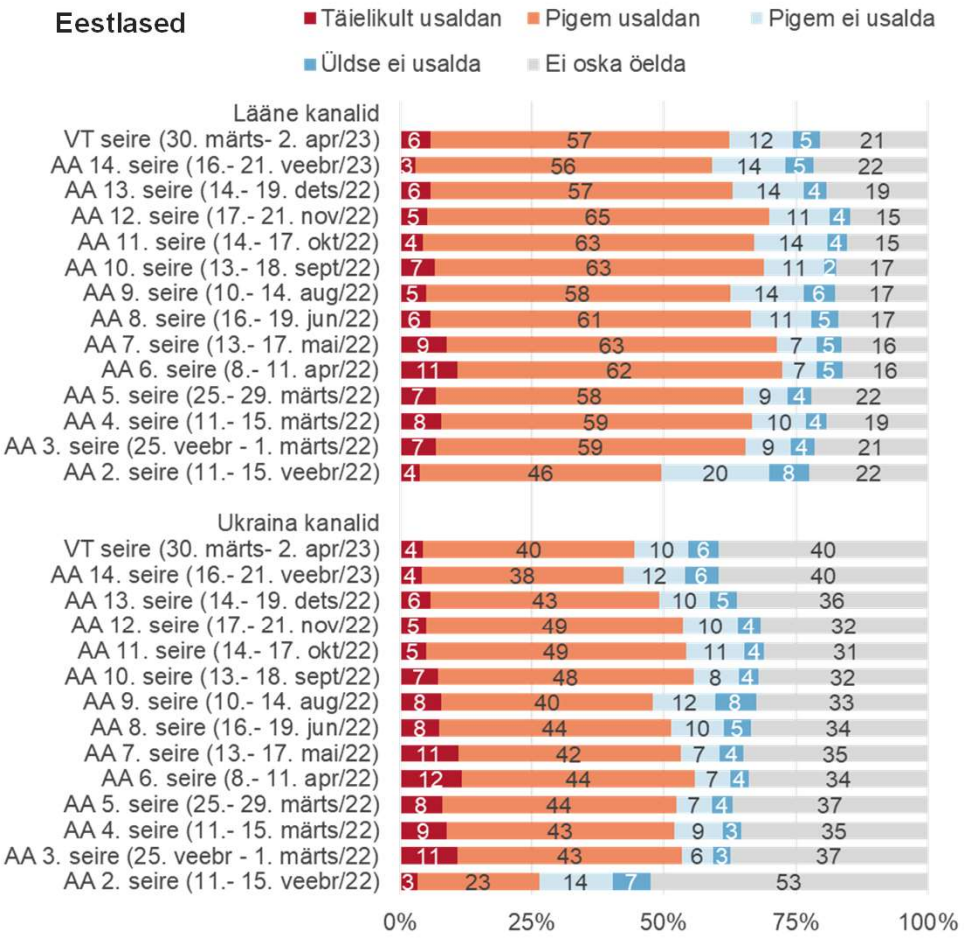

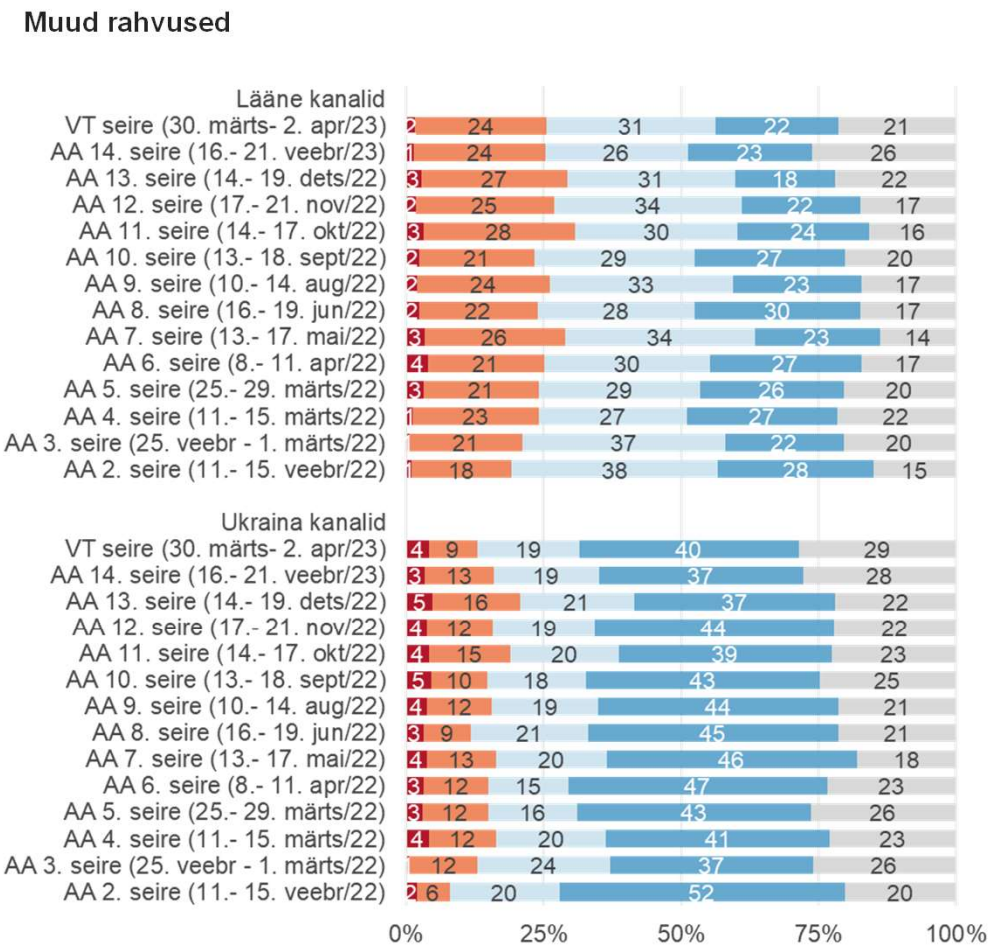
TURU-UURINGUTE AS

Usaldus Lääne ja Ukraina uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1506 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaleid (sh infokanalid internetis)?

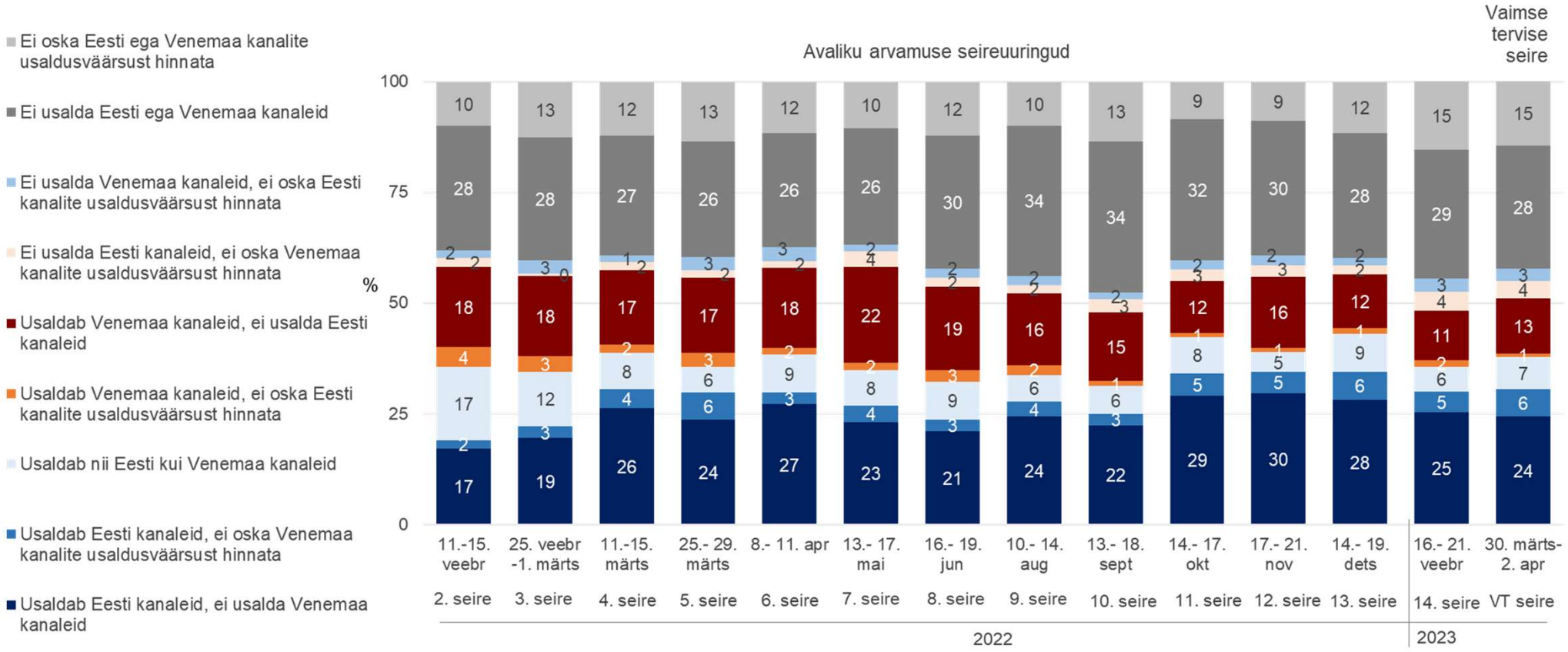

TURU-UURINGUTE AS

Usaldus uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, muudest rahvustest vastajad

Muudest rahvustest vastajad, n=538 (varasemates uuringutes 480-585 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaleid (sh infokanalid internetis)?

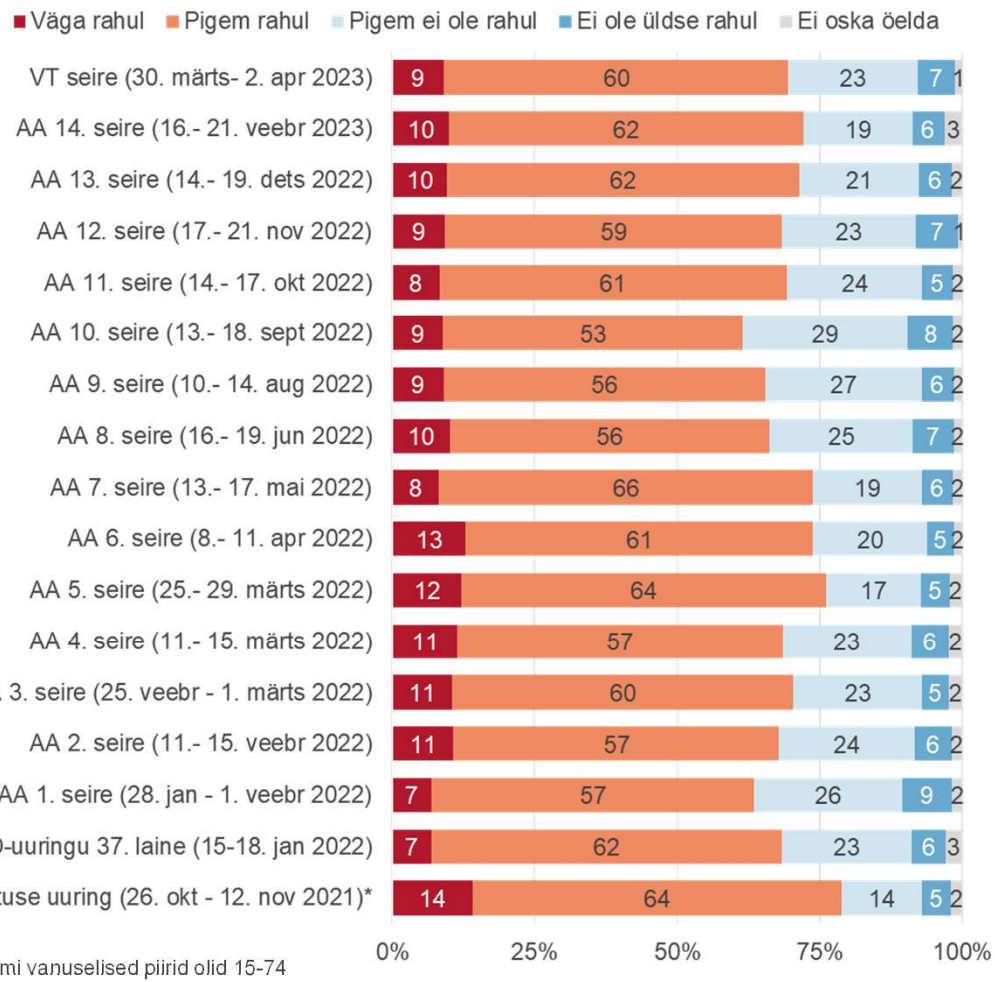

TURU-UURINGUTE AS

Eluga rahulolu

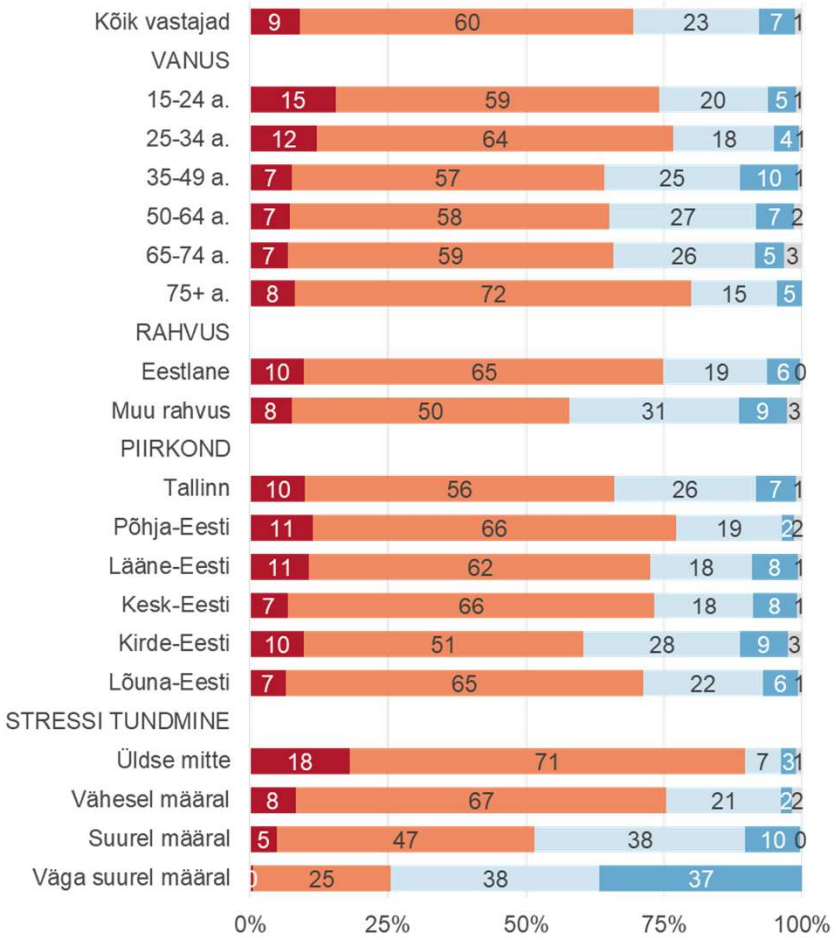
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1255-1506 vastajat)

Kuivõrd rahul Te olete praegu oma eluga üldiselt?

* Valimi vanuselised piirid olid 15-74

Taustrühmade võrdlus, VT seire

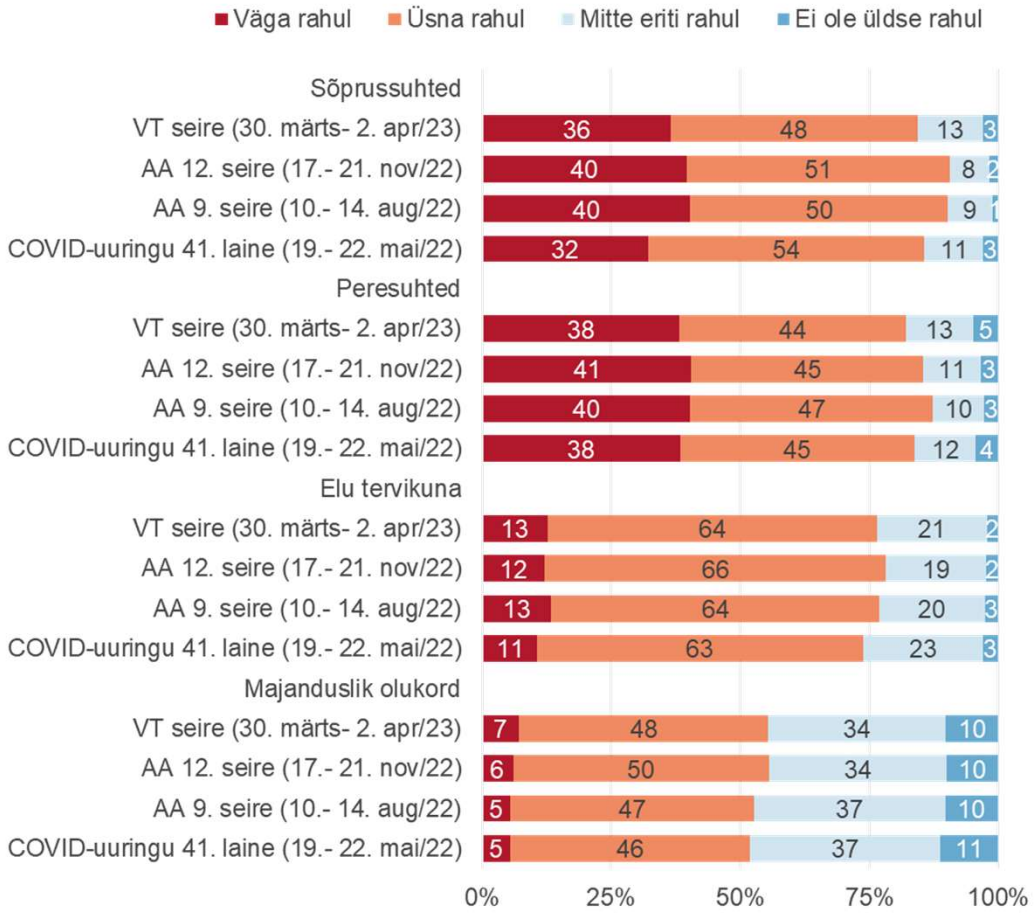

TURU-UURINGUTE AS

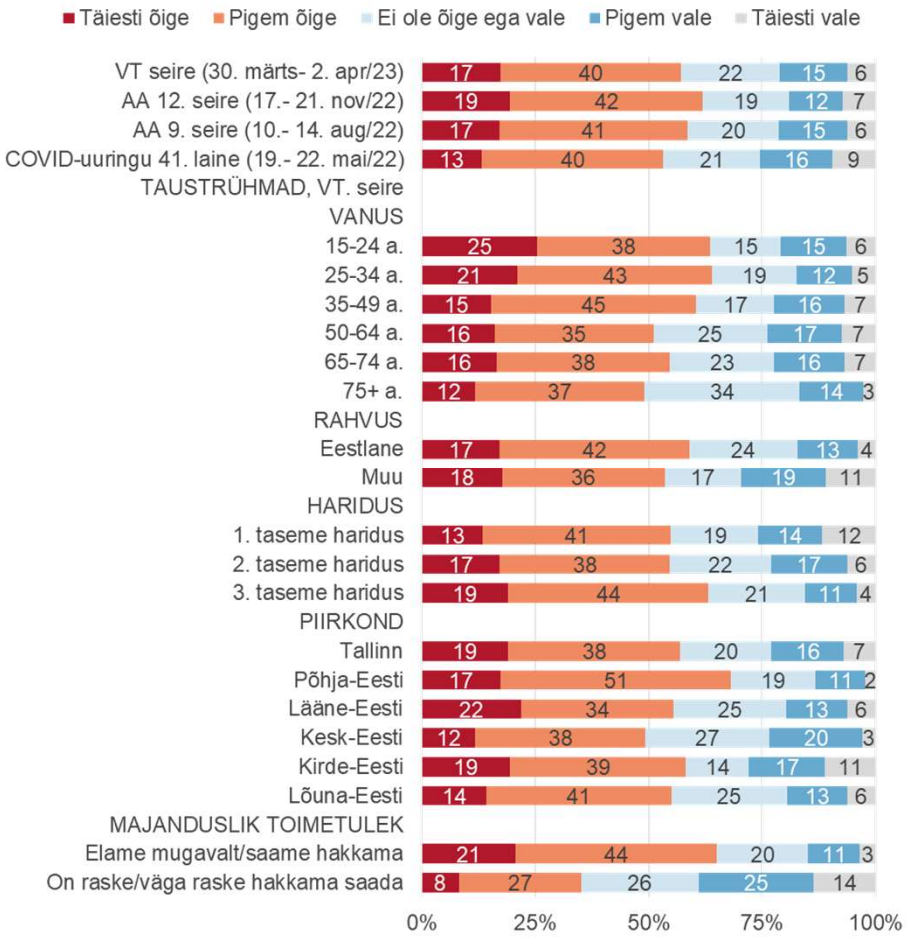
Rahulolu oma elu erinevate tahkudega

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1255-1256 vastajat)

Palun hinnake, kui rahul Te üldiselt olete järgmiste valdkondadega oma elus:

Kuivõrd kehtivad teie kohta järgmised väited: Vaatan tulevikku lootuse ja entusiasmiga

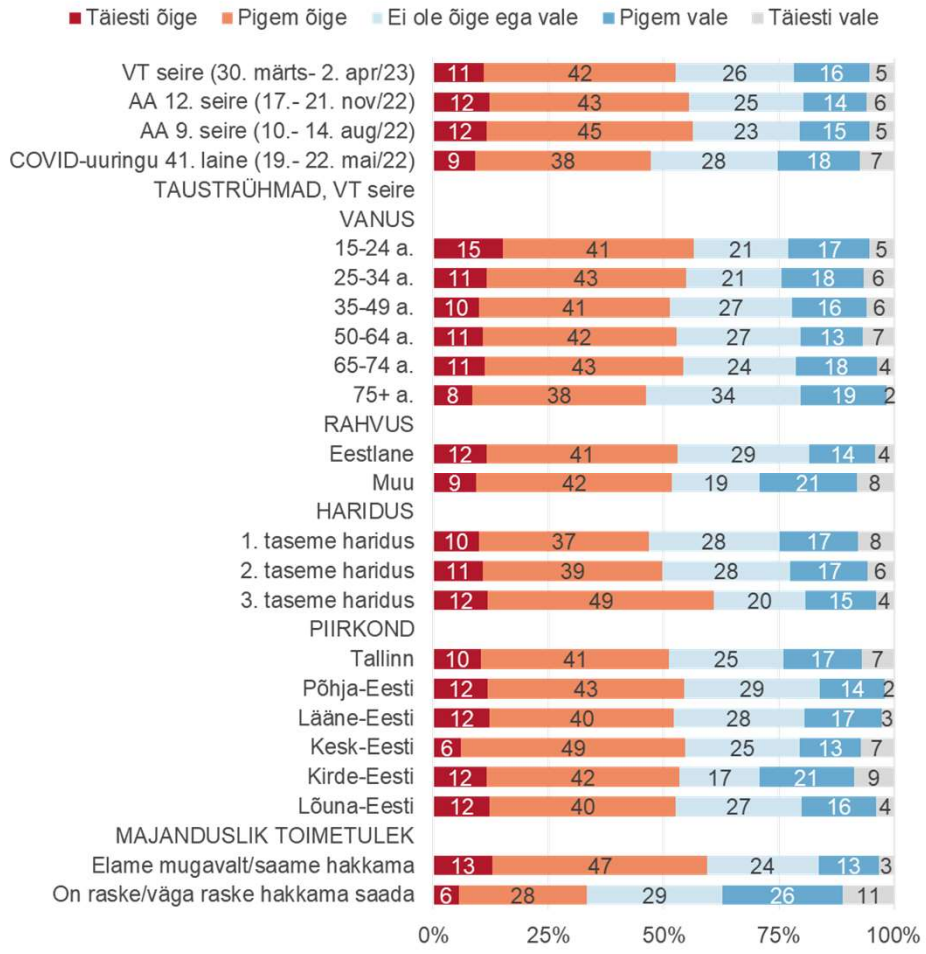

TURU-UURINGUTE AS

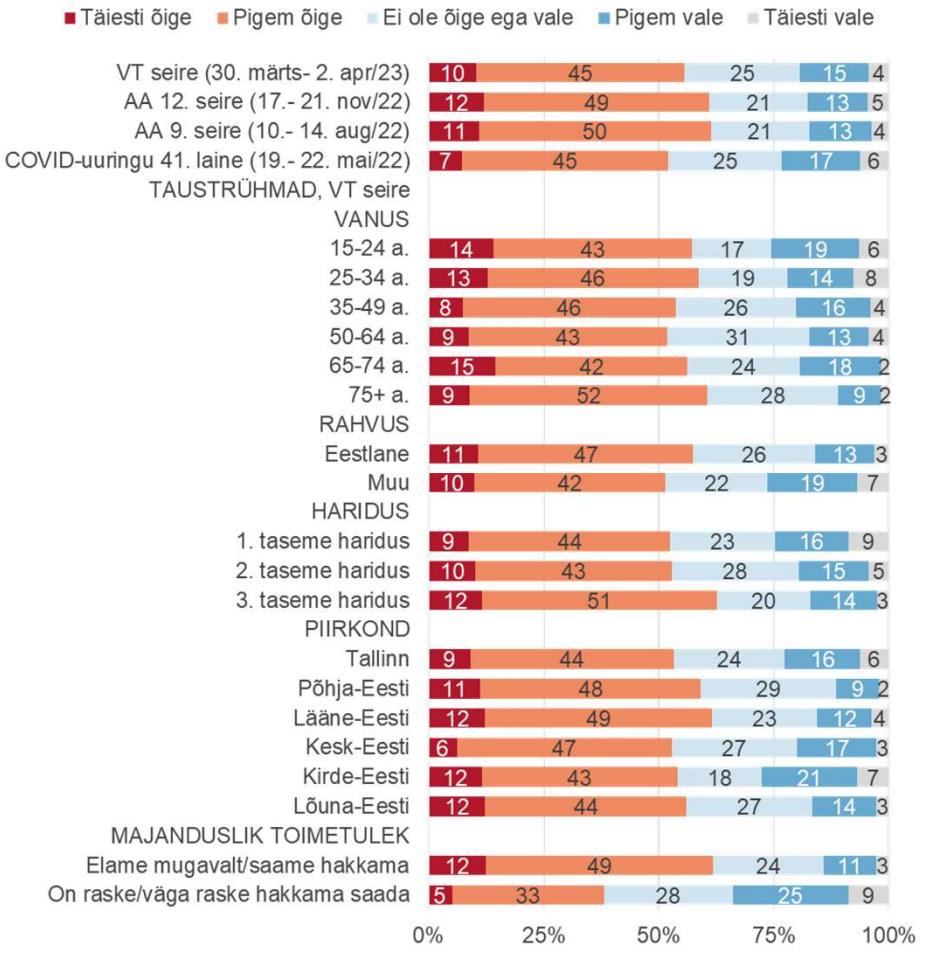
Energilisus ja ärksus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes1255-1256 vastajat)

Kuivõrd kehtivad teie kohta järgmised väited: Tunnen end enamasti energilise ja elujõulisena

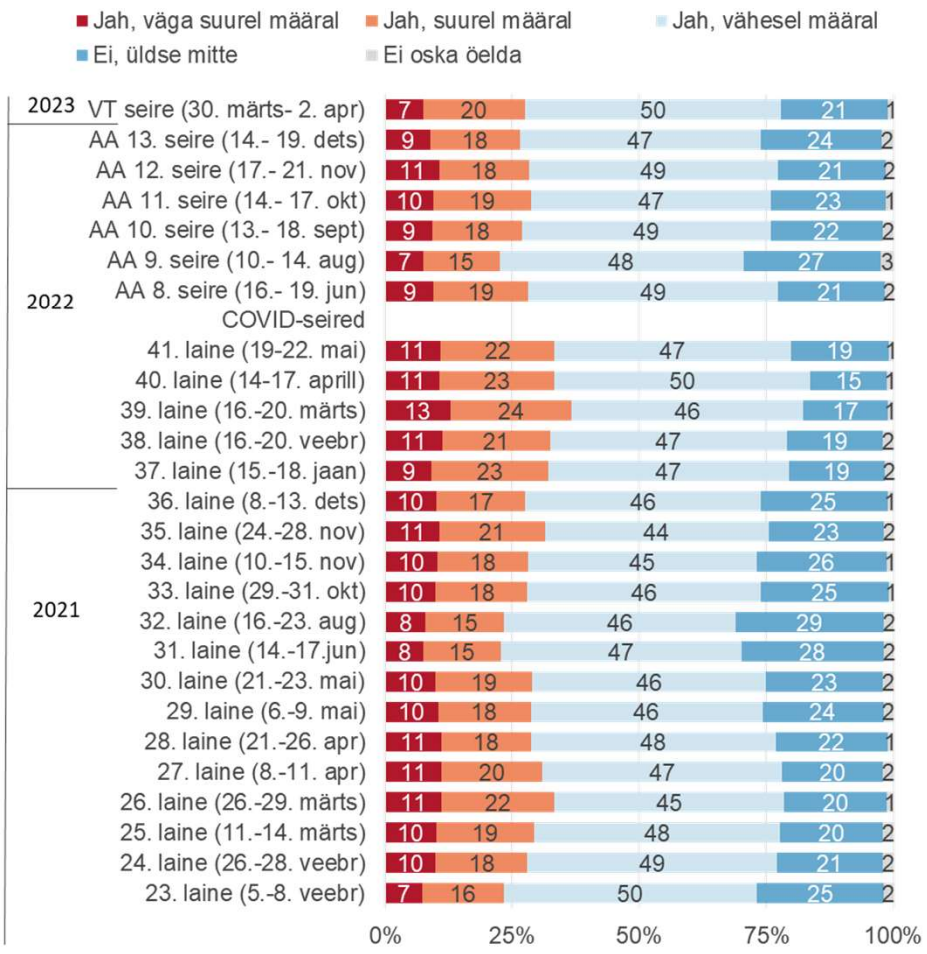
Tunnen end enamasti tähelepaneliku ja ärksana

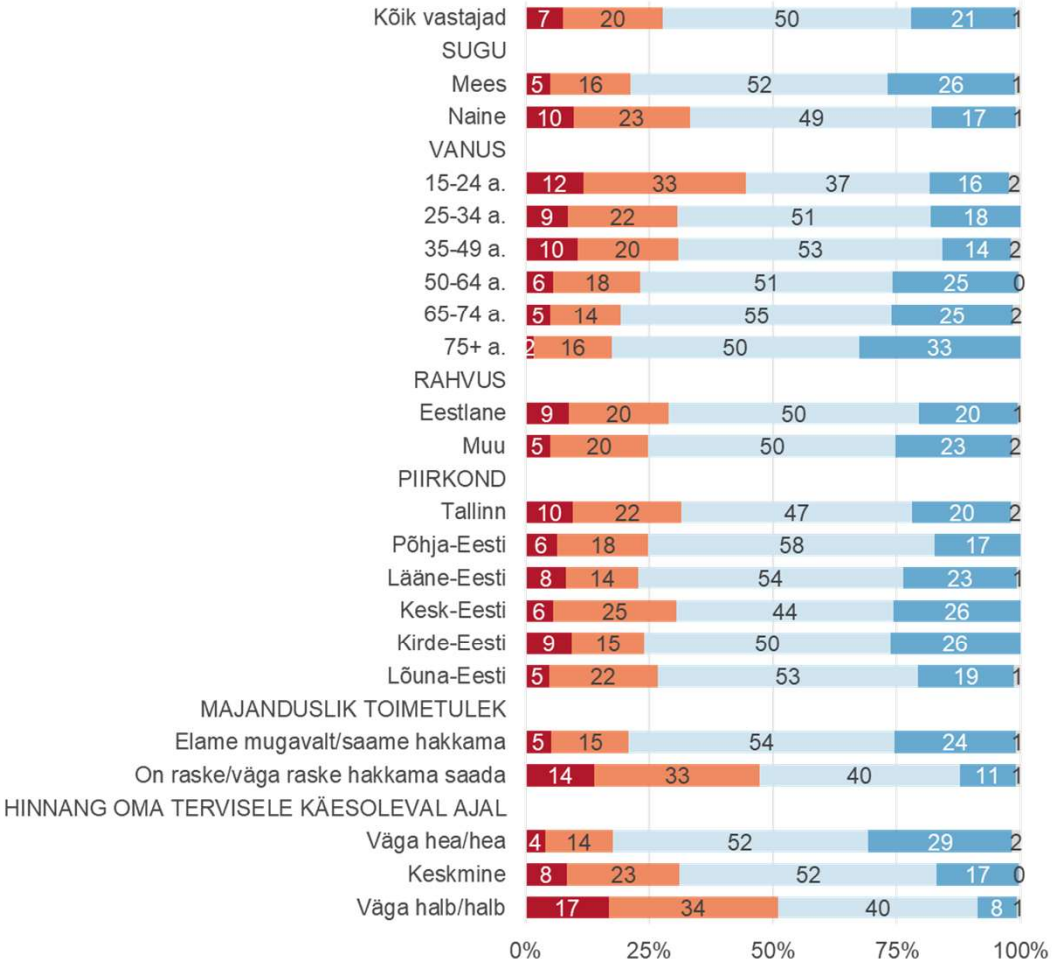
Stressi tundmine

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat)

Kas Te olete viimase 30 päeva jooksul olnud stressis või pinge all?

Taustrühmade võrdlus, VT seire

Vaimne tervis

Kõik vastajad, n=1256

(varasemates uuringutes 1253-1509 vastajat)

Vaimse tervise kaardistamiseks esitati vastajaile loetelu 18 probleemi / vaevusega, ning paluti hinnata, kuivõrd on need probleemid teda viimase 4 nädala jooksul häirinud.

Väited mõõtsid kolme erinevat psühholoogilist probleemi (valdkonda):

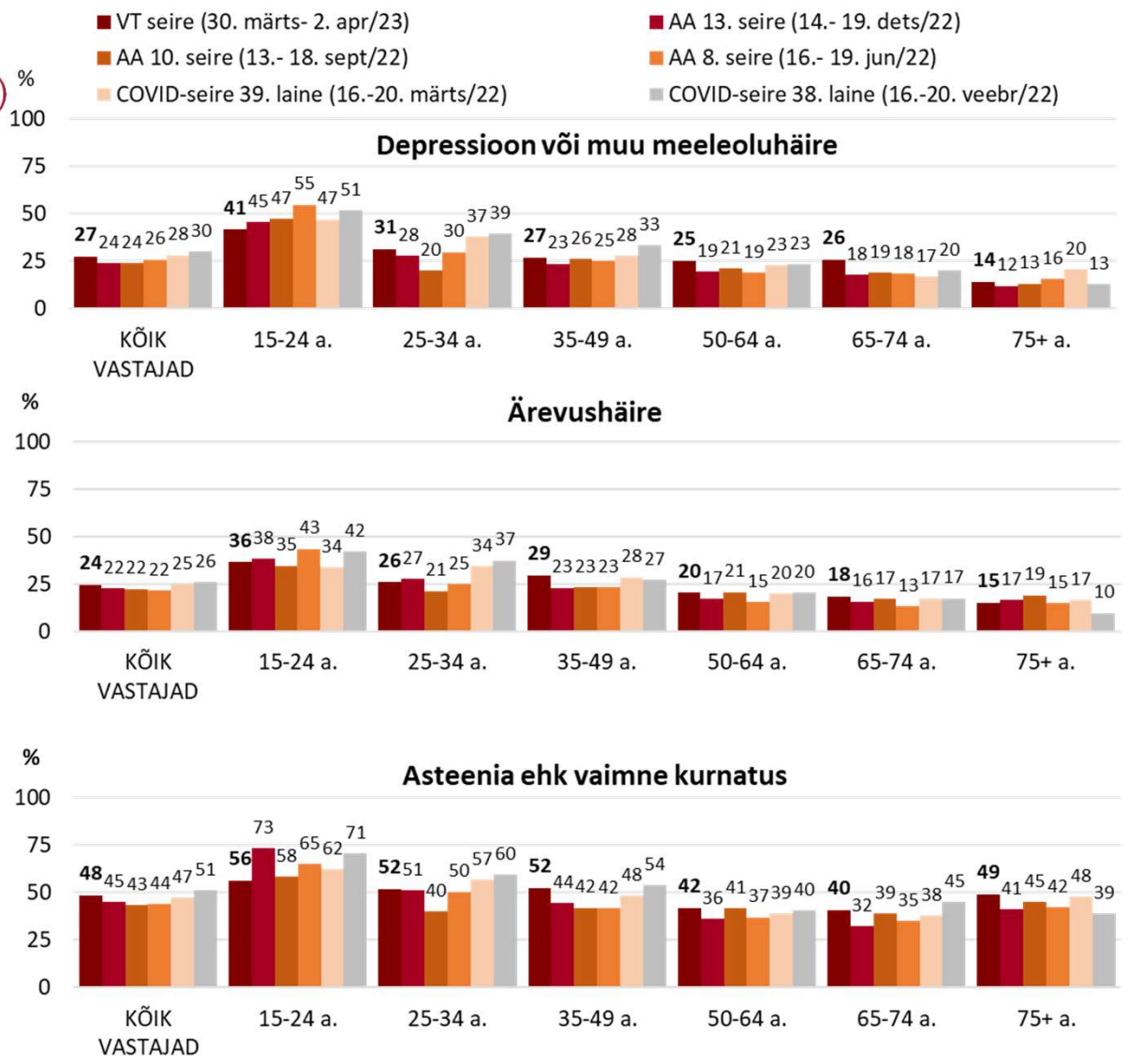
1) Depressioon või muu meeleoluhäire
(Indikaatorid: kurvameelsus; huvi kadumine; alaväärsustunne; enesesüüdistused; korduvad surma- või enesetapu mõtted; üksildustunne; lootusetus tuleviku suhtes; võimetus rõõmu tunda);

2) Ärevushäire
(Indikaatorid: kiire ärritumine või vihastamine; ärevuse- või hirmutunne; pingetunne või võimetus lõdvestuda; liigne muretsemine paljude asjade pärast; rahutus või kärsitus, nii et ei suuda paigal püsida; kergesti ehmumine);

3) Asteenia ehk vaimne kurnatus
(Indikaatorid: loidus- või väsimustunne; vähenenud tähelepanu- või keskendumisvõime; puhkamine ei taasta jõudu; kiire väsimine).

Lähtuvalt väidetele antud hinnangutest arvutati iga vastaja puhul välja valdkondlik skoor, millest lähtuvalt määratleti, kas vastajal on soodumus antud probleemi (depressioon, ärevushäire või asteenia) esinemiseks või mitte.

Vastajate osakaal (%), kel esinevad antud vaimse probleemi sümptomid:

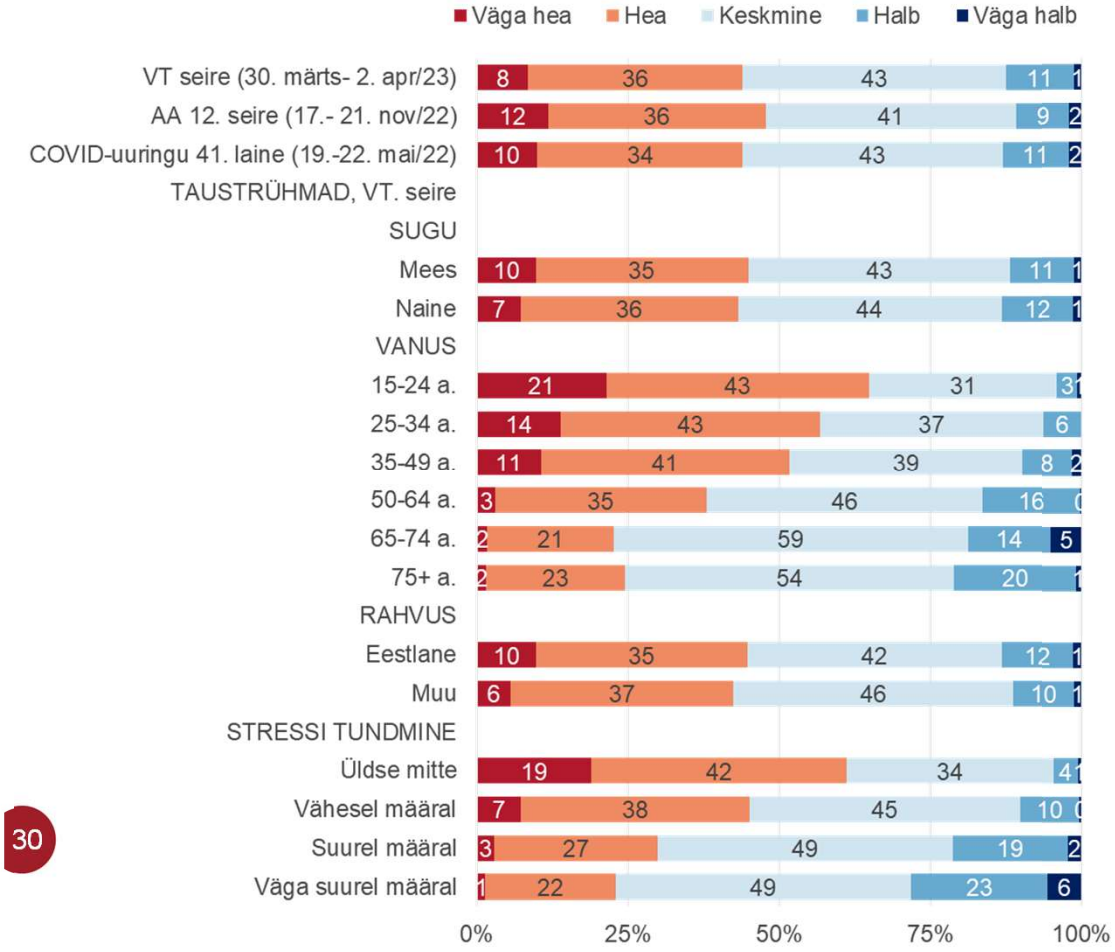

Tervise enesehinnang

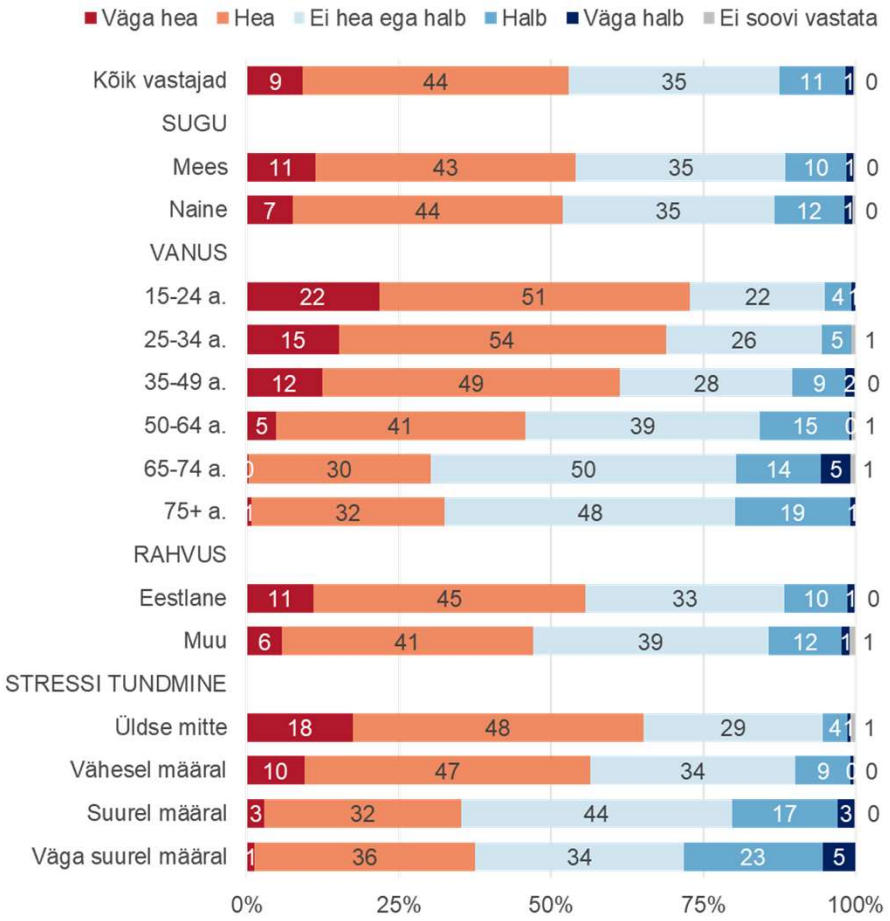
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1255-1256 vastajat)

Selleks, et testida tervise enesehinnangu küsimuste osas erinevate skaalade toimimist, kaardistati käesolevas seires inimeste hinnanguid oma tervisele kahe erineva küsimuse kaudu:

Kuidas Te hindate oma tervist käesoleval ajal?

Milliseks hindate oma tervist üldiselt, võttes arvesse nii vaimset kui füüsilist tervist? Kas Teie arvates on Teie tervis…

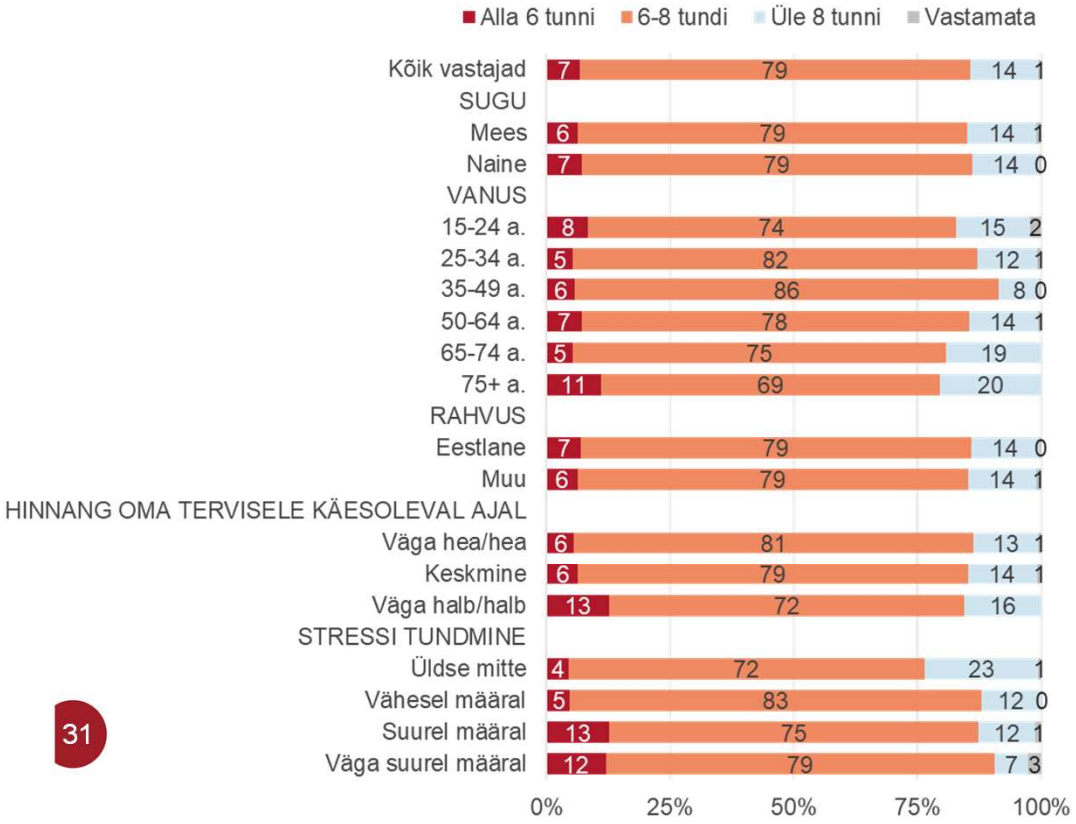
TURU-UURINGUTE AS

Uni

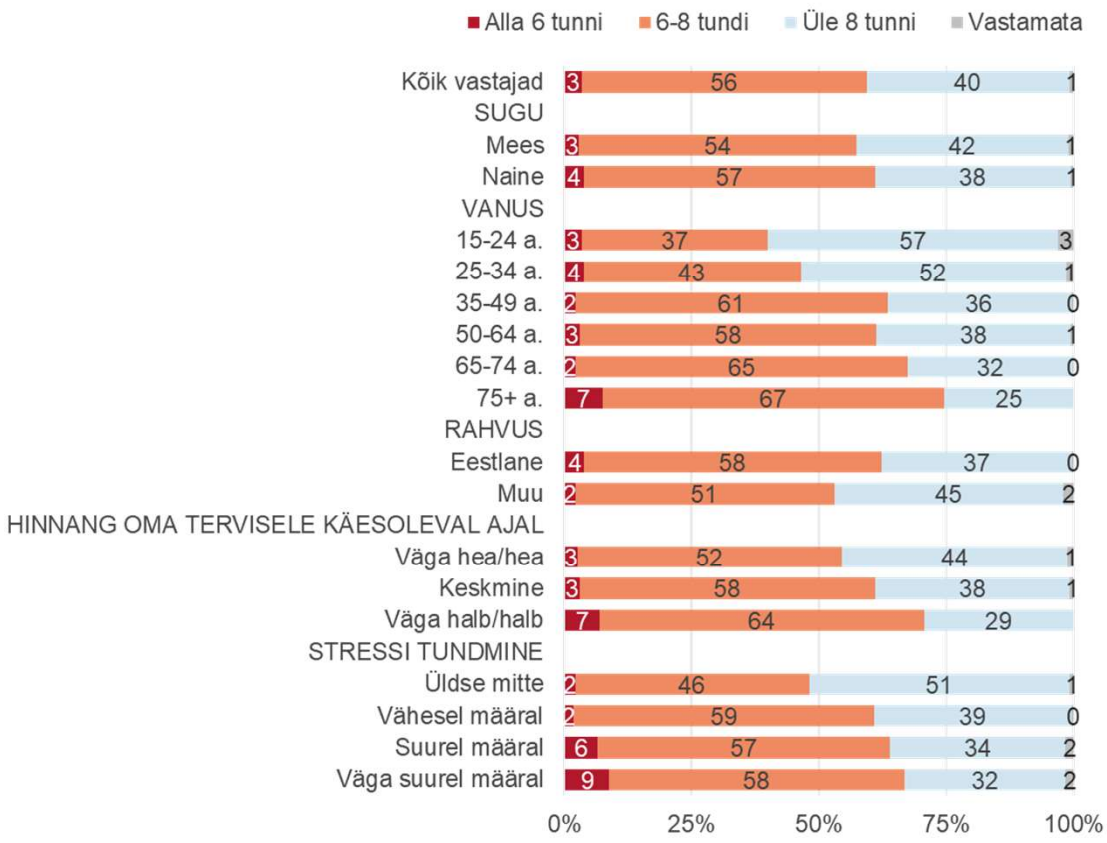
Kõik vastajad, n=1256

Mitu tundi olete Te viimase kolme (3) kuu jooksul tavaliselt ühes ööpäevas maganud? Võtke arvesse ka päevaseid uinakuid.

Argipäeval

Nädalavahetusel

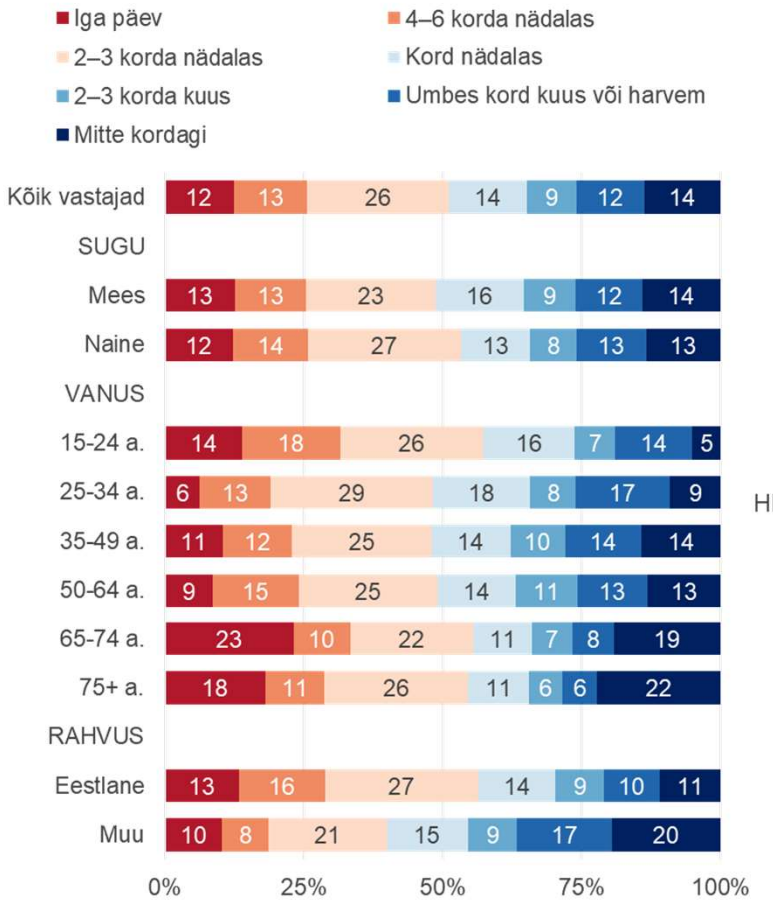

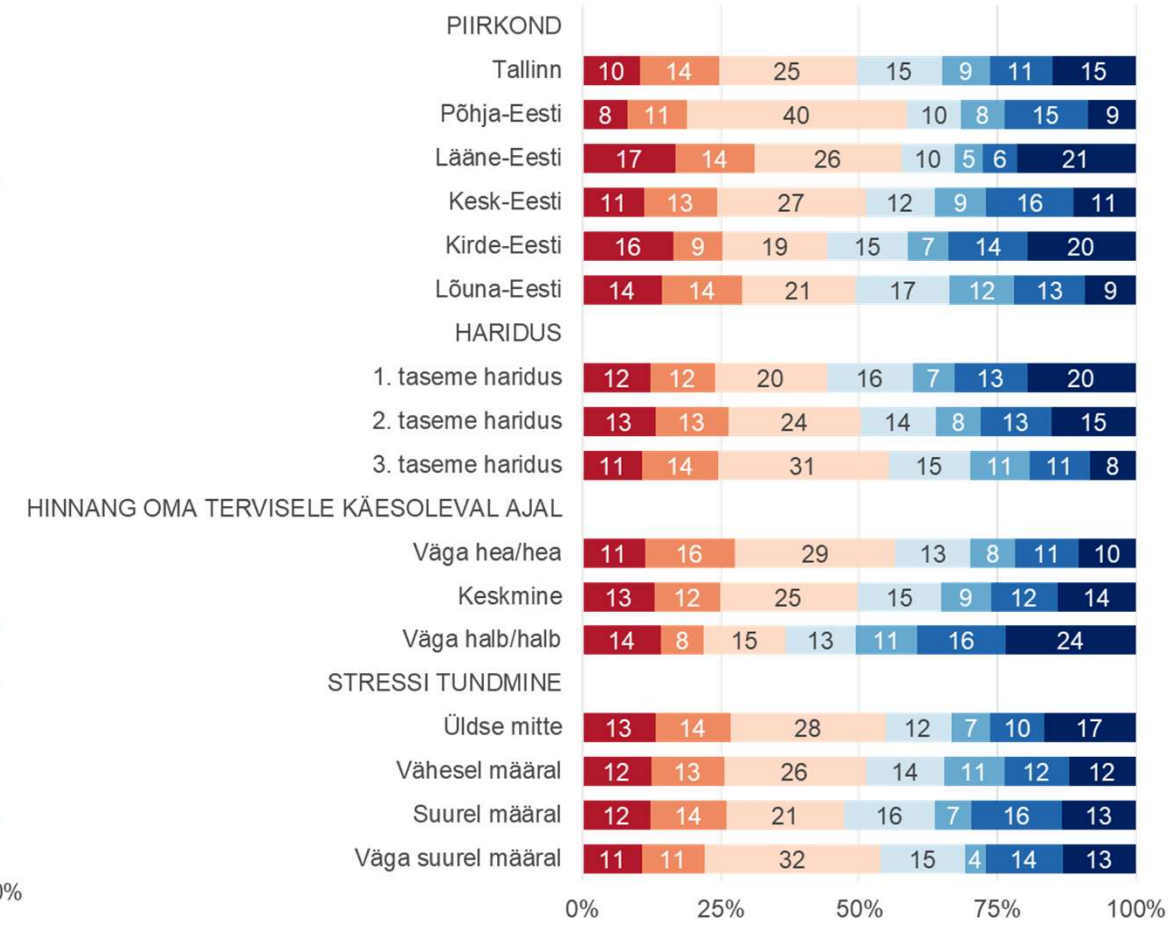
TURU-UURINGUTE AS

Aktiivne liikumine

Kõik vastajad, n=1256

Kui sageli olete Te viimase kolme (3) kuu jooksul tegelenud vabal ajal aktiivse liikumisega (nt tervisesport, aiatöö, kiires tempos jalgrattasõit või kõndimine) vähemalt poole tunni vältel korraga, nii et hakkate kergelt hingeldama või higistama?

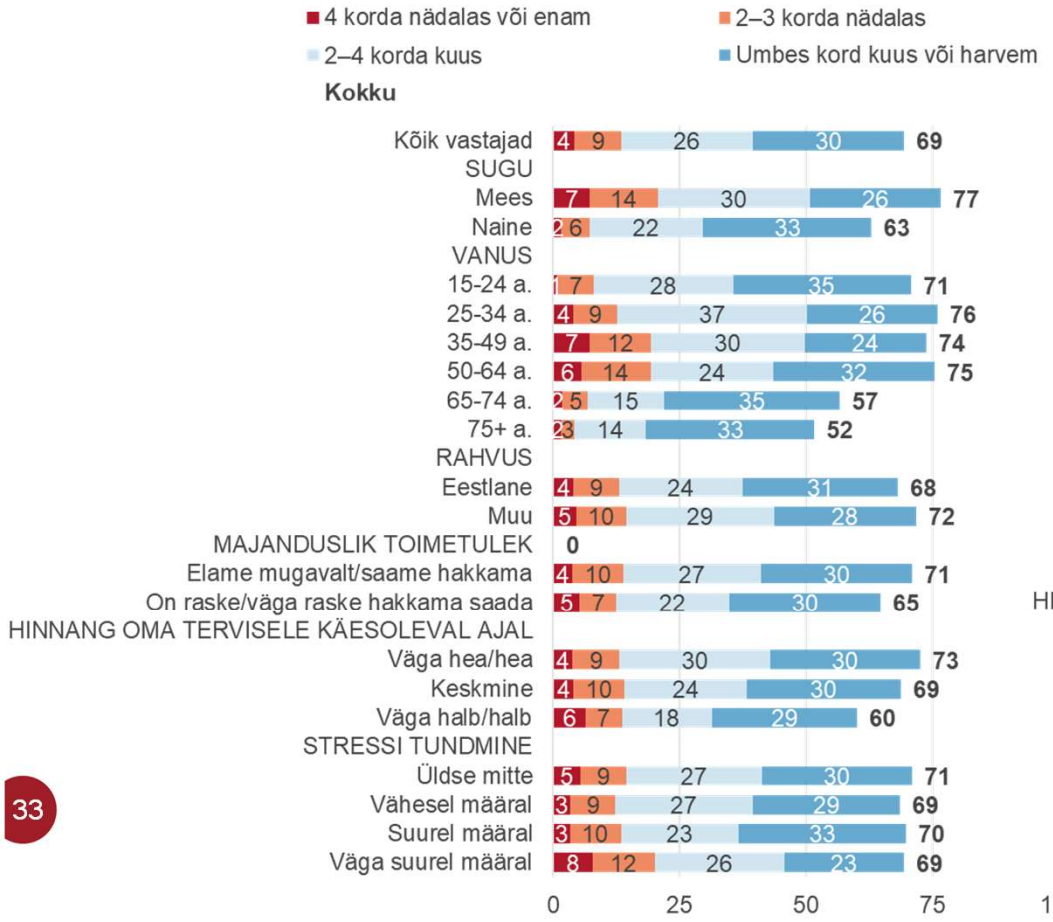

TURU-UURINGUTE AS

Alkoholitarbimine

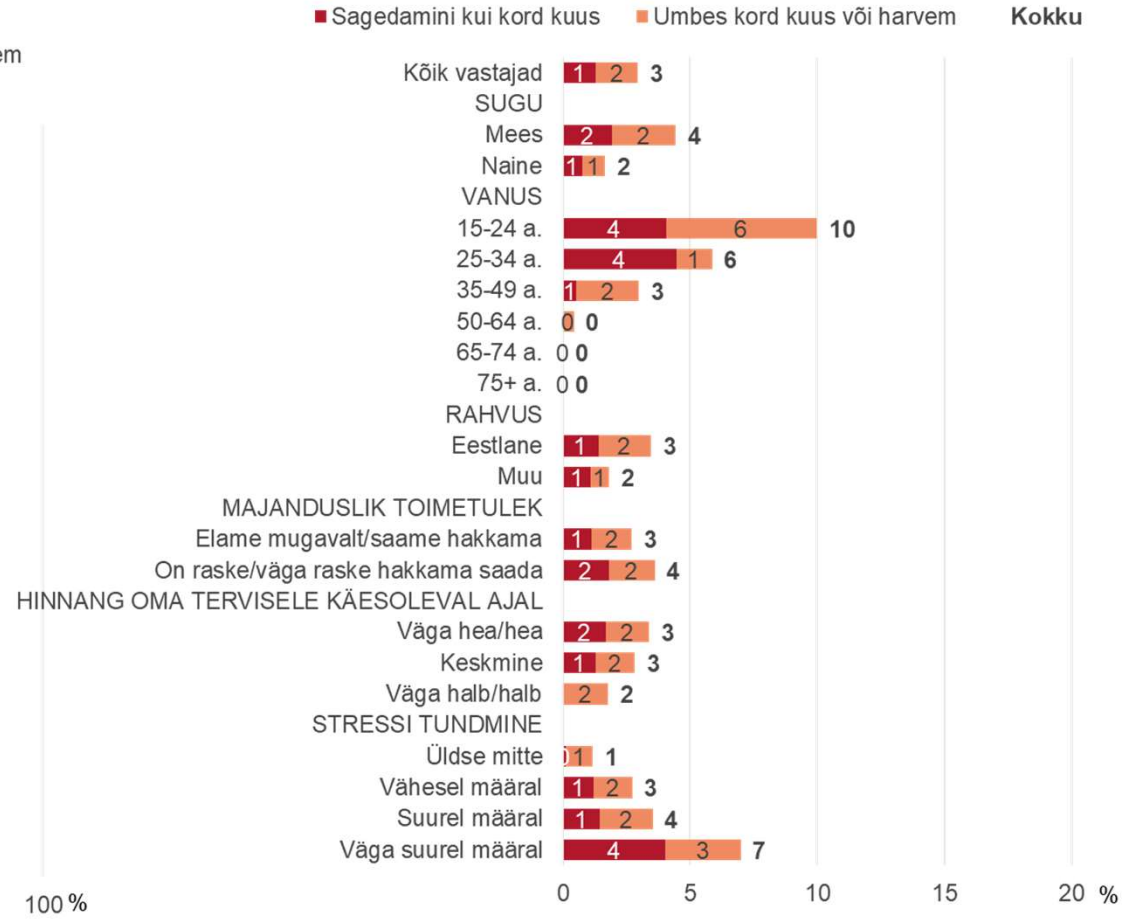
Kõik vastajad, n=1256

Kui sageli olete Te viimase kolme (3) kuu jooksul tarvitanud alkohoolseid jooke?

Narkootikumide tarbimine

Kui sageli olete Te viimase kolme (3) kuu jooksul tarvitanud narkootilisi aineid? Narkootilised ained on kanep, kokaiin või crack, „klubinarkootikumid“ (nt ecstasy), hallutsinogeenid (nt LSD), heroiin, lahustid või inhalandid (nt liim) või metamfetamiin (nt speed).

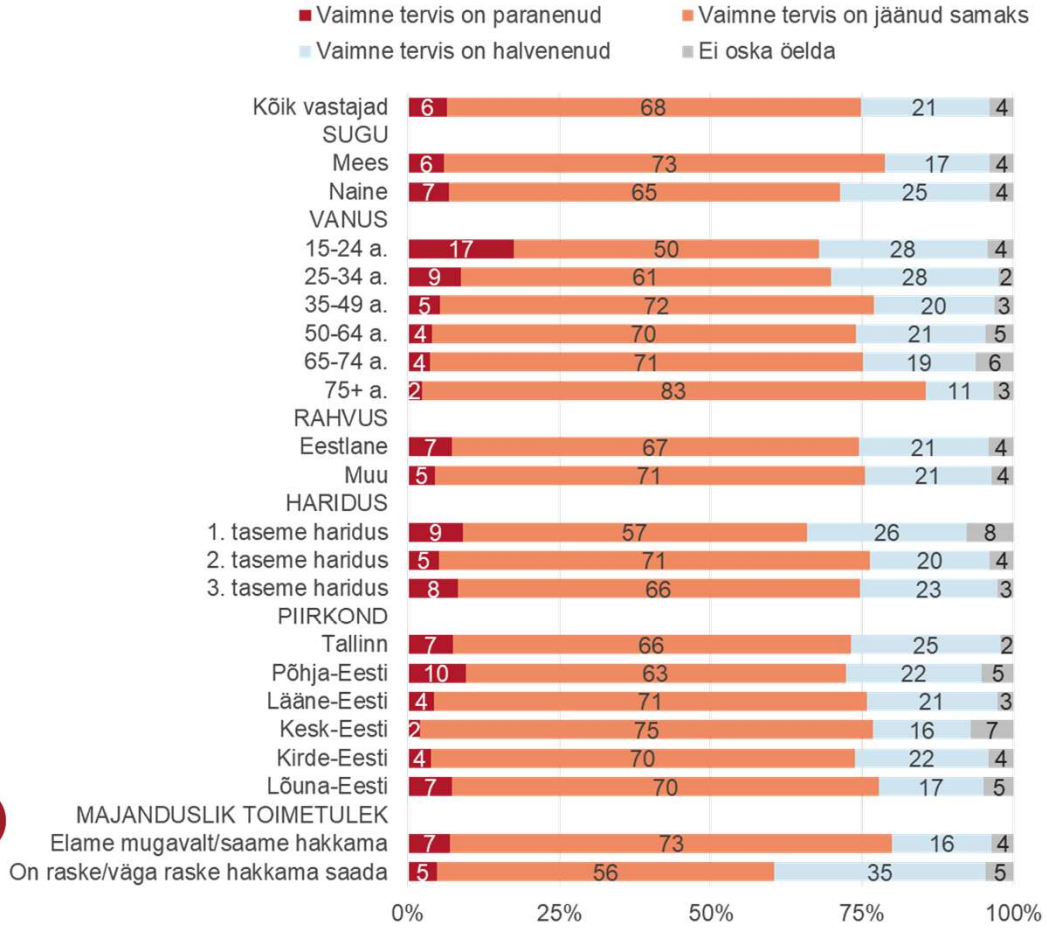

TURU-UURINGUTE AS

Muutused vaimses tervises

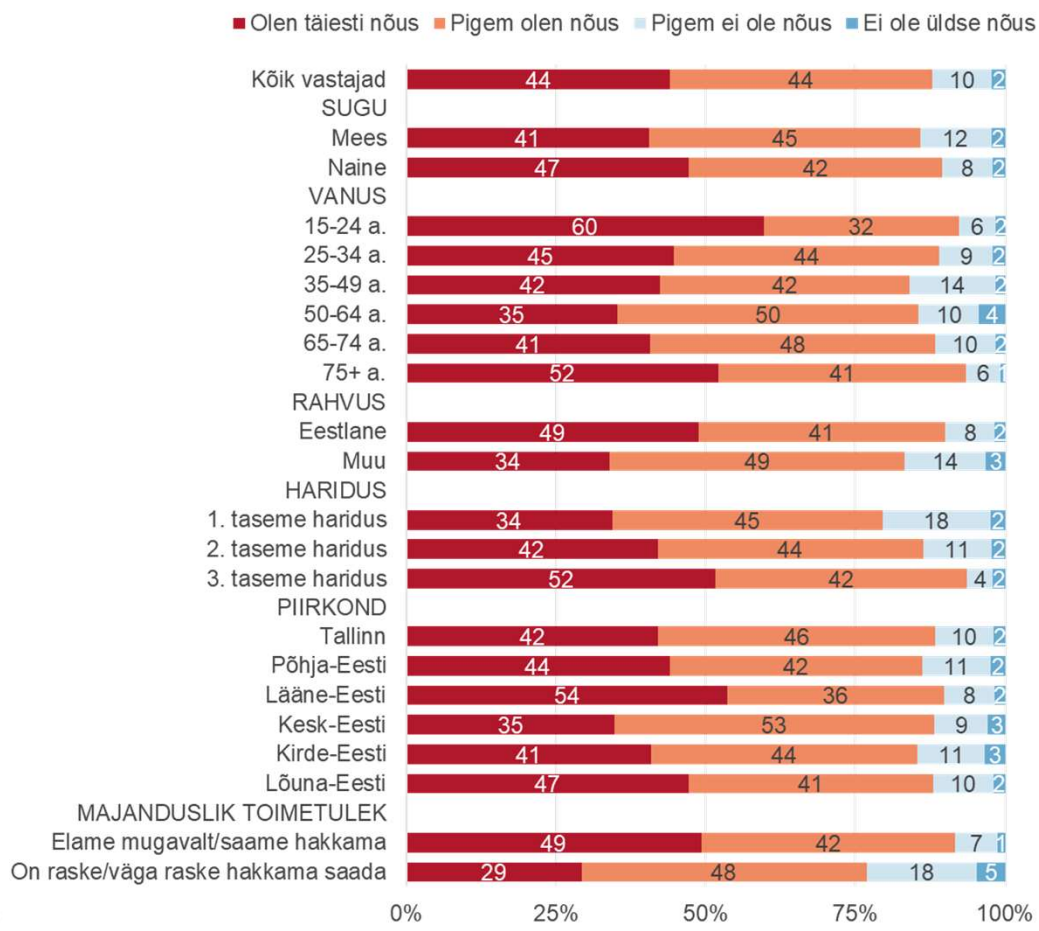
Kõik vastajad, n=1256

Kas Te olete koroonakriisi ajaga võrreldes märganud muutusi oma vaimses tervises?

Lähedaste tugi

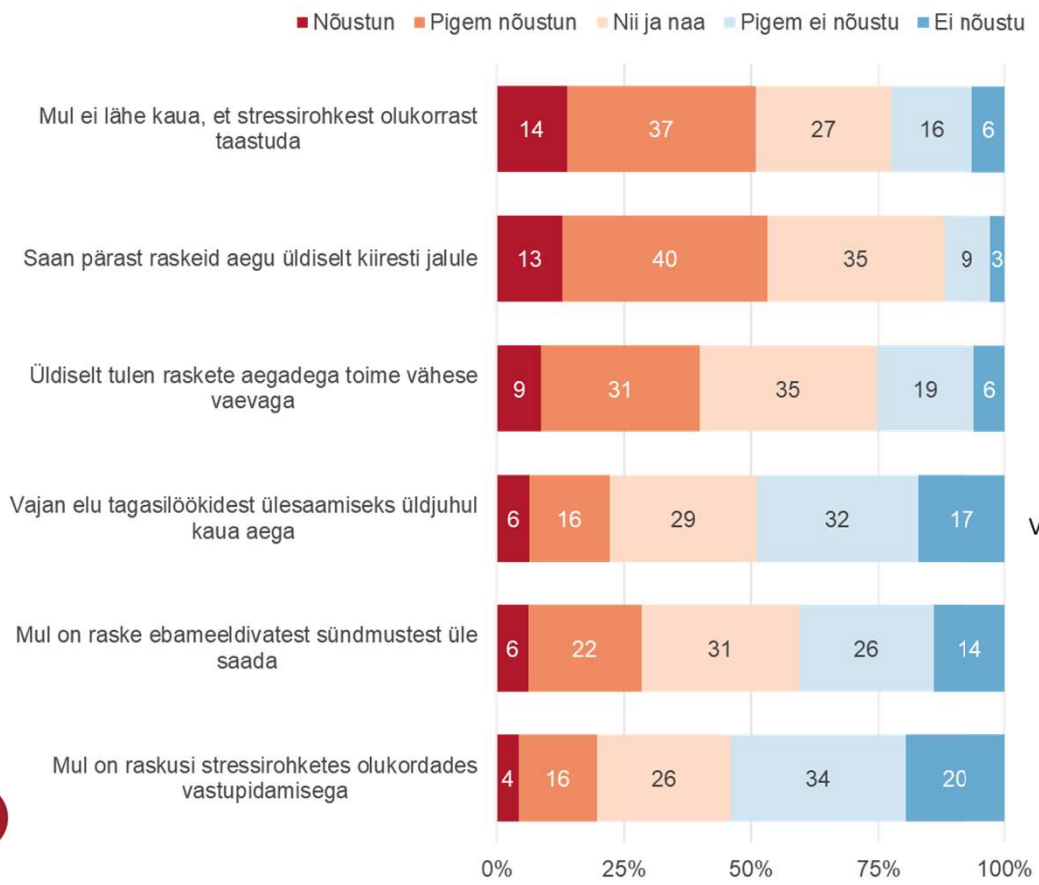
Kuivõrd nõustute väitega: **Ma võin oma lähedaste abi peale loota, kui mul läheb milleski halvasti.**

Säilenõtkus (1)

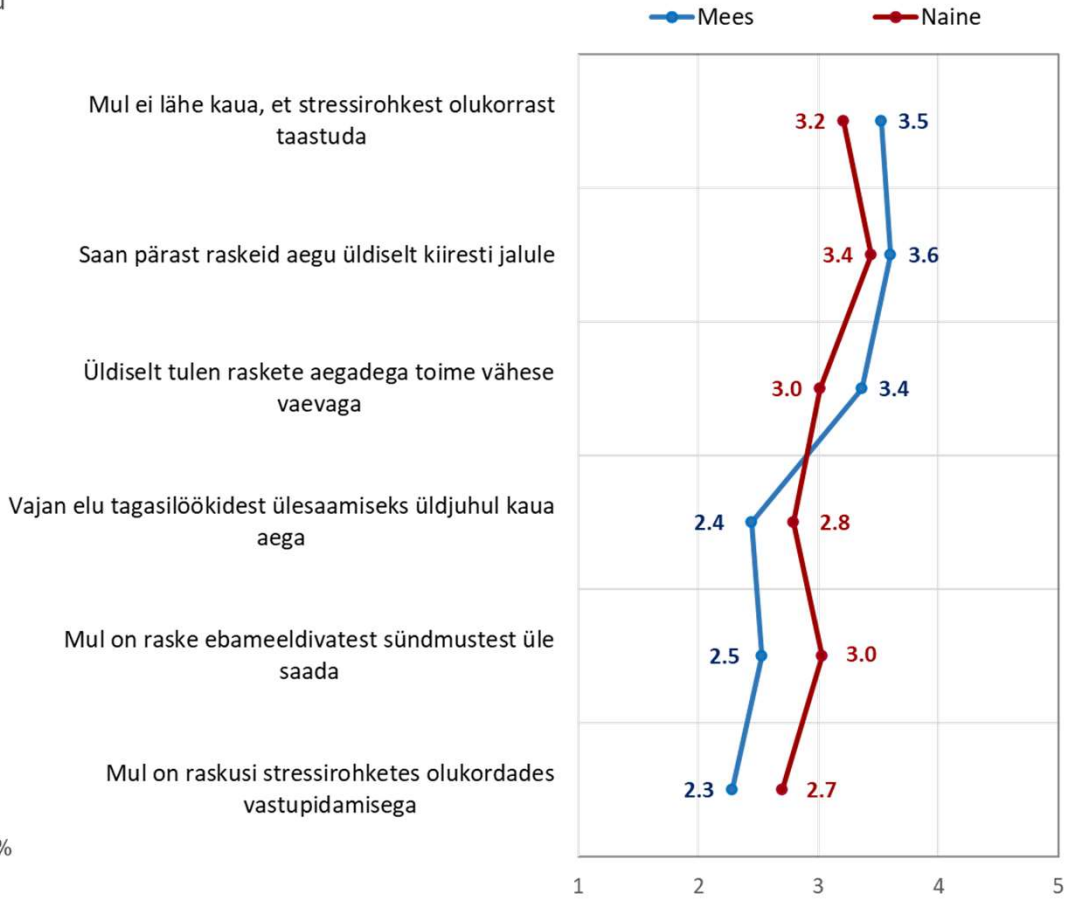
Kõik vastajad, n=1256

Mil määral Te nõustute järgmiste väidetega:

Meeste ja naiste võrdlus

Hinnangute aritmeetilised keskmised skaalal: 5=nõustun; 1=ei nõustu

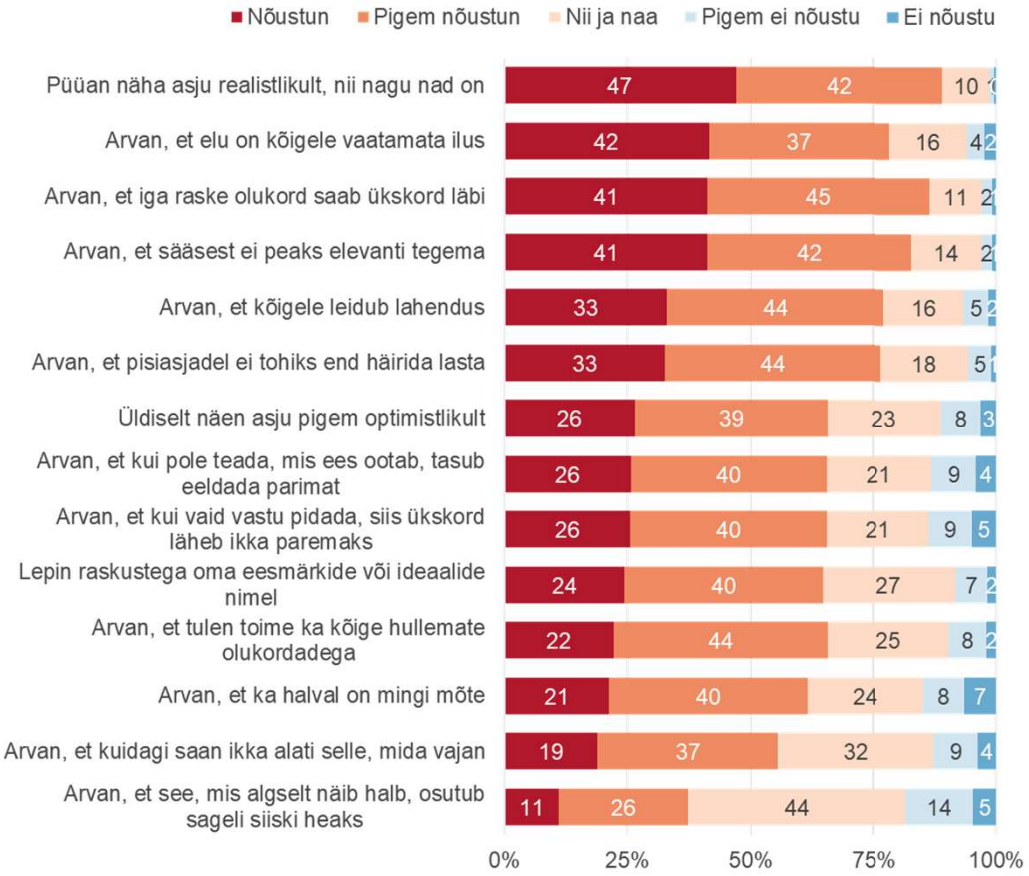

TURU-UURINGUTE AS

Säilenõtkus (2)

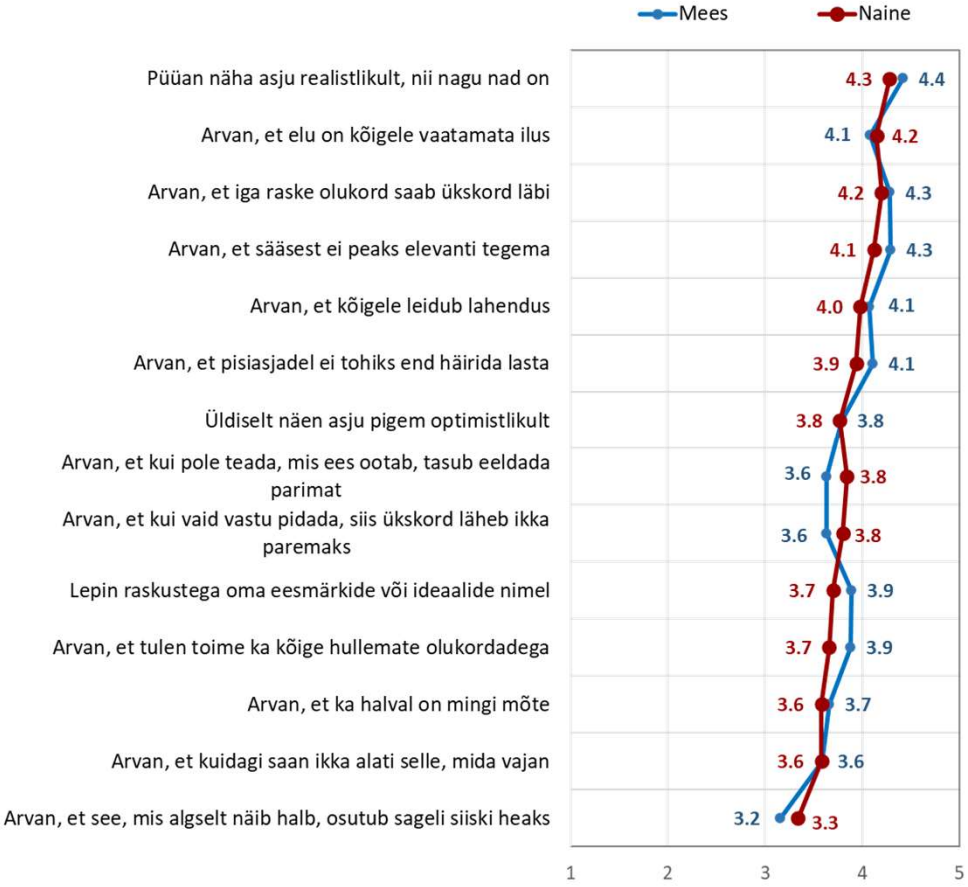
Kõik vastajad, n=1256

Järgnevalt palun mõelge, kuidas tavaliselt toimite stressirohketes olukordades. Näiteks olukordades, mis on rasked, kurnavad, pingelised, ebakindlad või ebameeldivad. Meenutage, mida Te taolistel puhkudel üldiselt tunnete ja mõtlete. Mil määral Te nõustute, et Teid kirjeldab stressirohketes olukordades järgnev?

Meeste ja naiste võrdlus

Hinnangute aritmeetilised keskmised skaalal: 5=nõustun; 1=ei nõustu

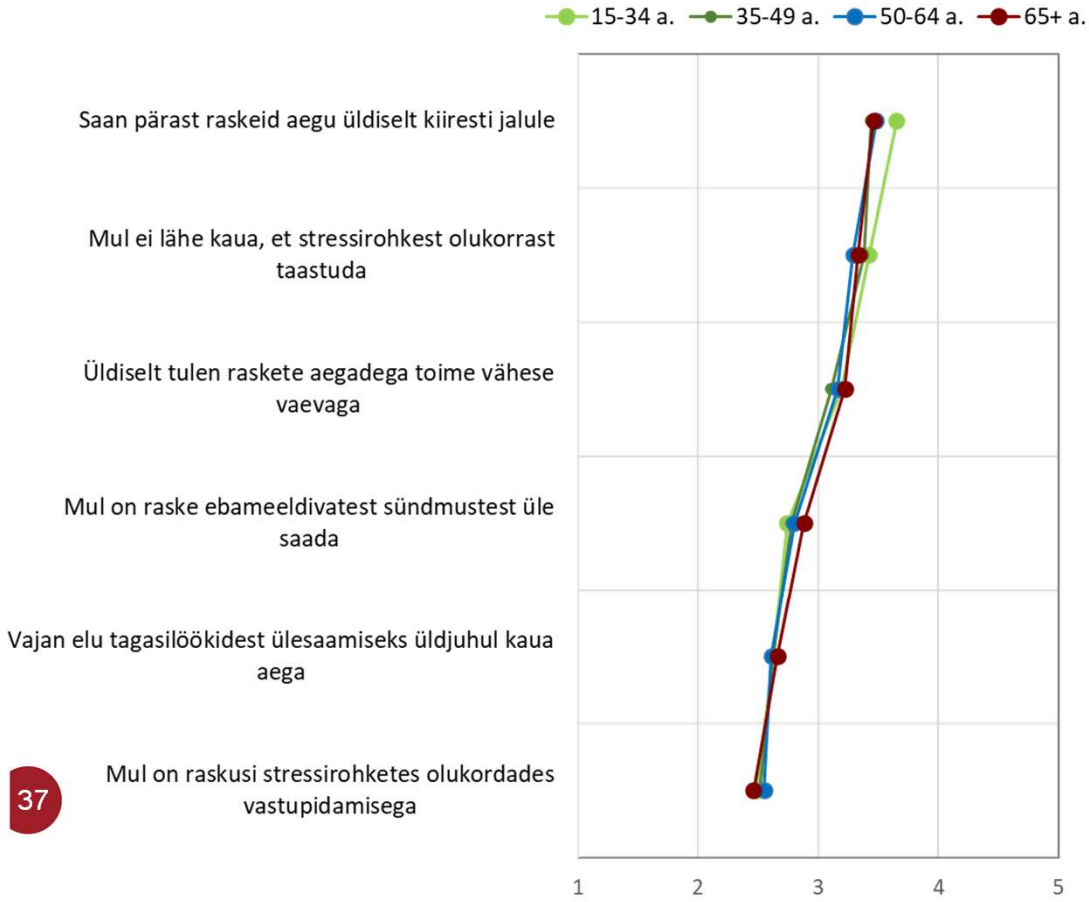
TURU-UURINGUTE AS

Säilenõtkus, vanuserühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

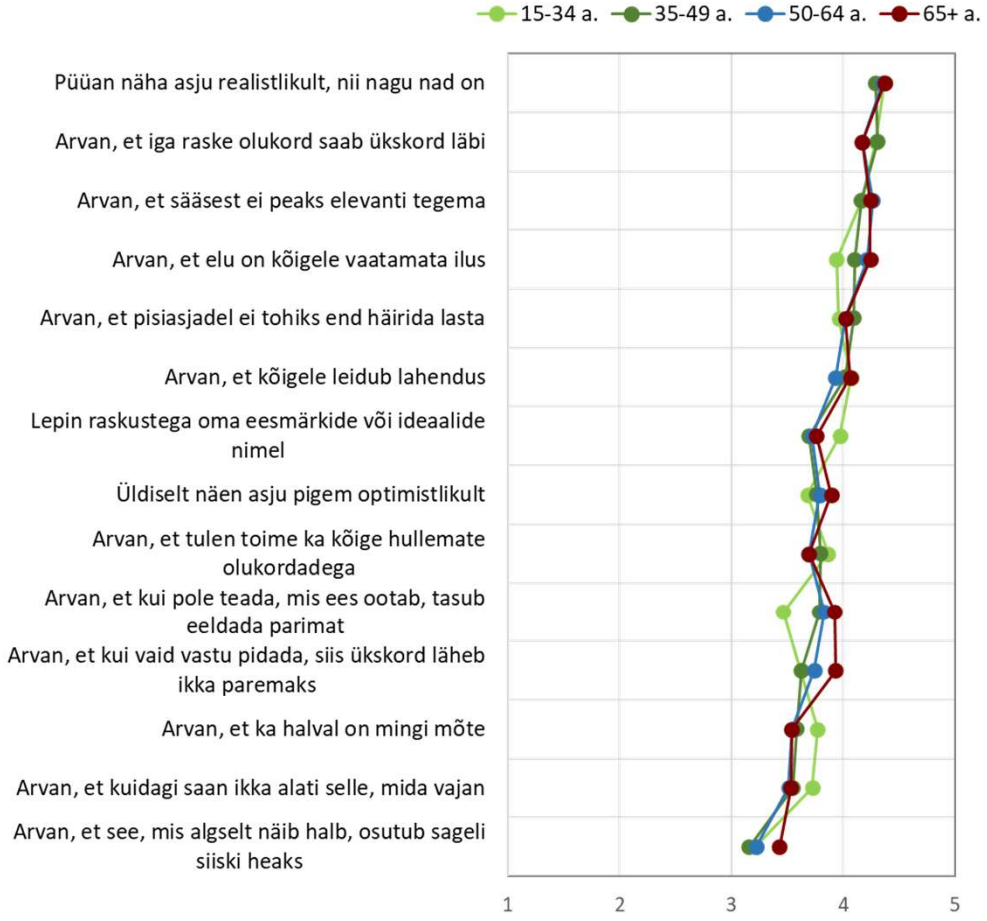
Mil määral Te nõustute järgmiste väidetega:

Hinnangute aritmeetilised keskmised skaalal: 5=nõustun; 1=ei nõustu

Mil määral Te nõustute, et Teid kirjeldab stressirohketes olukordades järgnev?

Hinnangute aritmeetilised keskmised skaalal: 5=nõustun; 1=ei nõustu

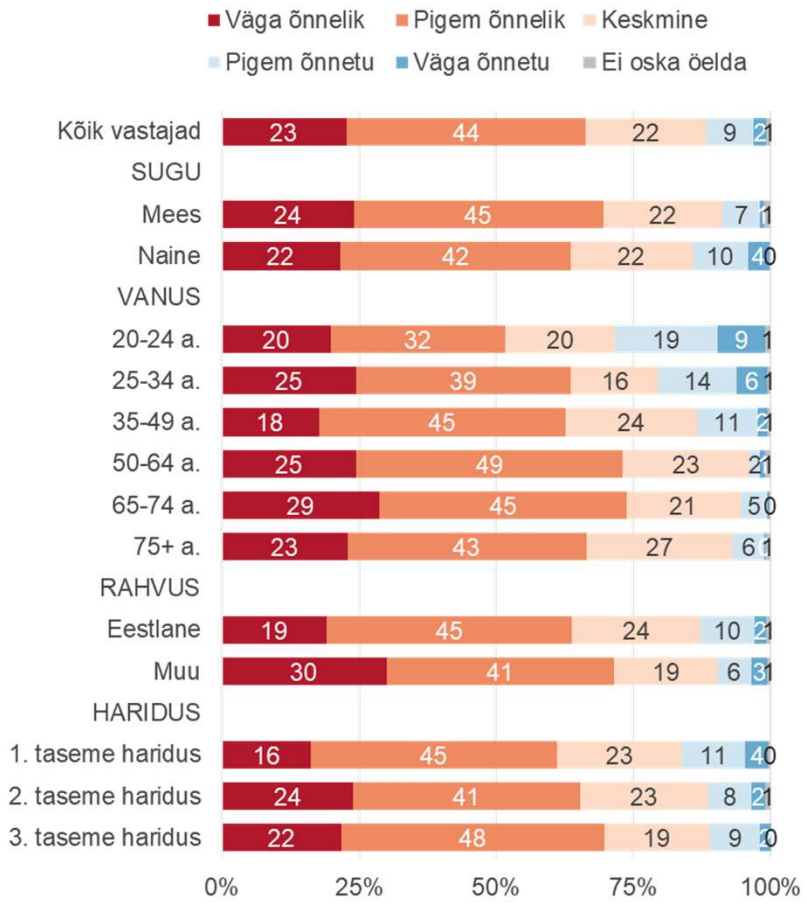

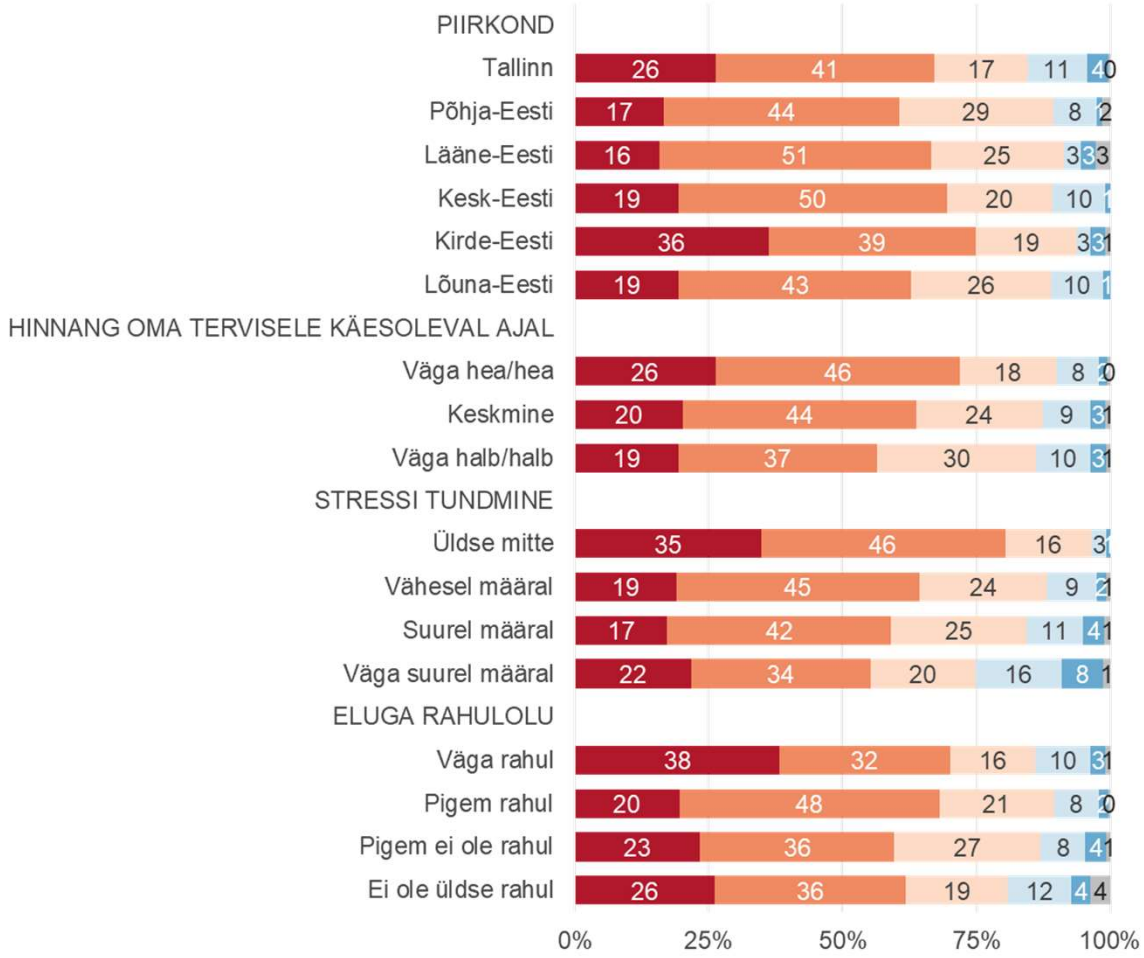
TURU-UURINGUTE AS

Õnnetunne nooruspõlves

20-aastased ja vanemad vastajad, n=1218

Palun meenutage aega, kui olite 15-aastane. Kui õnnetu või õnnelik Te enda hinnangul siis olite?

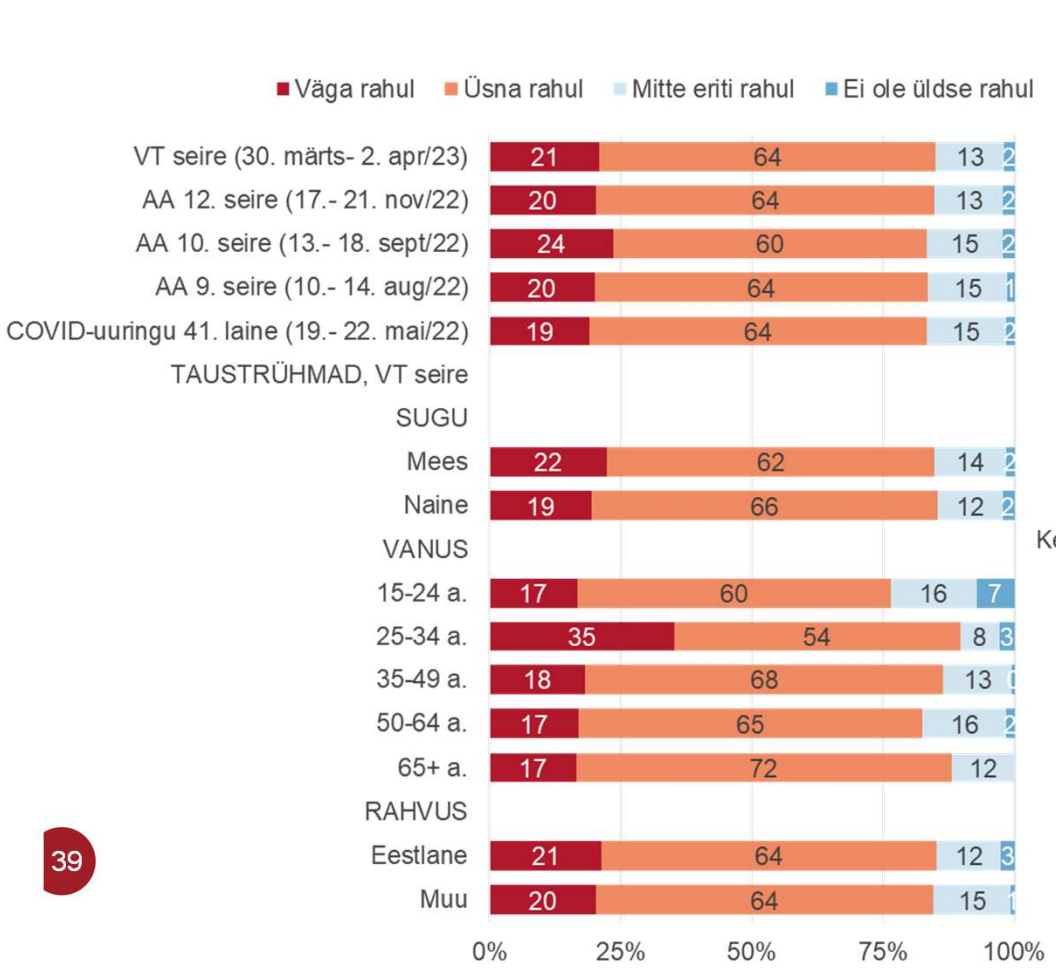

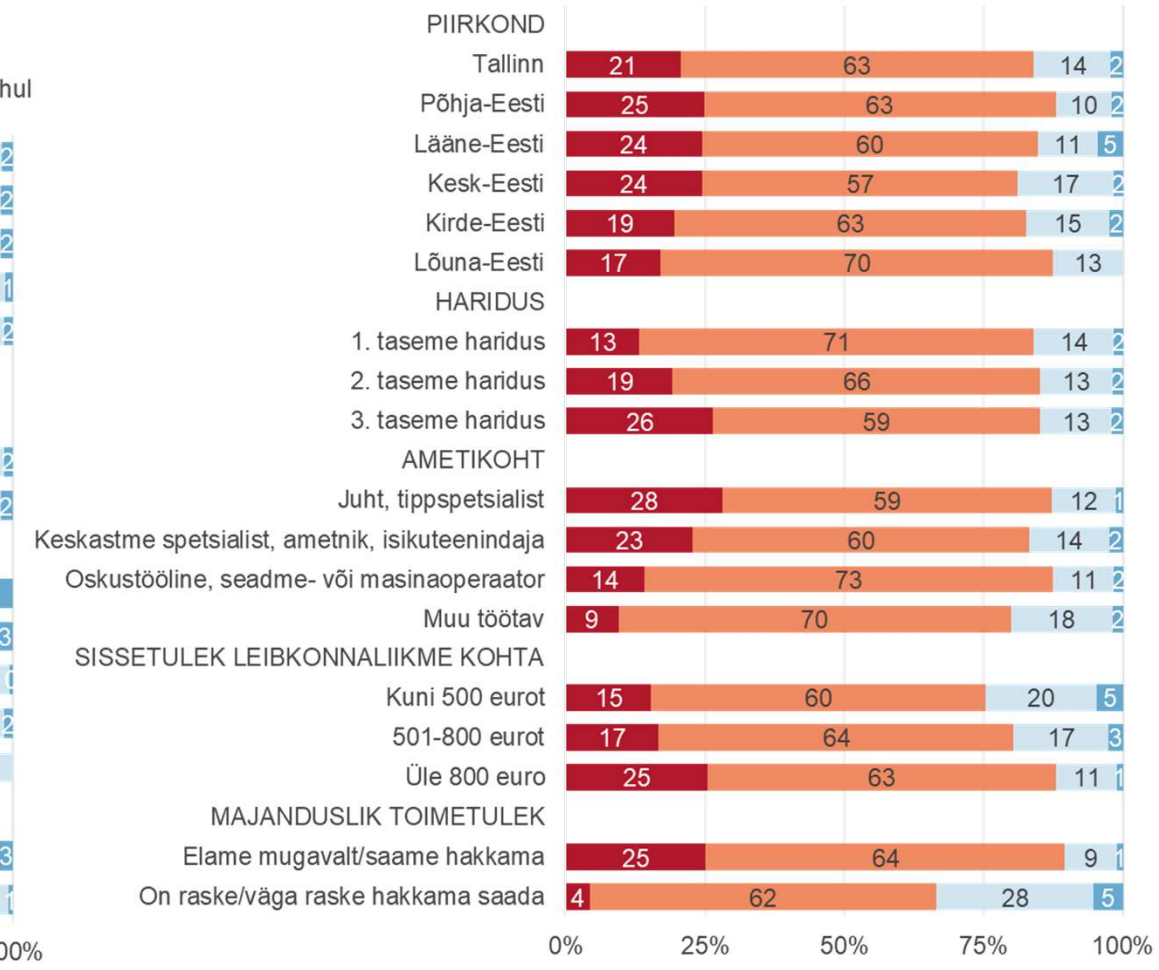

Rahulolu tööeluga

Vastajad, kes töötavad n=804 (varasemates uuringutes 790-822 vastajat)

Kui rahul Te üldiselt olete oma tööeluga?

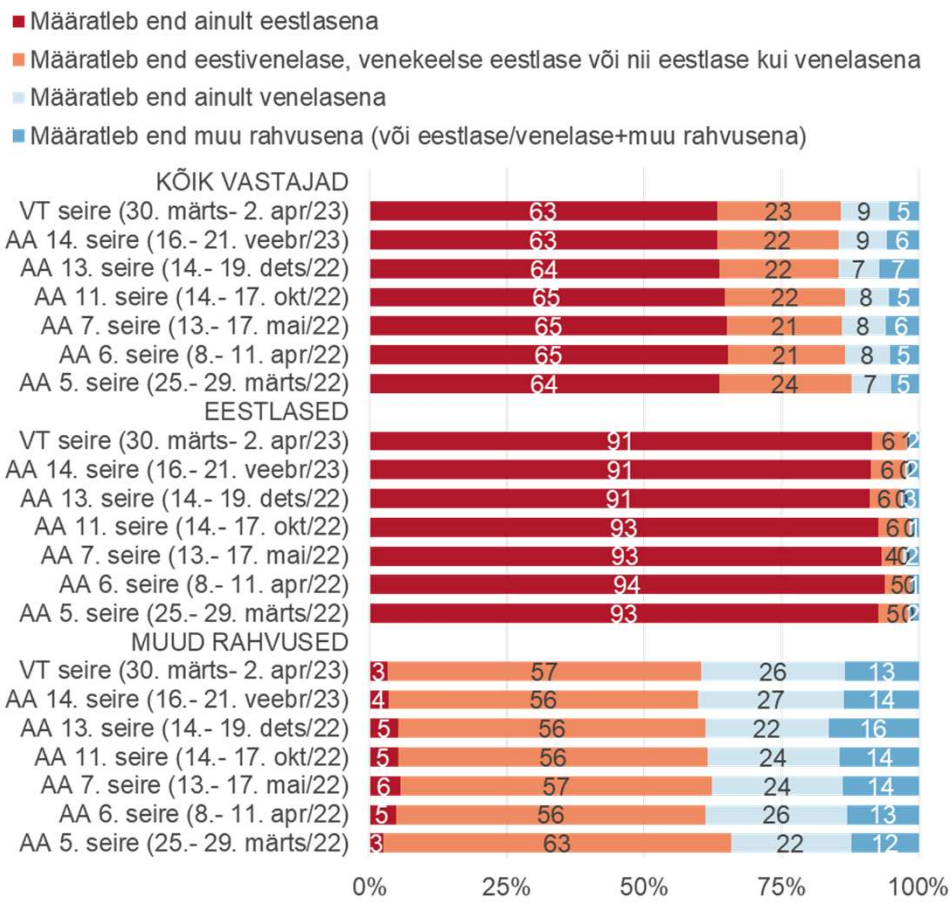

TURU-UURINGUTE AS

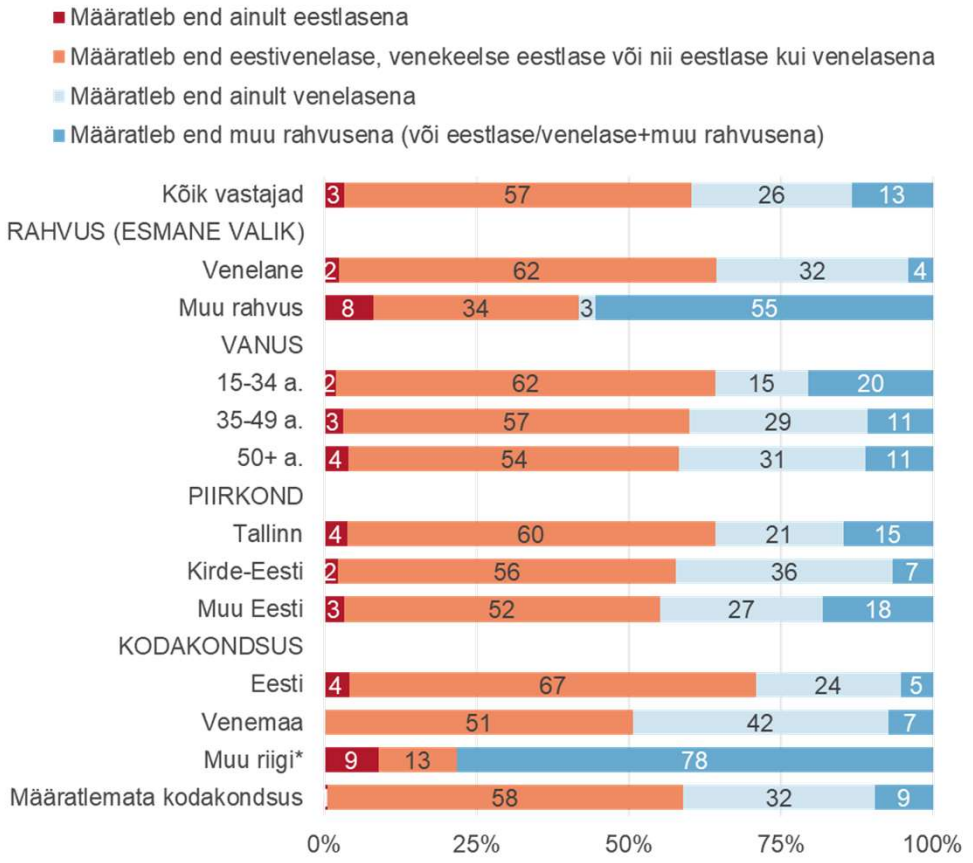
Rahvuslik identiteet

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1506 vastajat)

Sõltumata rahvusest võib inimene tunda ühtekuuluvust ka mõne teise rahvuse või korraga mitme rahvusrühmaga. Kuidas Teie ennast määratleksite?

Rahvuseline enesemääratlus taustrühmades, VT seire
Muudest rahvustest inimesed *(n=538)*

* Antud grupis oli valim väiksem kui 40 vastajat.

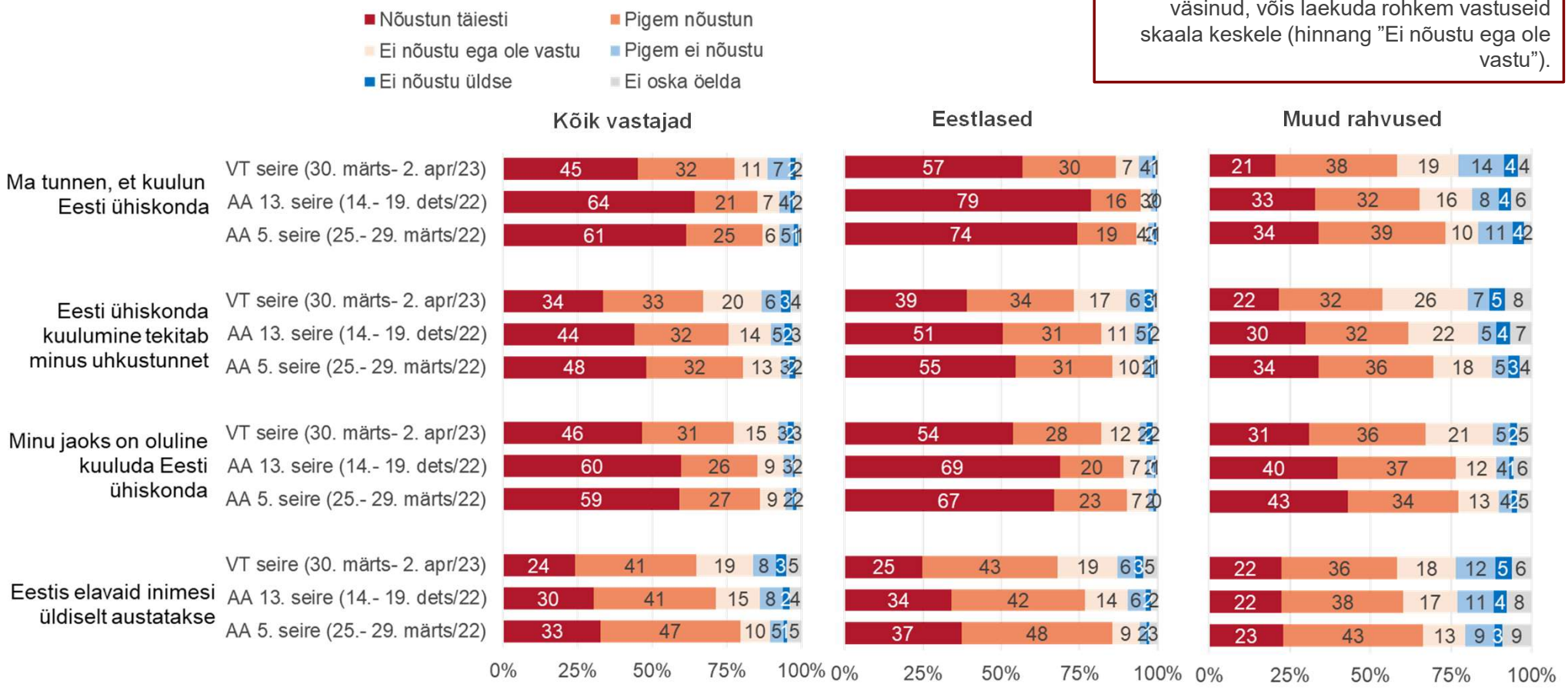
TURU-UURINGUTE AS

Kuuluvustunne Eesti ühiskonda

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes samuti 1256 vastajat)

Kuivõrd Te nõustute järgnevate, Eesti ühiskonda kuulumist kirjeldavate väidetega?

NB! AA 5. ja 13. seires asus käesolev küsimus ankeedi alguses; VT seires aga ankeedi keskel (st sellele eelnesid küsimused majandusliku toimetuleku, turvatunde ning vaimse tervise (sh stressirohkete olukordade) teemadel). Küsimuse asukoha muutmine võis avaldada mõju siinsetele tulemustele (kallutada hinnanguid negatiivsemas suunas). Et vastajad olid antud plokini jõudes juba väsinud, võis laekuda rohkem vastuseid skaala keskele (hinnang ”Ei nõustu ega ole vastu”).

TURU-
UURINGUTE
AS

Kokkuvõte - 1

- Riigikantselei strateegilise kommunikatsiooni osakonna ja Sotsiaalministeeriumi tellimusel viidi 2023. aasta 30. märtsist 2. aprillini läbi üle-eestiline küsitlusuuring vaimse tervise teemadel, millele vastas veebis ja telefoni teel 1256 vähemalt 15-aastast Eesti elanikku.
- Võrreldes veebruariga pole elanike majanduslik toimetulek ning majanduslik kindlustunne muutunud. Majanduslikke toimetulekuraskusi kogeb 26% elanikest (veebruaris 24%) ning 44% tunneb tulevikule mõeldes majanduslikku ebakindlust (veebruaris 42%). Võrreldes eestlastega on muudest rahvustest elanike seas suurem nii toimetulekuraskustega inimeste osakaal (24% eestlastest ja 32% muudest rahvustest elanikest) kui majanduslikku ebakindlust tunnetavate inimeste osakaal (vastavalt 40% ja 53%). Keskmisest sagedamini esineb majanduslikke toimetulekuraskusi 65-74-aastastel või Kirde-Eestis elavatel inimestel.
- Kui veebruarikuine küsitlus näitas elanike turvatunde vähenemist, siis märtsikuise küsitluse andmetel on turvatunne taas suurenenud. Elanikest 55% hinnangul võib Eesti riik end praegusel ajal tunda turvaliselt (veebruaris 47%) ning 68% tunneb end Eestis elades turvaliselt (veebruaris 63%). Seda, et Eesti riik võib end praegusel ajal tunda turvaliselt, arvavad muudest rahvustest elanikud pisut sagedamini kui eestlased (59% muudest rahvustest elanikest ja 52% eestlastest), kuid isiklik turvatunne on eestlaste seas kõrgem (ennast tunneb Eestis elades turvaliselt 61% muudest rahvustest elanikest ja 71% eestlastest). Võrreldes veebruariga on hinnangud Eesti riigi turvalisusele paranenud nii eestlaste kui muudest rahvustest elanike seas, kuid isiklik turvatunne on suurenenud ainult eestlaste seas (muudest rahvustest elanike puhul jääb muutus statistilise vea piiridesse).
- Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmist toetavate elanike osakaal tervikuna pole võrreldes veebruariga muutunud (veebruaris 67% ja märtsis 66%), kuid pisut on vähenenud põgenike vastuvõtmist kindlalt toetavate inimeste osakaal (veebruaris 31% ja märtsis 27%). Põgenike vastuvõtmist mitte pooldavate inimeste osakaal muutunud pole (veebruaris 24% ja märtsis 22%), kuid kasvanud on sel teemal selget seisukohta mitte omavate inimeste osakaal (veebruaris 9% ja märtsis 13%), Eestlastest toetab Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmist 74% ja muudest rahvustest elanikest 49% (veebruaris vastavalt 76% ja 48%). Põgenike vastuvõtmist kindlalt toetavate inimeste osakaal on vähenenud kummaski rahvusrühmas (3-4 protsendipunkti võrra).
- Uudiste ja teadmiste hankimise vahendina on eestlaste jaoks jätkuvalt kõige olulisemad infoallikad eestikeelsed telekanalid (kolme olulisema allika seas nimetas 74%) ja Eesti uudisteportaalid (58%). Muudest rahvustest elanike jaoks on kõige olulisemaks infoallikaks sotsiaalmeedia (kolme olulisema allika seas nimetas 43%) ning Eesti uudisteportaalid (41%). Venemaa telekanalid on oluliseks infokanaliks 13% ning Venemaal tegutsevad uudisteportaalid 8% muudest rahvustest elanike jaoks. Kokku mainis Venemaa meediakanaleid endale oluliste infoallikatena 20% muudest rahvustest elanikest (detsembris 21% ja veebruaris 17%).

TURU-
UURINGUTE
AS

Kokkuvõte - 2

- Võrreldes 2022. aasta keskpaigaga on muudest rahvustest elanike jaoks infoallikana olulisemaks muutunud sotsiaalmeedia. Kui eestlaste seas on ülekaalukalt kõige enam kasutatav sotsiaalmeediakanal info saamisel Facebook, siis muudest rahvustest elanike seas on Youtube infoallikana pisut olulisem kui Facebook. Kolmas olulisem sotsiaalmeediakanal on muudest rahvustest elanike jaoks Telegram. Kui eestlased saavad sotsiaalmeedias teavet eelkõige Eesti meediakanalite sotsiaalmeediakanalitest, siis muudest rahvustest elanike jaoks on esikohal isiklikud kontaktid sotsiaalmeedias ning Eestis tegutsevad huvi- või teemapõhised grupid.
- Venemaa-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas usaldab 81% eestlastest Eesti uudistekanaleid, 62% Lääne kanaleid, 45% Ukraina kanaleid ja 3% Venemaa kanaleid. Ka muudest rahvustest elanike silmis on antud teemal kõige usaldusväärsemad Eesti kanalid (usaldab 38%), kuigi võrreldes eestlastega on usaldus Eesti kanalite vastu muudest rahvustest elanike seas ligi poole madalam. Lääne kanaleid usaldab Venemaa-Ukraina konflikti teemal teabe saamisel 26%, Venemaa kanaleid 20% ja Ukraina kanaleid 13% muudest rahvustest elanikest. Märkimisväärseid muutusi meediakanalite usaldusväärsusele antud hinnangutes võrreldes veebruariga toimunud pole.
- Elanike üldine eluga rahulolu on samal tasemel mis veebruaris: eluga on rahul 69% elanikest (veebruaris 72%). Oma pere- ja sõprussuhetega on rahul üle 80 protsendi elanikest ning majandusliku olukorraga on rahul 55% (novembris vastavalt 56%).
- Kui sügisel elanike optimism tuleviku suhtes pisut kasvas, siis kevadel on see taas pisut vähenenud: novembris arvas 62% ja märtsis 57% elanikest, et vaatab tulevikku lootuse ja entusiasmiga. Samuti on veidi vähenenud nende inimeste osakaal, kes enda hinnangul tunnevad end enamasti tähelepaneliku ja ärksana (novembris 61% ja märtsis 56%). Muutunud pole nende elanike osakaal, kes tunnevad end enamasti energilise ja elujõulisena (novembris 55% ja märtsis 53%). Keskmisest negatiivsemad hinnangud on siin omased inimestele, kel on majanduslikud toimetulekuraskused, kes hindavad oma tervist halvaks või kes kogevad suurel määral stressi.
- Võrreldes detsembriga on elanike stressitase pisut tõusnud – 30 päeva jooksul on stressi kogenud 78% elanikest, sealjuures 28% suurel määral (detsembris vastavalt 74% ja 27%). Depressioonisümptomeid on viimase 4 nädala jooksul kogenud 27%, ärevushäire sümptomeid 24% ning vaimse kurnatuse sümptomeid 48% elanikest (võrreldes detsembriga muutust pole). Kõrge stressitase ning depressiooni-, ärevushäire- ja vaimse kurnatuse sümptomid esinevad keskmisest sagedamini naistel, 15-24-aastastel või majanduslike toimetulekuraskustega inimestel.

TURU-UURINGUTE AS

Kokkuvõte - 3

- Selleks, et testida tervise enesehinnangu küsimuste osas erinevate skaalade toimimist, kaardistati käesolevas seires inimeste hinnanguid oma tervisele kahe erineva küsimuse kaudu. Küsimusele: ”*Kuidas Te hindate oma tervist käesoleval ajal?*” vastas 44% küsitletutest, et peab oma tervist väga heaks või heaks, 43% pidas oma tervist keskmiseks ning 13% pidas oma tervist väga halvaks või halvaks (2022. aasta novembris hindasid elanikud oma tervist pisut sagedamini heaks: 48%). Küsimusele: ” *Milliseks hindate oma tervist üldiselt, võttes arvesse nii vaimset kui füüsilist tervist?*” vastas 53% küsitletutest, et hindab oma tervist väga heaks või heaks, 35% arvates pole tema tervis ei hea ega halb ning 12% pidas oma tervist halvaks või väga halvaks. Ootuspäraselt kasvab kriitilisus oma tervise suhtes vanuse lisandudes.
- Täiskasvanud inimestele soovitatud keskmine uneaeg on vähemalt 8 tundi ööpäevas. Kui uneaeg jääb lühemaks kui 6 tundi, võib see soodustada terviseprobleemide teket. Küsitlusest selgus, et vähemalt 15-aastastest elanikest 7% magab argipäevadel alla 6 tunni, 79% magab 6-8 tundi ning 14% üle 8 tunni. Nädalavahetustel magab alla 6 tunni 3%, 6-8 tundi 56% ja üle 8 tunni 40% elanikest. Ootuspäraselt on unerütm (st kui palju argipäevadel ja nädalavahetusel magatakse) kõige stabiilsem eakatel inimestel, samas kui noored ning keskealised magavad argipäevadel vähem ning nädalavahetustel kauem. Samas neist, kes magavad argipäevadel alla 6 tunni, märkis 41%, et magab alla 6 tunni ka nädalavahetustel. Küsitlusest ilmnes, et stressi kogemine ning negatiivsed hinnangud oma tervisele on enam levinud nende inimeste seas, kes magavad vähe.
- Viimase kolme kuu jooksul on vabal ajal aktiivse liikumisega tegelenud 86% elanikest, sealjuures 12% igapäevaselt. Inimesi, kes vabal ajal aktiivse liikumisega üldse ei tegele, on kõige enam 75-aastaste ja eakamate seas, samas kui igapäevaselt aktiivselt liikujaid on kõige enam vanuserühmas 65-74. Inimesed, kes hindavad oma tervist heaks, liiguvad keskmiselt rohkem. Stressi kogemise ja aktiivse liikumise vahel seost ei ilmnenud.
- Alkoholi on kolme kuu jooksul tarbinud 69% elanikest, sealjuures 14% sagedamini kui kord nädalas. Sagedasi alkoholitarbijaid on keskmisest enam meeste, 35-64-aastaste ning kõrgema sissetulekuga inimeste seas (mõeldud on keskmist netosissetulekut leibkonnaliikme kohta). Narkootilisi aineid on kolme kuu jooksul tarbinud 3% elanikest; võrreldes naistega sagedamini mehed ning võrreldes ülejäänud vanuserühmadega 15-24-aastased.
- Elanikest 68% hinnangul pole nende vaimne tervis võrreldes koroonakriisi ajaga muutunud, 6% hinnangul on nende vaimne tervis paranenud ning 21% hinnangul halvenenud. Vaimse tervise halvenemist on keskmisest sagedamini kogenud naised, 15-34-aastased, õpilased/üliõpilased või majanduslike toimetulekuraskustega inimesed.
- Suurem osa (88%) elanikest saab enda hinnangul oma lähedaste abi peale loota, kui neil läheb milleski halvasti. Muudest rahvustest, madala haridusega, töötud, majanduslike toimetulekuraskustega või halva tervisega inimesed usuvad oma lähedaste toetusesse keskmisest vähem.

TURU-
UURINGUTE
AS

Kokkuvõte - 4

- Käesolevas uuringus käsitleti põhjalikult ka säilenõtkuse teemat. Säilenõtkus on võime edukalt kohaneda ja areneda märkimisväärselt raskes ja riskirohkes keskkonnas. Küsitluse andmetel on naiste kohanemisvõime meestega võrreldes keskmiselt väiksem, kuid lootusrikkust tuleviku suhtes väljendavad naised pisut enam kui mehed. Vanuserühmade võrdluses puudusid läbivad erinevused säilenõtkust puudutavate väidetega nõustumises. Mõningate väidetega (nt kas lepitakse eesmärkide nimel raskustega ning saadakse peale raskeid aegu kiirelt jalule, kas usutakse, et ka halval on mingi mõte ning et kuidagi on võimalik alati saada see, mida vajatakse) nõustusid pisut enam noored, kuid lootusrikkus ja optimism tuleviku suhtes ning usk sellesse, et elu on kõigele vaatamata ilus, on noortega võrreldes veidi levinum vanemaealiste seas.
- Elanike rahulolu oma tööeluga pole võrreldes sügisega muutunud: novembris oli oma tööeluga rahul 85% ja märtsis samuti 85% töötajatest. Ootuspäraselt on rahulolu tööeluga seotud töötaja majandusliku toimetulekuga (toimetulekuraskustega töötajate rahulolu on madalam).
- Küsitluse põhjal on nii eestlaste kui muudest rahvustest elanike seas Eesti ühiskonda kuulumise väärtustamine, kuuluvustunne Eesti ühiskonda ning uhkustunne Eestis elamise üle võrreldes detsembriga vähenenud (muudest rahvustest elanike puhul näitas kuuluvus- ja uhkustunde vähenemist ka detsembrikuine uuring). Eesti ühiskonda kuulumist peab oluliseks 82% eestlastest ja 67% muudest rahvustest elanikest (detsembris vastavalt 89% ja 76%), ennast tunneb Eesti ühiskonda kuuluvat 87% eestlastest ja 58% muudest rahvustest elanikest (detsembris vastavalt 95% ja 65%) ning uhkust Eesti ühiskonda kuulumise üle tunneb 73% eestlastest ja 54% muudest rahvustest elanikest (detsembris vastavalt 82% ja 62%). Võrreldes detsembriga on eestlaste seas vähenenud arvamus, et Eestis elavaid inimesi üldiselt austatakse: detsembris arvas nii 77% ja märtsis 68% eestlastest (muudest rahvustest elanike seas vastavalt 60% ja 58%). Ei saa välistada, et siinsete muutuste põhjuseks on küsimuse asukoha muutmine ankeedis - kui varasemates uuringutes asusid need küsimused ankeedi alguses, siis käesolevas seires asusid need ankeedi keskel, st neile eelnesid küsimused majandusliku toimetuleku, turvatunde ning vaimse tervise (sh stressirohkete olukordade) teemadel (mis võis kallutada hinnanguid negatiivsemas suunas; samuti olid vastajad antud plokini jõudes juba väsinud, mis võis neid ajendama rohkem vastama skaala keskele).
- Kokkuvõttes: võrreldes veebruariga pole elanike majanduslik toimetulek, majanduslik kindlustunne ning eluga rahulolu muutunud. Elanike turvatunne, mis veebruaris vähenes, on märtsiks taas suurenenud. Üldine toetus Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisele püsib samal tasemel mis veebruaris, kuid pisut on vähenenud põgenike vastuvõtmist kindlalt toetavate elanike osakaal. Elanike stressitase on võrreldes detsembriga pisut suurenenud ning võrreldes sügisega on pisut vähenenud ka optimism tuleviku suhtes. Viiendik elanikest tunnetab võrreldes koroonakriisi ajaga oma vaimse tervise halvenemist; selle põhjuseks võivad muuhulgas olla VF-UA sõjast tulenevad pinged ning majanduslik ebakindlus.

TURU-
UURINGUTE
AS

Tellijad: Riigikantselei ja Sotsiaalministeerium

Tellija kontaktisikud: Marianna Makarova (RK)

Tiina Linno (SoM)

Teostaja: Turu-uuringute AS

Raport: Vaike Vainu

Veebiküsitluse haldamine: Kristel Merusk

Telefoniküsitluse haldamine: Angelina Oblikas

Ankeedi tõlge ja programmeerimine: Irina Strapatšuk

Andmetöötlus: Marina Karpištšenko

Pärnu mnt. 102, 11312 Tallinn

Tel: +(372) 585 29 700

turu-uuringute.eu